

Μέρος 2: Παρουσίαση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων – Ανάλυση συνολικών αποτελεσμάτων

Είδος	Τίτλος	Σύντομη Περιγραφή	€ εκ.
	ΑΠΟΤΥΠΩΜΑΤΟΣ CO2	σχεδιασμός της στρατηγικής και του μηχανισμού χρηματοδότησης για τον σκοπό αυτό.	

Άξονας 4.7: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων και εξαγωγών

Σύνοψη

Περιοχές πολιτικής/ τομέας: Ιδιωτικές επενδύσεις και ανταγωνιστικότητα

Στόχος: Ο Άξονας εστιάζει στην προώθηση των ιδιωτικών επενδύσεων που είναι κρίσιμες για την ανάκαμψη και την μείωση του επενδυτικού κενού της ελληνικής οικονομίας, καθώς και για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, όπως αυτό έχει αναδειχθεί ως ιδιαίτερα σημαντική προτεραιότητα τόσο από τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την χώρα για τα έτη 2019-2020, όσο και από την έκθεση της επιτροπής Πισσαρίδη. Οι παρεμβάσεις του άξονα έχουν ως στόχο την σμίκρυνση του επενδυτικού κενού επιδιώκοντας έτσι να έχουν θετικό αντίκτυπο τόσο στην μείωση της ανεργίας αλλά και της χαμηλής παραγωγικότητας της χώρας, δυο πολύ σημαντικών αδυναμιών/ παθογενειών της ελληνικής οικονομίας για το προηγούμενο διάστημα.

Οι δράσεις για την προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων περιλαμβάνουν τόσο διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που εστιάζουν κυρίως στην βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την απλοποίηση του ρυθμιστικού πλαισίου, καθώς και στην παροχή χρηματοοικονομικών κινήτρων στην ιδιωτική οικονομία, με έμφαση στην οικονομική αποτελεσματικότητα. Οι δράσεις αυτές συμπληρώνονται με δράσεις που στοχεύουν στην αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας, καθώς και στην προώθηση του εξαγωγικού προσανατολισμού της οικονομίας.

Όλα τα παραπάνω συμπληρώνουν ολιστικά τους υπόλοιπους πυλώνες του σχεδίου και αναμένεται να αποτελέσουν επιταχυντές για την ανάδειξη της Ελληνικής οικονομίας και την υποστήριξή της για την έξοδο από την τρέχουσα κρίση της πανδημίας.

Περίληψη: Ο βασικός προσανατολισμός του Άξονα είναι η παροχή οικονομικών κινήτρων για ιδιωτικές επενδύσεις. Μέσω αυτών των πολιτικών, τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα χρησιμοποιηθούν για την προώθηση επενδύσεων οι οποίες στηρίζονται σε σταθερά οικονομικά θεμέλια, συμπεριλαμβανομένων της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης. Ο σχεδιασμός των σχετικών πολιτικών θα είναι τέτοιος ώστε να κινητοποιεί σημαντικούς ιδιωτικούς πόρους, με σκοπό την μείωση του μεγάλου επενδυτικού κενού της ελληνικής οικονομίας και να επιταχύνει και ενισχύει την ανάκαμψη από την κρίση. Τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης θα χρησιμοποιηθούν με τρόπους συμβατούς με τη δημοσιονομική βιωσιμότητα και σταθερότητα.

Η παροχή οικονομικών κινήτρων για ιδιωτικές επενδύσεις συμπληρώνεται από μια σειρά μεταρρυθμίσεων που στοχεύουν στην βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, στην μείωση της γραφειοκρατίας και του διοικητικού κόστους, στην αύξηση του μεγέθους των ελληνικών επιχειρήσεων, και ενισχύουν τον εξαγωγικό και παραγωγικό προσανατολισμό της οικονομίας. Παράλληλα, αναμένεται μέσω του Άξονα να πραγματοποιηθούν ιδιαίτερα σημαντικές μεταρρυθμίσεις οι οποίες θα επικεντρώνονται στην απλούστευση του θεσμικού πλαισίου και εν γένει του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, μέσα από τις κατάλληλες ρυθμιστικές και νομοθετικές παρεμβάσεις αλλά και δράσεις ψηφιακού μετασχηματισμού δομών και εργαλείων της δημόσιας διοίκησης.

Με αυτόν τον τρόπο αναμένεται να αρθούν σημαντικά εμπόδια τα οποία δρουν ανασταλτικά στην ανάπτυξη της Ελληνικής επιχειρηματικότητας καθώς και ανισορροπίες που παρατηρούνται μεταξύ διαφορετικών επιχειρήσεων και κλάδων, δημιουργώντας έτσι ένα ισότιμο και προσφιλές στις επενδύσεις επιχειρηματικό περιβάλλον. Ταυτόχρονα οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα επιδιώκουν να υποστηρίξουν τις επιχειρήσεις να αναπτυχθούν τόσο σε μέγεθος όσο και να αναπτύξουν έναν περισσότερο εξαγωγικό και αναπτυξιακό προσανατολισμό.

Επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις

Είδος	Τίτλος	Σύντομη Περιγραφή	€ εκ.
Μεταρρύθμιση	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	Μεταρρύθμιση του νομικού πλαισίου σχετικά με την προσέλκυση στρατηγικών επενδύσεων (Μέρος Β Ν.4608 / 2019). Ειδικές ενισχύσεις για την προσέλκυση εμβληματικών επενδύσεων από διακεκριμένες οντότητες που ενισχύουν σημαντικά την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας σε διεθνές επίπεδο.	175
Μεταρρύθμιση	ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ & ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΞΑΓΩΓΕΩΝ	Ψηφιοποίηση του εθνικού δικτύου οικονομικής διπλωματίας και ενίσχυση της ψηφιακής ικανότητας του Enterprise Greece. Το έργο θα υποβοηθήσει την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων και την αύξηση των εξαγωγών. Παράλληλα το Enterprise Greece θα προχωρήσει σε δράσεις κατάρτισης εξαγωγικών επιχειρήσεων.	12
Μεταρρύθμιση	ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	Η μεταρρύθμιση αφορά τη διευκόλυνση του εμπορίου. Περιλαμβάνει σειρά δράσεων για απλοποίηση τελωνειακών διαδικασιών, αφαίρεση διοικητικών βαρών, αποτελεσματική υλοποίηση ελέγχων στο εμπόριο στα σύνορα, ρυθμιστικά πλαίσια στα αρμόδια υπουργεία. Η μεταρρύθμιση αυτή θα διευκολύνει τις εμπορικές επιχειρήσεις διευρύνοντας την ανταγωνιστικότητά τους.	2
Μεταρρύθμιση	ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	Απλούστευση του θεσμικού πλαισίου για την επιχειρηματική δραστηριότητα. Το έργο θα άρει αντικίνητρα που σήμερα επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις και θα υποβοηθήσει τις αποφάσεις για νέες επενδύσεις και θέσεις εργασίας. Περιλαμβάνεται εδώ η επέκταση των υφιστάμενων μεταρρυθμίσεων απλοποίησης της αδειοδότησης σε πρόσθετες οικονομικές δραστηριότητες, κωδικοποιήσεις νομοθεσίας, αναθεώρηση της πολιτικής ποιότητας (τυποποίηση, πιστοποιήσεις κλπ.) για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης κ.α.	2
Μεταρρύθμιση	ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Η μεταρρύθμιση θα εφαρμοστεί μέσω 20 επιμέρους έργων προκειμένου να διευκολυνθεί η επιχειρηματική δραστηριότητα. Ο αναμενόμενος αντίκτυπος της μεταρρύθμισης θα είναι: (α) Βελτίωση των διεθνών δεικτών και ιδίως της βαθμολογίας της Παγκόσμιας Τράπεζας Doing Business, (β) Μείωση διαδικασιών γραφειοκρατίας, χρόνου και κόστους σε έξι (6) υποπεριοχές: εκτέλεση συμβάσεων, λήψη πίστωσης, λήψη ηλεκτρικής ενέργειας, καταχώριση ακινήτων, καταβολή φόρων και λήψη άδειας κατασκευής και (γ) Διασφάλιση ενός σταθερού και προβλέψιμου νομοθετικού πλαισίου.	3

Μέρος 2: Παρουσίαση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων – Ανάλυση συνολικών αποτελεσμάτων

Είδος	Τίτλος	Σύντομη Περιγραφή	€ εκ.
Μεταρρύθμιση	ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ, ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ & ΕΞΑΓΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΠΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ	Θέσπιση σειράς κινήτρων για να ενθαρρυνθούν πολύ μικρές (κυρίως ατομικές), μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να συνεργαστούν ή να αξιοποιήσουν τα εργαλεία των συγχωνεύσεων ή των εξαγορών με στόχο τη δημιουργία αποτελεσματικότερων οικονομικών μεγεθών. Το έργο θα ενισχύσει την παραγωγικότητα και την διεθνή ανταγωνιστικότητα και θα οδηγήσει σε αύξηση εισοδημάτων και θέσεων εργασίας, τη μείωση της άτυπης οικονομικής δραστηριότητας και τη βελτίωση προϊόντων και υπηρεσιών.	0
Τεχνική Βοήθεια	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	Τεχνική βοήθεια	40

9. Στήριξη των επενδύσεων μέσω του δανειακού προγράμματος του Ταμείου Ανάκαμψης

Ο Άξονας 4.7 του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων και εξαγωγών, πέραν των προβλεπόμενων διοικητικών μεταρρυθμίσεων, περιλαμβάνει ως μια ιδιαίτερα σημαντική μεταρρύθμιση/επένδυση για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας, τη δημιουργία του πλαισίου και την παροχή των δανείων για τη χρηματοδότηση ιδιωτικών επενδύσεων.

Η Ελλάδα δικαιούται να αντλήσει από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας δάνεια ύψους 12,7 δισ. ευρώ. Μέσω του Εθνικού Σχεδίου, η Ελλάδα σκοπεύει να αξιοποιήσει το σύνολο αυτών των δανειακών κεφαλαίων προκειμένου να προωθήσει και να χρηματοδοτήσει τις επιπρόσθετες μεταρρυθμίσεις και σημαντικές επενδύσεις και έτσι να περιορίσει: (α) Το πολύ μεγάλο παραγωγικό κενό (output gap) της οικονομίας που το 2020 ανήλθε σε περίπου 12,3%¹³, (β) Το εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο επενδύσεων που χαρακτηρίζει την ελληνική οικονομία κατά την τελευταία δεκαετία - ενδεικτικά, το 2019 οι επενδύσεις έφτασαν το 10,1% του ΑΕΠ στην Ελλάδα σε σύγκριση με το 21,4% του μέσου όρου της ευρωζώνης, (γ) το σημαντικά υψηλότερο κόστος δανεισμού των ελληνικών επιχειρήσεων σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ. Περισσότερο από το 70% του συνολικού επενδυτικού κενού στην Ελλάδα αφορά υστέρηση σε επιχειρηματικές επενδύσεις, γεγονός που καταδεικνύει την ύπαρξη σημαντικών επενδυτικών ευκαιριών στον ιδιωτικό τομέα.

Ως εκ τούτου, η άμεση αξιοποίηση των δανείων του Εθνικού Σχεδίου για χρηματοδότηση ιδιωτικών επενδύσεων, αναμένεται να ενισχύσει σημαντικά την παραγωγική ανάπτυξη, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την οικονομική και κοινωνική συνοχή της Ελλάδας.

Για την επίτευξη του παραπάνω στόχου, είναι απαραίτητη η υλοποίηση μιας σειράς μεταρρυθμίσεων. Τα δομικά χαμηλά ποσοστά παραγωγικών επενδύσεων, πέραν της χρηματοδότησης, συσχετίζονται άμεσα και με θεσμικά εμπόδια, όπως τα ρυθμιστικά βάρη, γραφειοκρατικές διαδικασίες στις συναλλαγές δημόσιας διοίκησης και επιχειρήσεων, καθυστερήσεις στην απονομή δικαιοσύνης, κ.ά. στοιχεία που προκαλούν αντικίνητρα για τις επενδύσεις αυτές.

Οι προωθούμενες σημαντικές επενδύσεις αφορούν ιδιωτικές πρωτοβουλίες συγχρηματοδοτούμενες (τουλάχιστον κατά 50%) με τα ίδια κεφάλαια των επενδυτών και δάνεια προερχόμενα από το εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα, ή/και Ευρωπαϊκούς Χρηματοπιστωτικούς Θεσμούς (ΕΤΕπ-Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ΕΤΑΑ-Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης) και αφορούν επιχειρηματικές προτάσεις που προωθούν την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, καθώς και την καινοτομία, τις οικονομίες κλίμακος και τις υψηλότερες εξαγωγές. Τα δάνεια θα κατευθυνθούν σε επενδύσεις που εμπίπτουν σε πέντε κατηγορίες: α) ψηφιακός μετασχηματισμός, β) πράσινη μετάβαση, γ) εξωστρέφεια, δ) ανάπτυξη οικονομιών κλίμακας μέσω συνεργασιών, εξαγορών και συγχωνεύσεων, ε) καινοτομία – έρευνα & ανάπτυξη.

Τα κύρια χαρακτηριστικά των δανείων είναι: α) η άμεση διεκπεραίωση χωρίς περιττές γραφειοκρατικές παρεμβάσεις στην επιλογή και χρηματοδότηση των έργων, β) η παροχή τους αποκλειστικά με κριτήρια

¹³ Σύμφωνα με τα στοιχεία της βάσης δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης AMECO

της αγοράς, μέσω της αξιολόγησης αυτών από τα συνεργαζόμενα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και πιστοποίησης της πλήρωσης των κριτηρίων επιλεξιμότητας και από ανεξάρτητους φορείς που λειτουργούν για λογαριασμό του δημοσίου γ) η μέγιστη κρατική χρηματοδότηση στο 50% της αξίας της κάθε επένδυσης, μειώνοντας σημαντικά το κεφαλαιακό κόστος των επενδυτών και δ) η χρηματοδοτική συμμετοχή τραπεζών και επενδυτών κατά τουλάχιστον 30% και 20% αντιστοίχως.

Τα δάνεια, βάσει των ανωτέρω συγκεκριμένων κατευθυντηρίων αρχών που θα εμπεριέχονται στο πλαίσιο τους, θα κατευθυνθούν σε μακροπρόθεσμες βιώσιμες επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα, μεγιστοποιώντας έτσι την προστιθέμενη παραγωγική αξία για την οικονομία, την απασχόληση, τις εξαγωγές, με πρωταγωνιστές τον ψηφιακό και πράσινο μετασχηματισμό. Για τη διάθεση των δανείων/χρηματοδότησης, πρόκειται να ενεργοποιηθούν τρία διακριτά χρηματοδοτικά κανάλια: α) μέσω των Ευρωπαϊκών Χρηματοπιστωτικών Θεσμών, β) μέσω εμπορικών τραπεζών, γ) μέσω ενός ταμείου επιχειρηματικών συμμετοχών υπό τη μορφή fund-of-funds υπό την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΑΤΕ).

α) Δάνεια μέσω των Ευρωπαϊκών Χρηματοπιστωτικών Θεσμών (ΕΤΕπ, ΕΤΑΑ)

Μέσα από το εν λόγω κανάλι πρόκειται να συγχρηματοδοτηθούν σημαντικές ιδιωτικές επενδύσεις με κεφάλαια των ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών θεσμών (ΕΤΕπ, ΕΤΑΑ) και με δανειακά κεφάλαια του Ταμείου Ανάκαμψης. Ο εν λόγω μηχανισμός αποσκοπεί στη χρηματοδότηση σημαντικών επενδύσεων κυρίως μεσαίων και μεγάλων εταιριών, και προβλέπεται ότι θα καλύπτει κατά μέγιστο βαθμό το 50% του επενδυτικού κόστους. Για την υλοποίηση του εν λόγω μηχανισμού θα δημιουργηθεί πλαίσιο συνεργασίας ανάμεσα στους Ευρωπαϊκούς Χρηματοπιστωτικούς Θεσμούς και το Υπουργείο Οικονομικών που διασφαλίζει αφενός τις απαιτήσεις του Ταμείου Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας και αφετέρου των κατευθυντήριων γραμμών της Ελλάδας.

β) Δάνεια μέσω Εμπορικών Τραπεζών

Μέσα από το κανάλι πρόκειται να συγχρηματοδοτηθούν ιδιωτικές επενδύσεις με κεφάλαια εμπορικών τραπεζών και με δανειακά κεφάλαια του Ταμείου Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας. Ο εν λόγω μηχανισμός αποσκοπεί στη χρηματοδότηση σημαντικών επενδύσεων εταιριών κάθε μεγέθους, και θα καλύπτει κατά μέγιστο βαθμό το 50% του επενδυτικού κόστους, ενώ η ιδιωτική συμμετοχή θα καλύπτει τουλάχιστον το 20% των ιδίων κεφαλαίων και το υπόλοιπο ποσό θα καλύπτεται από την εμπορική τράπεζα. Για την υλοποίηση του μηχανισμού, το Υπουργείο Οικονομικών θα συμβληθεί με εμπορικές τράπεζες οι οποίες θα προκύψουν μέσα από ανοικτή διαδικασία πρόσκλησης συμμετοχής τους. Οι τράπεζες θα κρίνουν με δικά τους κριτήρια την αξιοπιστία του εκάστοτε επενδυτή και τη βιωσιμότητα της επένδυσης, χωρίς παρέμβαση του κρατικού μηχανισμού, ενώ πιστοποιημένοι ανεξάρτητοι ελεγκτές θα αξιολογούν την επιλεξιμότητα των επενδύσεων ως προς τις κατευθυντήριες γραμμές του Εθνικού Σχεδίου και θα ελέγχουν τη συμμόρφωση με τους κατά περίπτωση κανόνες κρατικών ενισχύσεων (ΓΑΚ, De Minimis, κλπ).

γ) Επενδύσεις μέσω νέου Ταμείου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Fund-of-Funds)

Το συγκεκριμένο κανάλι αποσκοπεί στη χρηματοδότηση επενδύσεων από ταχέως αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις σε δυναμικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας, μέσω συμμετοχικών κεφαλαίων. Από το Ταμείο θα χρηματοδοτηθούν κεφάλαια (equity financing) εταιριών διαχείρισης επενδυτικών

κεφαλαίων για την παροχή χρηματοδότησης σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) μέσω α) κεφαλαίων τύπου Mezzanine Financing (Mezzanine FoF) και β) κεφαλαίων συμμετοχών (Innovate Now). Ο μηχανισμός Mezzanine FoF θα χρηματοδοτήσει με €400 εκατ. τις εταιρείες διαχείρισης επενδυτικών κεφαλαίων και θα καλύπτει έως το 70% των κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση επενδύσεων από ΜΜΕ, οι οποίες τυπικά δεν χρηματοδοτούνται από το τραπεζικό σύστημα ή από επενδυτικά κεφάλαια. Ο μηχανισμός Innovate Now θα χρηματοδοτήσει με €100 εκατ. τις εταιρείες διαχείρισης επενδυτικών κεφαλαίων και θα καλύπτει έως το 70% των κεφαλαίων συμμετοχής τους σε επενδύσεις ΜΜΕ οι οποίες δραστηριοποιούνται σε καινοτόμους ψηφιακούς τομείς. Το Ταμείο θα λειτουργεί υπό την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΑΤΕ).

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Εν κατακλείδι, τα δάνεια του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση της πρόσβασης επενδυτών στη χρηματοδότηση και θα σχεδιαστούν με τρόπους συμβατούς με τη δημοσιονομική βιωσιμότητα και σταθερότητα. Επιπλέον η παροχή οικονομικών κινήτρων για ιδιωτικές επενδύσεις συμπληρώνεται από μια σειρά μεταρρυθμίσεων που στοχεύουν στη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, στη μείωση της γραφειοκρατίας και του διοικητικού κόστους, στην αύξηση του μεγέθους των ελληνικών επιχειρήσεων, με άμεσες επιπτώσεις στην ενίσχυση του εξαγωγικού και παραγωγικού προσανατολισμού της ελληνικής οικονομίας.

Εφόσον επιτευχθεί η άμεση ενεργοποίηση των δανείων, ο συγκεκριμένος μηχανισμός εκτιμάται ότι θα αποτελέσει τον καταλύτη της κινητοποίησης των ιδιωτικών επενδύσεων στην Ελλάδα, με προσδοκώμενα αποτελέσματα:

- την κινητοποίηση επιπλέον ιδιωτικών κεφαλαίων ύψους έως 6,5 δισ. και επιπλέον τραπεζικών κεφαλαίων ύψους έως 12,7 δισ. έως το τέλος του 2025,
- τη δημιουργία νέων παραγωγικών επενδύσεων συνολικού ύψους έως 32 δισ. έως το τέλος του 2025,
- τη μείωση του επενδυτικού κενού της ελληνικής οικονομίας κατά ένα τρίτο.

10. Μακροοικονομικά αποτελέσματα του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Η ανάλυση των συνολικών επιδράσεων του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στην οικονομία έχει πραγματοποιηθεί από τη Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) με τη χρήση του μακροοικονομικού της υποδείγματος για την Ελληνική Οικονομία. Συμπληρωματικά, αντίστοιχη ανάλυση έχει γίνει από το Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνομών (ΣΟΕ) με τη χρήση του μακροοικονομικού υποδείγματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, QUEST, για την Ελληνική Οικονομία. Οι δύο αναλύσεις συμφωνούν τόσο ως προς την φύση των μεσοπρόθεσμων επιδράσεων του Σχεδίου στις μακροοικονομικές μεταβλητές, όσο και ως προς τη σημασία των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο για τη μακροχρόνια ανάπτυξη της οικονομίας.

10.1. Επιτελική σύνοψη

Ο σκοπός της παρακάτω ανάλυσης που διενεργήθηκε από τη Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) είναι η ποιοτική και ποσοτική αξιολόγηση των επιδράσεων του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στην ελληνική οικονομία, στο πλαίσιο ενός Δυναμικού Στοχαστικού Υποδείγματος Γενικής Ισορροπίας (Dynamic Stochastic General Equilibrium model - DSGE). Τα κύρια αποτελέσματα συνοψίζονται ως εξής:

- Η πλήρης εφαρμογή του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (χρήση του συνόλου της χρηματοδότησης και πλήρης εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων) μπορεί δυνητικά να αυξήσει το επίπεδο του πραγματικού Α.Ε.Π. κατά 6,9% έως το 2026. Αυτό συνεπάγεται θετική συμβολή στο ρυθμό ανάπτυξης του Α.Ε.Π. κατά περίπου 1,15 ποσοστιαίες μονάδες κατά μέσο όρο κάθε χρόνο για την περίοδο 2021-2026. Δηλαδή, το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αναμένεται να επιταχύνει τον ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης του πραγματικού Α.Ε.Π. κατά 1,15 ποσοστιαίες μονάδες πάνω από το σενάριο βάσης, το οποίο ορίζεται ως η κατάσταση της οικονομίας χωρίς την εφαρμογή του Σχεδίου. Οι ιδιωτικές επενδύσεις αυξάνονται κατά περίπου 20% το 2026 και η απασχόληση κατά 4%. Αυτό μεταφράζεται σε δημιουργία 180 έως 200 χιλιάδων νέων θέσεων εργασίας έως το 2026, επιπλέον του σεναρίου βάσης. Ταυτόχρονα, η φορολογική βάση διευρύνεται οδηγώντας σε άνοδο του λόγου φορολογικών εσόδων προς Α.Ε.Π. κατά 2,8 ποσοστιαίες μονάδες το 2026. Ως αποτέλεσμα, βελτιώνεται το πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης, δημιουργώντας έτσι επιπρόσθετο δημοσιονομικό χώρο.
- Οι συνολικές επιδράσεις του Σχεδίου στην οικονομία μπορούν να διαχωριστούν: (α) στην επίδραση των επιχορηγήσεων και των δανείων, και (β) στην επίδραση των μεταρρυθμίσεων.
- Συγκεκριμένα, η οικονομική επέκταση χρηματοδοτούμενη από επιχορηγήσεις και δάνεια αυξάνει το επίπεδο του πραγματικού Α.Ε.Π. κατά περίπου 4,3% το 2026 και συμβάλλει σε επιπλέον ρυθμό μεγέθυνσης του πραγματικού Α.Ε.Π. κατά περίπου 0,7 ποσοστιαίες μονάδες κατά μέσο όρο κάθε έτος την περίοδο 2021-2026. Η επέκταση χρηματοδοτούμενη από δάνεια, που διοχετεύονται προς τις ιδιωτικές επενδύσεις, οδηγεί σε αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων κατά περίπου 20% έως το 2026.
- Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις συνεισφέρουν επιπλέον στο ρυθμό μεγέθυνσης του πραγματικού Α.Ε.Π. 0,45 ποσοστιαίες μονάδες κατά μέσο όρο κάθε χρόνο την περίοδο 2021-

2026. Σε αντίθεση με την τελικά παροδική οικονομική επέκταση που χρηματοδοτείται από επιχορηγήσεις και δάνεια, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις οδηγούν σε μόνιμη αύξηση της παραγωγικής ικανότητας της οικονομίας. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις αυξάνουν μακροπρόθεσμα τα επίπεδα του πραγματικού προϊόντος, της ιδιωτικής επένδυσης και της απασχόλησης κατά 6%, 8,5% και 4%, αντιστοίχως. Επιπροσθέτως, οι μεταρρυθμίσεις οδηγούν σε μόνιμη αύξηση της φορολογικής βάσης, που συνεπάγεται αύξηση των φορολογικών εσόδων ως ποσοστό του Α.Ε.Π. κατά περίπου 2,5 ποσοστιαίες μονάδες μακροπρόθεσμα.

- Οι εκτιμήσεις της ΤτΕ για το μέγεθος της επίδρασης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων θα πρέπει να θεωρηθούν ως ένα κατώτατο όριο για την πραγματική επίδραση του Σχεδίου στην ελληνική οικονομία. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η ποσοτικοποίηση αφορά τρεις από τις κατηγορίες μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο: Μεταρρυθμίσεις που βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα στις αγορές προϊόντων, μεταρρυθμίσεις που υποστηρίζουν υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό, και μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν τη παραγωγικότητα. Επιπλέον αυτών, υπάρχουν μεταρρυθμίσεις-ορόσημα που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο και αφορούν τη διακυβέρνηση και τη δικαιοσύνη οι οποίες δεν έχουν ποσοτικοποιηθεί. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές ωστόσο έχουν δυναμικά πολύ μεγάλη επίδραση στην αύξηση της παραγωγικότητας και στη διανεμητική αποτελεσματικότητα (allocative efficiency). Κατά συνέπεια, οι μεταρρυθμίσεις αυτές οδηγούν σε σημαντική επιπρόσθετη αύξηση στα μακροοικονομικά οφέλη και στο κατά κεφαλήν Α.Ε.Π., οι οποίες δεν έχουν συμπεριληφθεί στις παραπάνω εκτιμήσεις.

10.2. Δαπάνες στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Προκειμένου να γίνει η εμπειρική αξιολόγηση της επίδρασης των δαπανών που συμπεριλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, πρέπει να γίνουν υποθέσεις αναφορικά με: (α) το συνολικό ποσό της χρηματοδότησης που περιλαμβάνεται στο Σχέδιο, (β) την αναμενόμενη ροή των εκταμιεύσεων της χρηματοδότησης και (γ) τη κατανομή της χρηματοδότησης μεταξύ δυνατών χρήσεων. Στην μελέτη της ΤτΕ αυτές οι υποθέσεις βασίζονται σε πληροφόρηση που παρέχει το Υπουργείο Οικονομικών και το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Συγκεκριμένα, η μελέτη υποθέτει ότι η Ελλάδα θα αιτηθεί το μέγιστο δυνατό ποσό των διαθέσιμων πόρων που προβλέπονται για τη χώρα βάσει του κανονισμού του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Επίσης, υποθέτει ότι η Ελλάδα θα πετύχει όλους τους στόχους και ορόσημα, εμπρόθεσμα, ώστε να πετύχει πλήρη απορρόφηση της χρηματοδότησης που της αναλογεί από το Σχέδιο ως το 2026. Την περίοδο 2021-2026 αναμένεται να εκταμιευθούν 30,5 δισ. ευρώ στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, εκ των οποίων 18,1 δισ. ευρώ αφορούν σε επιχορηγήσεις και 12,4 δισ. ευρώ σε δάνεια.

Με βάση τον κανονισμό του Ταμείου Ανάκαμψης, το 2021 η Ελλάδα αναμένεται να λάβει προπληρωμή του 13% του συνολικού ποσού επιχορηγήσεων και δανείων. Οι εκταμιεύσεις των υπολοίπων επιχορηγήσεων και δανείων κατανέμονται ισόποσα τα υπόλοιπα έτη μέχρι το 2026 (βλ. Πίνακα 4 παρακάτω).

Αναφορικά με τη χρήση των πόρων, η μελέτη υποθέτει ότι το 67% των επιχορηγήσεων θα χρησιμοποιηθούν για χρηματοδότηση δημοσίων επενδύσεων. Το υπόλοιπο 33% των επιχορηγήσεων θα χρησιμοποιηθούν για χρηματοδότηση δημόσιας κατανάλωσης. Το πλήρες ποσό των δανείων θα διοχετευτεί προς τον ιδιωτικό τομέα ώστε να χρησιμοποιηθεί για χρηματοδότηση ιδιωτικών επενδύσεων. Η υπόθεση εργασίας είναι ότι ισχύει η αρχή της προσθετικότητας (additionality principle), δηλαδή ότι το σύνολο των επιχορηγήσεων και δανείων θα χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων, και όχι για δαπάνες που θα πραγματοποιηθούν ακόμα και χωρίς την ύπαρξη του Σχεδίου.

Με δεδομένες τις παραπάνω υποθέσεις, εισάγονται στο μοντέλο μεταβολές στις κατάλληλες εξωγενείς δημοσιονομικές μεταβλητές καθώς και στην εξέλιξη της επενδυτικής επιδότησης που περιλαμβάνει το υπόδειγμα.

10.3. Μεθοδολογία

Για την αξιολόγηση της επίδρασης των μεταρρυθμίσεων χρησιμοποιείται μία έκδοση του Δυναμικού Στοχαστικού Υποδείγματος Γενικής Ισορροπίας (Dynamic Stochastic General Equilibrium - DSGE) της Τράπεζας της Ελλάδος, το οποίο υιοθετεί τα κύρια χαρακτηριστικά αντίστοιχων δομικών μοντέλων που χρησιμοποιούνται από τις περισσότερες κεντρικές τράπεζες και διεθνείς οργανισμούς.¹⁴ Το υπόδειγμα περιλαμβάνει έναν αριθμό από πραγματικές και ονομαστικές “τριβές” (real and nominal frictions), ώστε να αποδώσει βασικά χαρακτηριστικά της Ελληνικής Οικονομίας, προσφέροντας έτσι ένα παραμετροποιημένο υπόδειγμα κατάλληλο για προσομοιώσεις οικονομικής πολιτικής. Επιπλέον, το υπόδειγμα χαρακτηρίζεται από ένα σχετικά πλούσιο δημοσιονομικό κομμάτι (block) που περιλαμβάνει δημόσιες επενδύσεις, οι οποίες δημιουργούν εξωτερικότητες (externalities) στην παραγωγικότητα του ιδιωτικού τομέα.

Το υπόδειγμα επιτρέπει διαφορετική αντιμετώπιση των επιχορηγήσεων και των δανείων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Συγκεκριμένα, οι επιχορηγήσεις θεωρούνται ως δημοσιονομικά ουδέτερες μεταβιβάσεις προς το κράτος που επιτρέπουν την αύξηση των δημοσίων δαπανών χωρίς να έχουν αντίκτυπο στο δημόσιο χρέος. Αντιθέτως, τα δάνεια αυξάνουν το δημόσιο χρέος την χρονική στιγμή της εκταμίευσής τους. Τα δάνεια εισάγονται στο υπόδειγμα ως έμμεσες επιδοτήσεις επενδύσεων προς τον ιδιωτικό τομέα που μειώνουν την τιμή των επενδύσεων. Η προσέγγιση που ακολουθείται για την αξιολόγηση των επιδράσεων των επενδύσεων και των μεταρρυθμίσεων συνοψίζεται ως εξής:

Πρώτον, το μοντέλο έχει βαθμονομηθεί (calibrated) ώστε να αποτυπώσει τη τρέχουσα κατάσταση της ελληνικής οικονομίας με τη χρήση στατιστικών δεδομένων της Eurostat σε ετήσια συχνότητα ως και το 2020. Στα εργαλεία δημοσιονομικής πολιτικής δίνεται τιμή ίση με τις μέσες τιμές της περιόδου 2017-2019. Ως είθισται στη σχετική βιβλιογραφία, η ανάλυση υποθέτει ότι η οικονομία βρίσκεται σε κατάσταση μακροχρόνιας ισορροπίας (steady state) και ότι ο συνολικός φάκελος του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ξεκινά να εφαρμόζεται το 2021. Για τον υπολογισμό των επιδράσεων

¹⁴ Για περισσότερες πληροφορίες για τα βασικά χαρακτηριστικά του υποδείγματος, βλέπε Papageorgiou, D. and E. Vourvachaki, (2017), “Macroeconomic effects of structural reforms and fiscal consolidations: Trade-offs and complementarities”, *European Journal of Political Economy*, Vol. 48, 54-73, και Papageorgiou D., (2014), “BoGGEM: A dynamic stochastic general equilibrium model for policy simulations”, Bank of Greece Working Paper Series, No 182.

των επιχορηγήσεων και των δανείων εισάγονται στο μοντέλο εξωγενείς πορείες εξέλιξης (paths) για τις δημοσιονομικές μεταβλητές (δημόσιες επενδύσεις και δημόσια κατανάλωση) και για την έμμεση επιδότηση των επενδύσεων προς τον ιδιωτικό τομέα. Με αυτά ως δεδομένα, το υπόδειγμα προβλέπει τις πορείες εξέλιξης των κύριων μακροοικονομικών μεταβλητών, εκφρασμένες σε ποσοστιαίες μεταβολές από την κατάσταση μακροχρόνιας ισορροπίας. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι, και πάλι ως είθισται σε ασκήσεις προσομοίωσης τέτοιου είδους, η ανάλυση υποθέτει ότι οι τιμές των κρατικών δαπανών (δημόσια επένδυση και κατανάλωση) και η επιδότηση επενδύσεων επιστρέφουν στα αρχικά τους επίπεδα, όπως ήταν πριν την εφαρμογή του Σχεδίου.

Σε ό,τι αφορά τους μηχανισμούς μετάδοσης των επιχορηγήσεων στο υπόδειγμα, η βασική επίδραση στην οικονομία προκύπτει από τις δημόσιες επενδύσεις (που αποτελούν το 67% των επιχορηγήσεων). Οι υψηλότερες δημόσιες επενδύσεις επιδρούν και στην πλευρά της ζήτησης και στη πλευρά της προσφοράς. Συγκεκριμένα, μια αύξηση των δημόσιων επενδύσεων αυξάνει τη συνολική ζήτηση, οδηγώντας τις επιχειρήσεις να αυξήσουν την ζήτηση για εργασία και κεφάλαιο. Αυτό προκαλεί αύξηση του εισοδήματος της εργασίας και του κεφαλαίου, που οδηγεί σε αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων και της κατανάλωσης οι οποίες, με τη σειρά τους, δίνουν περαιτέρω ώθηση στη συνολική ζήτηση.

Σε ό,τι αφορά τις επιδράσεις στη πλευρά της προσφοράς, οι δημόσιες επενδύσεις αυξάνουν τη παραγωγικότητα του ιδιωτικού τομέα μέσω της συσσώρευσης του δημόσιου κεφαλαίου. Το δημόσιο κεφάλαιο μοντελοποιείται ως ένας επιπλέον συντελεστής της συνάρτησης παραγωγής της οικονομίας, που προκαλεί θετικές εξωτερικότητες επί των ιδιωτικών συντελεστών παραγωγής, δηλαδή της εργασίας και του ιδιωτικού κεφαλαίου. Συνεπώς, το υψηλότερο επίπεδο του δημόσιου κεφαλαίου που προκύπτει από τις επιχορηγήσεις αυξάνει τη παραγωγικότητα του ιδιωτικού κεφαλαίου και της εργασίας. Σχετικά με τις επιδράσεις από την αύξηση της δημόσιας κατανάλωσης, το βασικό κανάλι μετάδοσης είναι η αύξηση της συνολικής ζήτησης, που με τη σειρά της αυξάνει το εισόδημα από την εργασία και το κεφάλαιο και ωθεί περαιτέρω τη συνολική ζήτηση.

Αναφορικά με τις επιδράσεις των δανείων, οι οποίες στα πλαίσια του υποδείγματος αποτυπώνονται ως έμμεση επιδότηση ιδιωτικών επενδύσεων, η επίδραση πρώτης τάξης είναι η μείωση της τιμής των επενδύσεων. Αυτή αυξάνει τη ζήτηση για επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα και τη συσσώρευση κεφαλαίου. Ταυτόχρονα, το οριακό κόστος παραγωγής των επιχειρήσεων μειώνεται. Το αποτέλεσμα αυτό προκαλεί μείωση των εγχώριων τιμών, που οδηγεί σε βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και, τελικά, αύξηση των εξαγωγών.

Για την αποτίμηση των επιδράσεων των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, γίνεται σύνδεση των μεταρρυθμίσεων με τις αντίστοιχες εξωγενείς μεταβλητές/παραμέτρους του υποδείγματος (βλ. υποενότητα 3 παρακάτω). Συγκεκριμένα διενεργούνται τρεις διαδοχικές ασκήσεις προσομοιώσεων πολιτικής:

1. Αξιολόγηση της επίδρασης των δαπανών που σχετίζονται με επιχορηγήσεις και δάνεια (χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η επίδραση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο), συγκριτικά με το σενάριο βάσης.
2. Αξιολόγηση της επίδρασης των μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας συγκριτικά με το σενάριο βάσης (χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η επίδραση

των δημοσίων δαπανών και δανείων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο). Η υποενότητα 3 παρακάτω, συνοψίζει τη προσέγγιση της αντιστοίχισης επιλεγμένων μεταρρυθμίσεων με αλλαγές στις τιμές εξωγενών μεταβλητών και παραμέτρων του υποδείγματος. Η επιλογή των μεταρρυθμίσεων των οποίων το μακροοικονομικό αποτέλεσμα ποσοτικοποιείται από την μελέτη της ΤτΕ καθορίζεται από πρακτικούς περιορισμούς και δυσκολίες ποσοτικοποίησης στην προαναφερθείσα διαδικασία αντιστοίχισης.

3. Αξιολόγηση των επιδράσεων του συνολικού περιεχομένου των σημείων (1) και (2), δηλαδή αξιολόγηση της επίδρασης της ταυτόχρονης διενέργειας των δαπανών που σχετίζονται με τις επιχορηγήσεις και τα δάνεια, μαζί με την επίδραση των επιλεγμένων μεταρρυθμίσεων που αναφέρονται στην υποενότητα 3 παρακάτω.

10.4. Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας περιλαμβάνει μια εκτενή λίστα μεταρρυθμίσεων που κατανέμονται στους τέσσερις βασικούς του άξονες: (α) Πράσινη μετάβαση, (β) Ψηφιακή μετάβαση, (γ) Απασχόληση, δεξιότητες και κοινωνική συνοχή (δ) Ιδιωτικές επενδύσεις και θεσμικός μετασχηματισμός.

Για την αξιολόγηση της επίδρασης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, είναι απαραίτητο να γίνει μια αντιστοίχιση αυτών των μεταρρυθμίσεων με τις κατάλληλες εξωγενείς μεταβλητές και παραμέτρους του υποδείγματος, ώστε να προσδιοριστούν τα βασικά κανάλια μέσω των οποίων μια συγκεκριμένη μεταρρύθμιση επηρεάζει τα οικονομικά αποτελέσματα. Ωστόσο, εξαιτίας της μορφής και της εσωτερικής δομής του υποδείγματος, δεν είναι εφικτή η ποσοτικοποίηση όλων των μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο. Συνεπώς, η ποσοτική άσκηση της μελέτης της ΤτΕ περιορίζεται στη ποσοτικοποίηση ενός υποσυνόλου των μεταρρυθμίσεων. Αυτές ορίζονται ως μεταρρυθμίσεις οι οποίες μπορούν να συνδεθούν αξιόπιστα με δομικούς δείκτες, για τους οποίους υπάρχει εμπειρική βιβλιογραφία που παρέχει αξιόπιστες εκτιμήσεις για την ελαστικότητα βασικών οικονομικών μεταβλητών που περιλαμβάνονται στο υπόδειγμα σε μεταβολές αυτών των δομικών δεικτών.¹⁵ Συνεπώς, η μελέτη της ΤτΕ δεν ποσοτικοποιεί την επίδραση του συνόλου των μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο, με αποτέλεσμα οι εκτιμήσεις της για τις θετικές επιδράσεις των μεταρρυθμίσεων να αποτελούν, όπως αναφέρει η μελέτη, ένα κατώτατο όριο για το μέγεθος των επιδράσεων αυτών.

Τέλος, είναι σημαντικό να αξιολογηθεί το μέγεθος των μεταρρυθμίσεων σε σχέση με το σενάριο βάσης, ώστε να γίνουν οι απαραίτητες προσαρμογές στις σχετικές εξωγενείς μεταβλητές και παραμέτρους του υποδείγματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι η εκ των προτέρων αξιολόγηση του μεγέθους των μεταρρυθμίσεων του Σχεδίου ενέχει εμπειρικές προκλήσεις καθώς εκκρεμούν νομοθετικές διαδικασίες και μια πιο διεξοδική εξειδίκευση των επιμέρους διατάξεων τους. Η υπόθεση εργασίας που υιοθετεί η μελέτη της ΤτΕ είναι ότι το μέγεθος του εξωγενούς σοκ στις μεταβλητές/παραμέτρους του υποδείγματος που ενσωματώνουν την επίδραση των μεταρρυθμίσεων κλείνει το κενό που παρατηρείται στο σενάριο βάσης μεταξύ της Ελλάδας και του Ευρωπαϊκού μέσου όρου κατά 50% έως το 2030. Συνεπώς, εξορισμού

¹⁵ Παρόμοια προσέγγιση ακολουθείται και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, βλέπε European Commission (2016), “The Economic Impact of Selected Structural Reform Measures in Italy, France, Spain and Portugal”, Institutional Paper 023, European Economy. Η μελέτη της Επιτροπής συζητά τις δυσκολίες για τη ποσοτικοποίηση της επίδρασης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

οι μεταρρυθμίσεις είναι συνεπείς με την υπόθεση της σταδιακής οικονομικής σύγκλισης προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πιο αναλυτικά, η μελέτη της ΤτΕ εκτιμά τα αποτελέσματα της εφαρμογής μεταρρυθμίσεων που εμπίπτουν σε τρεις κατηγορίες παρεμβάσεων, που αντιστοιχούν σε τρία διακριτά κανάλια μετάδοσης:

Μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν τον ανταγωνισμό στις αγορές προϊόντος: Οι μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου που συμπεριλαμβάνονται σε αυτή τη κατηγορία περιλαμβάνουν την απλοποίηση διαδικασιών (Άξονας 4.2), ενέργειες για την απλοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την αναβάθμιση της ποιότητας και ασφάλειας (Άξονας 4.7), διευκόλυνση διεθνούς εμπορίου (Άξονας 4.7), κ.α.

Για την εξέταση της επίδρασης αυτής της ομάδας μεταρρυθμίσεων, η μελέτη συνδέει τον δείκτη ρυθμιστικών διατάξεων Product Market Regulation (PMR) για τον τομέα των υπηρεσιών με μεταβολές στα μονοπωλιακά περιθώρια κέρδους που είναι ενσωματωμένα στις τιμές (price mark-ups) στις αγορές προϊόντων (δείκτες ΟΟΣΑ για το 2019)¹⁶. Η προσομοίωση της επίδρασης των μεταρρυθμίσεων γίνεται υποθέτοντας μια σταδιακή και μόνιμη μείωση των μονοπωλιακών περιθωρίων στις τιμές των επιχειρήσεων του ενδιάμεσου τομέα κατά 1,026 ποσοστιαίες μονάδες έως το 2030. Με αυτό τον τρόπο, η μελέτη υποθέτει ότι η απόσταση της Ελλάδας από την μέση τιμή του δείκτη PMR στην Ευρωπαϊκή Ένωση σταδιακά κλείνει μέχρι το 2030.

Μεταρρυθμίσεις που στοχεύουν στην αύξηση της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό (προσφορά εργασίας): Οι μεταρρυθμίσεις που ανήκουν σε αυτή τη κατηγορία περιλαμβάνουν τις περισσότερες από τις μεταρρυθμίσεις που προωθούν τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας (Άξονας 3.1), όπως ενεργητικές και παθητικές πολιτικές απασχόλησης. Επίσης περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις που στοχεύουν στη βελτίωση της εκπαίδευσης, δεξιοτήτων, κατάρτισης/επανακατάρτισης (Άξονας 3.2), καθώς και μεταρρυθμίσεις που στοχεύουν στην αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές (Άξονας 3.4). Αναφορικά με τις τελευταίες, οι σχετικές μεταρρυθμίσεις υποστηρίζουν προσβάσιμη και υψηλής ποιότητας παιδική φροντίδα, ενισχύοντας έτσι τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Η προσομοίωση της επίδρασης αυτής της ομάδας μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας γίνεται με αθροιστικά αυξανόμενη προσφορά εργασίας κατά περίπου 4% έως το 2030. Το μέγεθος αυτό οδηγεί σε κάλυψη της υστέρησης του ποσοστού συμμετοχής στην ελληνική αγορά εργασίας χώρας από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά το έτος 2019 κατά το ήμισυ (50%) έως το 2030¹⁷.

Μεταρρυθμίσεις που αυξάνουν τη παραγωγικότητα: Σε αυτή την κατηγορία εμπίπτουν δύο ομάδες μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν τη συνολική παραγωγικότητα των συντελεστών της οικονομίας (total factor productivity - TFP), και οι οποίες λαμβάνονται υπόψη στην εμπειρική άσκηση της μελέτης:

Πρώτον, μεταρρυθμίσεις που βελτιώνουν το επιχειρηματικό περιβάλλον, μεταξύ άλλων με την άρση των ρυθμιστικών εμποδίων στον ανταγωνισμό. Αυτή η ομάδα περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις που βελτιώνουν

¹⁶ Βλ. Thum-Thysen, A., and E. Canton (2015), "Estimation of service sector mark-ups determined by structural reform indicators", European Economy Economic Papers no. 547

¹⁷ Η συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό αφορά άτομα ηλικίας 15-74. Αξίζει να σημειωθεί ότι το υπόδειγμα δεν προβλέπει μη εθελοντική ανεργία ή μεταβολές στον πληθυσμό, συνεπώς μεταβολές στο ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό αντικατοπτρίζουν πλήρως μεταβολές στο επίπεδο απασχόλησης.

την ανταγωνιστικότητα και προωθούν τις ιδιωτικές επενδύσεις και τις εξαγωγές (Άξονας 4.7), όπως και μεταρρυθμίσεις που διευκολύνουν το επιχειρείν ή συμβάλλουν στην απλοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Η επίδραση αυτών των μεταρρυθμίσεων προσομοιώνεται μέσω της υπόθεσης ότι η υστέρηση της χώρας από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που καταγράφεται για τον δείκτη ρυθμιστικών διατάξεων Product Market Regulation (PMR) του ΟΟΣΑ, κλείνει σταδιακά ως το 2030. Για τη μετατροπή αυτής της μεταβολής σε όρους μεταβολής του επιπέδου συνολικής παραγωγικότητας των συντελεστών της οικονομίας (TFP) μακροπρόθεσμα, η μελέτη χρησιμοποιεί εμπειρικές εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ σε δείγμα χωρών του ΟΟΣΑ.¹⁸ Οι εκτιμήσεις της μελέτης δείχνουν μια σταδιακή και μόνιμη θετική επίδραση της τάξης του +3,11% στη συνολική παραγωγικότητα των συντελεστών παραγωγής έως το 2030.

Δεύτερον, μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν τη ψηφιοποίηση της οικονομίας, στο πλαίσιο του δεύτερου Πυλώνα του Σχεδίου, όπως η στόχευση για τη μετάβαση σε τεχνολογίες 5G (Άξονας 2.1), καθώς επίσης και στο πλαίσιο του τρίτου Πυλώνα του Σχεδίου, όπως η ενίσχυση μεταρρυθμίσεων για κατάρτιση/επανακατάρτιση, ψηφιακές δεξιότητες και ενεργών πολιτικών απασχόλησης (Άξονες 3.1 και 3.2). Η προσομοίωση της επίδρασης αυτών των μεταρρυθμίσεων καθορίζεται από εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με τις επιδράσεις των ψηφιακών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.¹⁹ Ακολουθώντας την προσέγγιση της Επιτροπής, η μελέτη ποσοτικοποιεί την επίδραση επιλεγμένων δεικτών ψηφιοποίησης στη συνολική παραγωγικότητα των συντελεστών της οικονομίας και στη παραγωγικότητα της εργασίας. Σε ό,τι αφορά το μέγεθος των μεταρρυθμίσεων, γίνεται η υπόθεση ότι το κενό μεταξύ της Ελλάδας και του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ότι αφορά το ποσοστό του συνολικού πληθυσμού που εργάζονται με εξειδίκευση στη Πληροφορική (δεδομένα 2019 Eurostat) και σε ότι αφορά το ποσοστό των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν σύνδεση DSL ή άλλη σταθερή ευρυζωνική σύνδεση (δεδομένα 2020 Eurostat), κλείνει σταδιακά έως το 2030.

Τέλος για το σύνολο των μεταρρυθμίσεων, γίνεται η υπόθεση ότι η ανακοίνωσή τους απολαμβάνει αξιοπιστία εφαρμογής, και η εφαρμογή τους ξεκινά το 2021.

10.5. Αποτελέσματα προσομοιώσεων

Επίδραση των επιχορηγήσεων και των δανείων

Η μελέτη της ΤτΕ αρχικά εκτιμά τις επιδράσεις των επιχορηγήσεων και των δανείων που εντάσσονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στις βασικές μακροοικονομικές μεταβλητές, χωρίς να λαμβάνει υπόψη την επίδραση των μεταρρυθμίσεων. Όλες οι μεταβλητές που αναφέρονται παρακάτω είναι εκφρασμένες ως ποσοστιαίες μεταβολές από τις τιμές τους σε κατάσταση μακροχρόνιας ισορροπίας, με εξαίρεση τον λόγο των φορολογικών εσόδων ως προς το Α.Ε.Π., ο οποίος είναι εκφρασμένος σε ποσοστιαίες μονάδες. Επίσης, όλα τα αποτελέσματα είναι εκφρασμένα σε όρους διαφορών με το σενάριο βάσης (μη εφαρμογή του Σχεδίου Ανάκαμψης).

¹⁸ Βλ. Table 3 in Égert, B. (2018), “The quantification of structural reforms: taking stock of the results for OECD and non-OECD countries”, OECD Working Paper No 1482, OECD.

¹⁹ Βλ. Lorenzani, D. and J. Varga (2014), “The Economic Impact of Digital Structural Reforms”, European Commission Economic Papers 529

Σε αυτό το πρώτο σετ αποτελεσμάτων, η από κοινού επίδραση των επιχορηγήσεων και των δανείων (χωρίς την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων του Σχεδίου) οδηγεί σε αύξηση του επιπέδου του Α.Ε.Π. το 2026 κατά 4,31%. Αυτό μεταφράζεται σε θετική συνεισφορά στο ρυθμό ανάπτυξης του πραγματικού Α.Ε.Π. κατά 0,72 ποσοστιαίες μονάδες κατά μέσο όρο κάθε χρόνο τη περίοδο 2021-2026. Οι ιδιωτικές επενδύσεις αυξάνονται επίσης, φτάνοντας τη μέγιστη αύξηση τους κατά 21% το 2025. Η απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα αυξάνεται περισσότερο από 2% κατά την εξαετία 2021-2026. Η αύξηση Α.Ε.Π. διευρύνει την φορολογική βάση και ενισχύει τα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του Α.Ε.Π. κατά 1,56 ποσοστιαίες μονάδες το 2026. Σημειώνεται ότι μετά το 2026, όταν και τελειώνει η εκταμίευση των πόρων, η οικονομία επανέρχεται σταδιακά στην αρχική κατάσταση μακροχρόνιας ισορροπίας. Ωστόσο, η ταχύτητα σύγκλισης είναι μικρή, με αποτέλεσμα οι θετικές επιδράσεις στο Α.Ε.Π. να έχουν υψηλή χρονική διάρκεια, ακόμα και 20 χρόνια μετά, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην σημαντική αύξηση του αποθέματος κεφαλαίου κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του Σχεδίου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η οικονομική επέκταση που χρηματοδοτείται από τα δάνεια που διοχετεύονται προς τον ιδιωτικό τομέα, έχουν μεγαλύτερη επίδραση στο Α.Ε.Π. απ' ό,τι οι επιχορηγήσεις. Αυτό εξηγείται από τη σημαντική αύξηση της ζήτησης για ιδιωτικές επενδύσεις και της συσσώρευσης αποθέματος ιδιωτικού κεφαλαίου, καθώς επίσης και από την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας που ωθεί σημαντικά τις εξαγωγές. Χωρίς τα δάνεια, η επέκταση που χρηματοδοτείται από τις επιχορηγήσεις εκτοπίζει (crowds out) τις ιδιωτικές επενδύσεις βραχυπρόθεσμα, ενώ ταυτόχρονα οδηγεί σε αύξηση του πληθωρισμού που επηρεάζει αρνητικά την ζήτηση για εξαγωγές.

Επίδραση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων

Στη συνέχεια, η μελέτη της ΤτΕ παρουσιάζει τις εκτιμήσεις των επιδράσεων των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στις μακροοικονομικές μεταβλητές, χωρίς να λαμβάνει υπόψη την επίδραση των επιχορηγήσεων και των δανείων. Η υπόθεση εργασίας είναι ότι οι μεταρρυθμίσεις έχουν μόνιμο χαρακτήρα, το οποίο σημαίνει ότι η οικονομία μετακινείται προς μια νέα μακροχρόνια ισορροπία.

Σε ό,τι αφορά τις μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν τον ανταγωνισμό, η επίδραση πρώτης τάξης είναι μια μείωση της τιμής των εγχώριων αγαθών, κάτι το οποίο αυξάνει την ζήτηση για εγχώρια αγαθά και μειώνει τη ζήτηση για εισαγωγές (υποκατάσταση εισαγωγών). Το υψηλότερο επίπεδο ζήτησης οδηγεί σε αύξηση της ζήτησης για εργασία και επενδύσεις, κάτι το οποίο αυξάνει το επίπεδο του Α.Ε.Π. Ως αποτέλεσμα, το Α.Ε.Π. και οι επενδύσεις αυξάνονται κατά 1,25% και 2,35%, αντιστοίχως. Η διεύρυνση της φορολογικής βάσης οδηγεί σε αύξηση των φορολογικών εσόδων ως ποσοστό του Α.Ε.Π. κατά 0,51 ποσοστιαίες μονάδες.

Σε ό,τι αφορά τις μεταρρυθμίσεις που προωθούν μεγαλύτερη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, αυτές, υποθέτοντας σταθερές τις τιμές όλων των άλλων εξωγενών μεταβλητών και παραμέτρων του υποδείγματος, οδηγούν σε ευνοϊκή μεταβολή των συνθηκών παραγωγής των εγχώριων επιχειρήσεων, αυξάνοντας έτσι το επίπεδο απασχόλησης. Παράλληλα, οδηγούν σε αλλαγή των όρων εμπορίου προς όφελος της εσωτερικής παραγωγής, το οποίο με τη σειρά του οδηγεί σε αύξηση των εξαγωγών. Μέσα από αυτά τα κανάλια, η μεταρρύθμιση δημιουργεί αύξηση του πραγματικού Α.Ε.Π. και των ιδιωτικών επενδύσεων κατά 3,52% και 4,68% αντίστοιχα σε μακροπρόθεσμα βάση. Η αύξηση του εισοδήματος από εργασία και της ιδιωτικής κατανάλωσης οδηγούν σε αύξηση του λόγου φορολογικών εσόδων προς Α.Ε.Π. κατά 1,47 ποσοστιαίες μονάδες μακροπρόθεσμα.

Μέρος 2: Παρουσίαση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων – Ανάλυση συνολικών αποτελεσμάτων

Τελικά, οι μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την παραγωγικότητα, οδηγούν σε αύξηση της οριακής παραγωγικότητας των ιδιωτικών συντελεστών παραγωγής και μειώνουν τα πραγματικά οριακά κόστη, επιτρέποντας στις επιχειρήσεις να αυξήσουν τη ζήτηση για επενδύσεις και εργασία, και να μειώσουν τις τιμές των εγχώρια παραγόμενων αγαθών, αυξάνοντας έτσι τις εξαγωγές αλλά και την κατανάλωση. Μακροπρόθεσμα, το Α.Ε.Π. και οι επενδύσεις αυξάνουν κατά 1,19% και 1,44%, αντιστοίχως.

Στο σύνολο τους, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις συνδυαστικά μπορούν να συνεισφέρουν στο ρυθμό ανάπτυξης του Α.Ε.Π. 0,43 ποσοστιαίες μονάδες κατά μέσο όρο κάθε χρόνο την περίοδο 2021-2026. Οι μεταρρυθμίσεις έχουν τη δυνατότητα να αυξήσουν το επίπεδο του πραγματικού προϊόντος, των ιδιωτικών επενδύσεων και της απασχόλησης κατα περίπου 6%, 8,5% και 4%, αντιστοίχως, μακροπρόθεσμα. Επιπλέον, οι μεταρρυθμίσεις μπορούν να διευρύνουν μόνιμα τη φορολογική βάση και να οδηγήσουν σε αύξηση των φορολογικών εσόδων ως ποσοστό του Α.Ε.Π. κατά 2,5 ποσοστιαίες μονάδες.

Συνολική επίδραση των πόρων του Σχεδίου και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων

Τέλος, η μελέτη της ΤτΕ παρουσιάζει την συνολική προβλεπόμενη μακροοικονομική επίδραση του Ελληνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όπως προκύπτει από την συνδυαστική επίδραση των επιχορηγήσεων, των δανείων και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Τα κύρια αποτελέσματα συνοψίζονται στον Πίνακα 3:

Πίνακας 3: Συνολική επίδραση του Ελληνικού Σχεδίου (% μεταβολές από τις τιμές μακροχρόνιας ισορροπίας)

Μεταβλητή	2021	2022	2023	2024	2025	2026	10 έτη	20 έτη
Πραγματικό Α.Ε.Π.	2,61	3,98	4,78	5,55	6,27	6,90	7,00	6,55
Ιδιωτικές Επενδύσεις	7,18	13,32	17,70	20,35	21,15	19,75	8,70	4,77
Απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα	1,24	2,26	2,70	3,16	3,58	3,93	3,92	3,65
Φορολογικά έσοδα / ΑΕΠ	1,09	1,74	2,09	2,38	2,62	2,80	2,56	2,80

Πηγή: Εκτιμήσεις Τράπεζας της Ελλάδος.

Σημείωση: όλες οι μεταβλητές είναι εκφρασμένες σε ποσοστιαίες μεταβολές από τις τιμές μακροχρόνιας ισορροπίας με εξαίρεση το λόγο φορολογικών εσόδων προς Α.Ε.Π., ο οποίος είναι εκφρασμένος σε ποσοστιαίες μονάδες επιπλέον της τιμής μακροχρόνιας ισορροπίας.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μπορεί να αυξήσει το επίπεδο του πραγματικού Α.Ε.Π. της Ελλάδας κατά την περίοδο 2021-2026, σωρευτικά, κατά ποσό ίσο με περίπου το 1/3 του ΑΕΠ του 2020, και κατά περίπου 7 ποσοστιαίες μονάδες το 2026 σε σχέση με το σενάριο βάσης. Αυτό συνεπάγεται θετική συμβολή στο ρυθμό ανάπτυξης του Α.Ε.Π. κατά περίπου 1,15 ποσοστιαίες μονάδες κατά μέσο όρο κάθε χρόνο τη περίοδο 2021-2026. Η αύξηση του πραγματικού Α.Ε.Π. διατηρείται και μακροπρόθεσμα λόγω της θετικής μόνιμης επίδρασης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Η μόνιμη αύξηση του πραγματικού Α.Ε.Π. σε βάθος 20ετίας υπολογίζεται στις 6,5 μονάδες στο ΑΕΠ κάθε έτος, σε σχέση με το σενάριο βάσης. Κατά την περίοδο 2021-2026, το σχέδιο αυξάνει τις ιδιωτικές επενδύσεις και την απασχόληση περισσότερο από 20% και περίπου 4% αντίστοιχα, με τα κέρδη απασχόλησης να αντιστοιχούν σε 180.000-200.000 νέες θέσεις εργασίας. Οι θέσεις αυτές διατηρούνται μακροπρόθεσμα, δηλαδή είναι μόνιμες, όπως επίσης μόνιμη αύξηση καταγράφεται και στο επίπεδο της ιδιωτικής επένδυσης. Η εφαρμογή του σχεδίου αυξάνει το λόγο των φορολογικών εσόδων προς το Α.Ε.Π. κατά 2,8 ποσοστιαίες μονάδες, δημιουργώντας έτσι δημοσιονομικό χώρο που επιτρέπει τη μείωση των φόρων ή/και την αύξηση των δημόσιων δαπανών, κάτι που μπορεί να δώσει περαιτέρω ώθηση στην οικονομική δραστηριότητα από αυτήν που προβλέπεται στον Πίνακα 1. Οι δυναμικές επιδράσεις του Σχεδίου επί των βασικών μακροοικονομικών μεταβλητών όπως προβλέπονται από την μελέτη της ΤτΕ για την περίοδο 2021 - 2050, συνοψίζονται στο Διάγραμμα 1.

10.6. Σχόλια

Όπως αναφέρθηκε στην υποενότητα 3, το Σχέδιο περιλαμβάνει σημαντικές μεταρρυθμίσεις που δεν έχουν ποσοτικοποιηθεί. Αυτές οι μεταρρυθμίσεις επιδρούν μέσα από πολλαπλά κανάλια βελτιώνοντας το πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργεί η οικονομία. Οι μη ποσοτικοποιημένες μεταρρυθμίσεις ενισχύουν περαιτέρω την επίδραση των μεταρρυθμίσεων που έχουν ποσοτικοποιηθεί. Σχετικά παραδείγματα περιλαμβάνουν τις μεταρρυθμίσεις που βελτιώνουν την ποιότητα των θεσμών, δηλαδή την αποτελεσματικότητα του κράτους, την ποιότητα του ρυθμιστικού πλαισίου, το κράτος δικαίου και τον έλεγχο της διαφθοράς, μέσω του εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης (άξονες 2.2 και 4.2), της αύξησης της αποτελεσματικότητας του συστήματος δικαιοσύνης (άξονας 4.3) και της βελτίωσης των φοροεισπρακτικών μηχανισμών (άξονας 4.1). Οι επιπτώσεις των εκτεταμένων αυτών μεταρρυθμίσεων δεν έχουν συνυπολογιστεί στις ποσοτικές εκτιμήσεις αλλά αυξάνουν την πιθανότητα να υπάρξουν ακόμα ευνοϊκότερες οικονομικές εξελίξεις (upside risks) σε σχέση με αυτές που παρουσιάζονται στον Πίνακα 3 και το Διάγραμμα 1. Ως αποτέλεσμα, αναφέρει η μελέτη της ΤτΕ, οι εκτιμήσεις που παρουσιάζονται στον Πίνακα 3 και το Διάγραμμα 1 θα πρέπει να ερμηνευθούν ως ένα κατώτατο όριο των θετικών επιδράσεων του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στην ελληνική οικονομία.

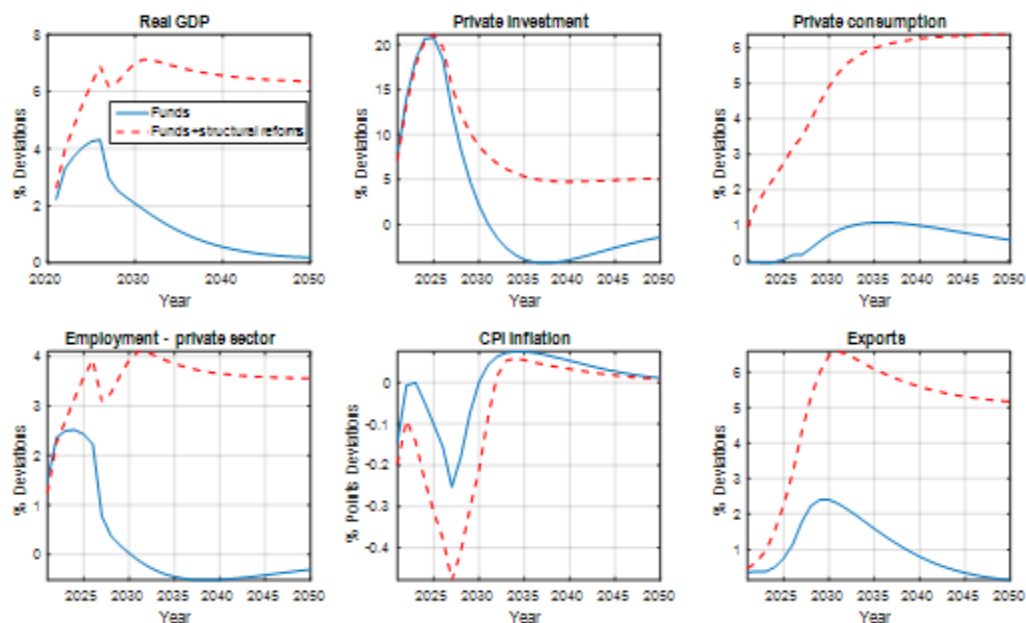
Πιο αναλυτικά, σημαντικός αριθμός ερευνητικών μελετών υψηλής αξιοπιστίας έχουν αναδείξει την θετική σχέση που υπάρχει μεταξύ καλύτερης ποιότητας θεσμών και μακροχρόνιας οικονομικής ανάπτυξης, και ευρύτερης συμπεριληπτικής κοινωνικής ευημερίας. Από τα ευρήματα της σχετικής βιβλιογραφίας προκύπτει ότι οι μεταρρυθμίσεις που βελτιώνουν το επίπεδο διακυβέρνησης (governance) έχουν τη δυνατότητα να μειώσουν το κόστος που δημιουργεί η προσοδοθηρία (rent-seeking), να στηρίξουν τη καινοτομία και την επιχειρηματικότητα και να αυξήσουν την παραγωγικότητα και την αποτελεσματική κατανομή των παραγωγικών πόρων. Η αποτελεσματικότητα του συστήματος δικαιοσύνης, η εξασφάλιση εφαρμογής των όρων των συμβάσεων και το κατάλληλο πλαίσιο αφερεγγυότητας μπορούν να αυξήσουν την συνολική παραγωγικότητα των συντελεστών παραγωγής

(total factor productivity - TFP), ενισχύοντας έτσι την οικονομική ανάπτυξη. Η μελέτη της ΤτΕ αναφέρει ότι βάσει εκτιμήσεων του ΟΟΣΑ, μεταρρυθμίσεις που θα έκλιναν την απόσταση μεταξύ Ελλάδας και του μέσου όρου της Ε.Ε. σε ότι αφορά το κράτους δικαίου στο μισό της σημερινής απόστασης, θα μεταφραζόταν σε μακροπρόθεσμη αύξηση της συνολικής παραγωγικότητας των συντελεστών παραγωγής (TFP), και επομένως του κατά κεφαλήν ΑΕΠ, κατά 15%.²⁰ Μεταρρυθμίσεις που μειώνουν την απόσταση από τον μέσο όρο της Ε.Ε. σε ότι αφορά την αποτελεσματικότητα του συστήματος δικαιοσύνης, το κόστος ενεργειών που οδηγούν σε εφαρμογή των όρων των συμβάσεων και την διάρκεια των διαδικασιών αφερεγγυότητας, επίσης συσχετίζονται με ισχυρές θετικές επιπτώσεις στη παραγωγικότητα και τα επίπεδα φυσικού Α.Ε.Π., επενδύσεων και απασχόλησης.

Τέλος, οι μεταρρυθμίσεις που εντάσσονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αναμένεται να αυξήσουν σημαντικά την ανθεκτικότητα της Ελληνικής οικονομίας, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την ικανότητά της να ανακάμπτει γρήγορα από αρνητικές διαταράξεις. Ιδιαίτερα η οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα της Ελλάδας ενισχύεται επίσης από τρεις ομάδες μεταρρυθμίσεων: (α) μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή (άξονας 1.4), (β) μεταρρυθμίσεις στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας (άξονας 3.3), οι οποίες ενισχύουν την οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα σε περιόδους υγειονομικών κρίσεων, και (γ) προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής και εμπράγματης ιδιοκτησίας (άξονες 1.2, 4.2 όσον αφορά την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου, 4.4 και 4.6), που αυξάνουν την ανθεκτικότητα κρίσιμων τομέων της οικονομίας, όπως του πολιτισμού και του τουρισμού, ιδιαίτερα στα πλαίσια της ψηφιακής εποχής. Η οικονομική ανθεκτικότητα αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω από μεταρρυθμίσεις που αυξάνουν την ικανότητα των αγορών εργασίας και προϊόντων να προσαρμόζονται γρήγορα σε μεταβαλλόμενες συνθήκες προσφοράς και ζήτησης (Πυλώνες 3 και 4), όπως επίσης και από μεταρρυθμίσεις που ευνοούν την ανάπτυξη του εμπορεύσιμου τομέα της οικονομίας, δηλαδή την εξωστρέφεια, το διεθνές εμπόριο, και την περεταίρω διαφοροποίηση των εξαγωγών (άξονας 4.7). Τέλος, μεταρρυθμίσεις που ισχυροποιούν περαιτέρω το τραπεζικό σύστημα και συμβάλλουν στην περαιτέρω ανάπτυξη των κεφαλαιαγορών, ενισχύουν την ανθεκτικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, προφυλάσσοντας έτσι την οικονομία από αρνητικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ πραγματικής οικονομίας και χρηματοπιστωτικού τομέα σε περιόδους οικονομικών αναταράξεων.

²⁰ Βλ. OECD Economic Surveys Greece, April 2018, Table 6, p. 31. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ, η αύξηση του δείκτη κράτους δικαίου της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank rule of law index) στα προ-κρίσης επίπεδα του μέχρι το 2025 θα αύξανε το πραγματικό ΑΕΠ κατά περίπου 9% το 2040 και 15% το 2060 (ibid). Αυτή η μεταβολή μεταφράζεται σε άνοδο της Ελλάδας στη σχετική κατάταξη στα επίπεδα του μ.ο. των Ιταλίας, Ισπανίας και Πορτογαλίας για το 2019 (από το 60.6 στο 75.4 εκατοστημόριο), βλ. <https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/Reports>.

Μέρος 2: Παρουσίαση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων – Ανάλυση συνολικών αποτελεσμάτων

Διάγραμμα 1: Δυναμικές επιπτώσεις Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Πηγή: εκτιμήσεις ΤτΕ .

Σημείωση: Όλες οι μεταβλητές είναι εκφρασμένες σε όρους ποσοστιαίας απόκλισης από την τιμή που θα επικρατούσε σε συνθήκες κατάστασης μακροχρόνιας ισορροπίας (steady state).

Πίνακας 4: Αναμενόμενες εκταμιεύσεις ΣΑΑ κατ'έτος (δισ ευρώ)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	σύνολο 2021-2026
πόροι ΣΑΑ	3,97	5,31	5,31	5,31	5,31	5,31	30,50
<i>ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ</i>							
Επιχορηγήσεις	2,35	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	18,08
Δάνεια	1,61	2,16	2,16	2,16	2,16	2,16	12,42

Πηγή: εκτιμήσεις ΤτΕ βασιζόμενες σε πληροφορίες από το Υπουργείο Οικονομικών.

Συμπληρωματικά με την άσκηση της Τράπεζας της Ελλάδος, άσκηση για τη ποσοτικοποίηση της μακροοικονομικής επίδρασης του Ελληνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στην ελληνική οικονομία, έγινε και από το Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνομόνων (Σ.Ο.Ε). Η συμπληρωματική άσκηση έγινε με χρήση του μακροοικονομικού υποδείγματος γενικής ισορροπίας QUEST,²¹ που χρησιμοποιείται ως το επίσημο εργαλείο ανάλυσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την διερεύνηση των επιπτώσεων οικονομικών πολιτικών στην ευρωπαϊκή οικονομία.

Η παραμετροποίηση του υποδείγματος QUEST έχει γίνει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως επίσης και η επικαιροποίηση των δεδομένων του έως το 2019. Το QUEST είναι ένα Νέο-Κεϋνσιανό υπόδειγμα ενδογενούς μεγέθυνσης που περιγράφει το σύνολο της οικονομίας μέσω συμπεριφορικών εξισώσεων που εξηγούν τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνουν οικονομικά άριστες αποφάσεις και αλληλεπιδρούν τα νοικοκυριά, οι επιχειρήσεις ενδιάμεσων και τελικών αγαθών, ο τομέας έρευνας και ανάπτυξης, το κράτος, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα καθώς και ο εξωτερικός τομέας. Το τμήμα του υποδείγματος που χρησιμοποιείται από την Επιτροπή για την Ελλάδα αποτελείται από τρία κομμάτια (blocks): την Ελληνική Οικονομία, την υπόλοιπη Ευρωζώνη και τον Υπόλοιπο Κόσμο. Συνεπώς, το υπόδειγμα λαμβάνει υπόψη τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των χωρών της ευρωζώνης, τόσο στο πλαίσιο του διεθνούς εμπορίου όσο και στον τομέα της κοινής νομισματικής πολιτικής.

Το στοιχείο της συμπληρωματικότητας μεταξύ των δύο μελετών προκύπτει από ορισμένες διαφορές στην αναλυτική περιγραφή (specification) των υποδειγμάτων, στις υποθέσεις και στα κανάλια μετάδοσης των επενδύσεων και των μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Παρακάτω παρουσιάζονται κοινά σημεία και διαφορές της συμπληρωματικής ποσοτικής άσκησης του Σ.Ο.Ε. μέσω του QUEST σε σχέση με το υπόδειγμα της ΤτΕ.

Σε ό,τι αφορά τις δαπάνες στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, γίνονται οι ίδιες υποθέσεις αναφορικά με τη χρήση του συνόλου των 30,5 δις ευρώ αθροιστικά τη περίοδο 2021-2026, εκ των οποίων τα 18,1 δις ευρώ αφορούν σε επιχορηγήσεις και τα 12,4 δις ευρώ σε δάνεια. Οι επιχορηγήσεις κατανομούνται σε ποσοστό 67% προς δημόσιες επενδύσεις ενώ το υπόλοιπο 33% σε δημόσια κατανάλωση. Επίσης, κοινή υπόθεση αποτελεί ότι στο σύνολο τους τα δάνεια διοχετεύονται προς τον ιδιωτικό τομέα για ιδιωτικές επενδύσεις. Γίνεται κοινή υπόθεση ως προς την αρχή της προσθετικότητας (additionality principle). Και στις δύο ασκήσεις το σύνολο των δανείων αυξάνει το δημόσιο χρέος κατά την χρονική στιγμή εκταμίευσής τους, ενώ οι επιχορηγήσεις στο σύνολο τους αντιμετωπίζονται ως δημοσιονομικά ουδέτερες, χωρίς να αυξάνουν το δημόσιο χρέος. Ως προς την εκταμίευση των πόρων, η άσκηση της ΤτΕ υιοθετεί την υπόθεση του κανονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης για προχρηματοδότηση 13% του συνολικού φακέλου των 30,5 δις το 2021, και ισόποση κατανομή του εναπομείναντος ποσού κατά την περίοδο 2022-2026. Η άσκηση του Σ.Ο.Ε. ακολουθεί την υπόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε αντίστοιχη μελέτη που αυτή εκπόνησε για την εφαρμογή του Ταμείου Ανάκαμψης στο σύνολο της Ε.Ε.,²² περί ισόποσων εκταμιεύσεων κατά την χρονική περίοδο λειτουργίας του Ταμείου.

Η αύξηση των δημοσίων δαπανών για δημόσιες επενδύσεις και κατανάλωση εισάγονται στις δύο ασκήσεις με όμοιο τρόπο μέσω των εξωγενών μεταβλητών του μοντέλου. Σε ό,τι αφορά τα δάνεια, στην

²¹ Βλ. Marco Ratto, Werner Roeger and Jan in't Veld (2008), "QUEST III : An estimated DSGE model of the euro area with fiscal and monetary policy", Economic Papers 335.

²² Βλ. Commission Staff Working Document (2020), "Identifying Europe's recovery needs", SWD(2020) 98.

άσκηση του ΣΟΕ το κανάλι μετάδοσης των επιδράσεων τους στην ελληνική οικονομία ορίζεται ως μια εξωγενής αύξηση του επιπέδου των επενδύσεων που προστίθεται απευθείας στο απόθεμα του ιδιωτικού κεφαλαίου της οικονομίας, σε συνδυασμό με μια μόνιμη μείωση των ασφαλιστρών κινδύνου (risk premia) κατά 20 μονάδες βάσης στο κόστος του φυσικού και άυλου κεφαλαίου σε σχέση με την αρχική κατάσταση μακροχρόνιας ισορροπίας. Αυτό συνεπάγεται μείωση του κεφαλαιακού κόστους των επιχειρήσεων που αυξάνει τη ζήτηση για επενδύσεις. Η υπόθεση μείωσης των ασφαλιστρών κινδύνου κατά 20 μονάδες βάσης υιοθετεί την ίδια υπόθεση που έχει κάνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη μέση επίδραση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στο μέσο κόστος κεφαλαίου στην Ε.Ε.²³ Σε ότι αφορά την άσκηση της ΤτΕ, το κανάλι μετάδοσης της επίδρασης των δανείων ορίζεται ως έμμεση επιδότηση που μειώνει την τιμή των επενδύσεων.

Για την αξιολόγηση της επίδρασης των μεταρρυθμίσεων οι δύο μελέτες ακολουθούν παρόμοια λογική αντιστοίχισης τους με τις εξωγενείς μεταβλητές και παραμέτρους των υποδειγμάτων που χρησιμοποιούν. Το υπόδειγμα QUEST περιλαμβάνει μια πιο εκτενή λίστα παραμέτρων και μεταβλητών που αναφέρονται στην αγορά εργασίας και τις αγορές προϊόντος και την αναλυτική περιγραφή του τομέα Έρευνας και Ανάπτυξης ως ξεχωριστού τομέα της οικονομίας που δρα ως παράγοντας ενδογενούς μακροχρόνιας ανάπτυξης.

Σε ό,τι αφορά τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στις αγορές προϊόντος, η ανάλυση της ΤτΕ υποθέτει μια σταδιακή σύγκλιση του μονοπωλιακού περιθωρίου κερδών στον τομέα των ενδιάμεσων αγαθών προς το μέσο όρο της Ε.Ε. κατά 50% σε ορίζοντα 10 ετών. Η μείωση αυτή αλλάζει τους όρους εμπορίου προς όφελος της εγχώριας παραγωγής, αυξάνοντας τις εξαγωγές και το Α.Ε.Π της Ελλάδας κατά μόνιμο τρόπο. Η βασική μεταβλητή που χρησιμοποιείται στην άσκηση του Σ.Ο.Ε για να ορίσει την ενίσχυση του ανταγωνισμού λόγω της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης, είναι το μονοπωλιακό περιθώριο κέρδους που ενσωματώνεται στις τιμές (price mark-ups) των τελικών αγαθών. Συγκεκριμένα, γίνεται η υπόθεση ότι το περιθώριο αυτό μειώνεται κατά τρόπο διακριτό και μόνιμο κατά 2,7 ποσοστιαίες μονάδες, το οποίο συνεπάγεται άμεση σύγκλιση προς τον μέσο όρο της Ευρωζώνης. Η επίδραση της μεταβολής αυτής οδηγεί σε αντίστοιχη σταδιακή μείωση της τιμής των τελικών αγαθών, γεγονός που αυξάνει την εσωτερική ζήτηση τους και τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Αυτό με τη σειρά του οδηγεί στην αύξηση των εξαγωγών των τελικών αγαθών καθώς και στην αύξηση της ζήτησης φυσικού κεφαλαίου από τον ενδιάμεσο τομέα, το οποίο φυσικό κεφάλαιο είναι απαραίτητο ώστε οι επιχειρήσεις να ανταποκριθούν στην αυξημένη ζήτηση προϊόντος. Ταυτόχρονα, η μεταρρύθμιση αυτή στο υπόδειγμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής οδηγεί και σε έμμεση μακροχρόνια θετική επίδραση στην παραγωγικότητα, μέσω της αυξημένης ζήτησης νέων τεχνολογιών που παράγει ο τομέας Έρευνας και Ανάπτυξης, οι οποίες τροφοδοτούν ενδογενώς τη παραγωγή ιδιωτικού φυσικού κεφαλαίου.

Μια επιπλέον συμπληρωματική υπόθεση που επιτρέπει το υπόδειγμα QUEST στην μελέτη του Σ.Ο.Ε. αφορά τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και είναι η μείωση του κόστους εισόδου των επιχειρήσεων στην αγορά ενδιάμεσων αγαθών. Συγκεκριμένα, η μελέτη του Σ.Ο.Ε. υποθέτει διακριτή και μόνιμη μείωση του κόστους αυτού κατά 1 ποσοστιαία μονάδα από τη βαθμονομημένη τιμή του, ώστε να συνάδει με την τελευταία εκτίμηση του δείκτη Doing Business για το 2020, στο 1,5% του κατά-κεφαλήν Εθνικού προϊόντος. Η μεταρρύθμιση αυτή, οδηγεί σε αύξηση της εισόδου των επιχειρήσεων στην αγορά

²³ Βλ. Commission Staff Working Document (2020), “Identifying Europe's recovery needs”, SWD(2020) 98.

ενδιάμεσων αγαθών, το οποίο με τη σειρά του αυξάνει τη ζήτηση για νέες τεχνολογίες και οδηγεί σε ενδογενή αύξηση των επενδύσεων σε Έρευνα και Ανάπτυξη, με μακροχρόνιες θετικές συνέπειες για τη παραγωγικότητα των συντελεστών της οικονομίας.

Τέλος, το μοντέλο QUEST της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επιτρέπει την ποσοτικοίηση της επίδρασης που προκαλεί η μείωση του διοικητικού κόστους που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις, λόγω του εύρους των διοικητικών διαδικασιών. Η μεταβλητή αυτή συνδέεται με διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και στοχεύουν στη βελτίωση του επιπέδου διακυβέρνησης, του εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης και την αύξηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων. Ακολουθώντας την προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε σχετική μελέτη,²⁴ η υπόθεση που γίνεται στην ανάλυση του Σ.Ο.Ε. είναι ότι οι μεταρρυθμίσεις επιφέρουν μια διακριτή και μόνιμη μείωση του διοικητικού κόστους που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στην αγορά τελικών αγαθών κατά 10%. Αυτή η μείωση επιτρέπει στις επιχειρήσεις να παράγουν το ίδιο επίπεδο προϊόντος με χαμηλότερο μέσο κόστος παραγωγής, κάτι που οδηγεί σε αύξηση κερδοφορίας και συνεπώς σε αύξηση των επενδύσεων. Το τελικό αποτέλεσμα είναι μια ενδογενής αύξηση του Α.Ε.Π.

Σε ό,τι αφορά τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας, η μελέτη της ΤτΕ ποσοτικοποιεί τις επιδράσεις της αύξησης του ποσοστού συμμετοχής, κάτι το οποίο δεν γίνεται από την μελέτη του Σ.Ο.Ε. Η ανάλυση της ΤτΕ υποθέτει μια ποικιλία προσφοράς εργασίας, ενώ αυτή του υποδείγματος QUEST επιτρέπει τρεις κατηγορίες δεξιοτήτων (χαμηλή, μεσαία και υψηλή), κάθε μια εκ των οποίων χαρακτηρίζεται από διαφορετικό βαθμό αποτελεσματικότητας (labour efficiency), με υψηλότερες δεξιότητες να συνεπάγονται υψηλότερη αποτελεσματικότητα. Ως αποτέλεσμα, η μελέτη του Σ.Ο.Ε. αντιστοιχεί τις μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο, και στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης/επανακατάρτισης, στην αναβάθμιση των ψηφιακών δεξιοτήτων και σε αποτελεσματικότερες ενεργητικές και παθητικές πολιτικές εργασίας, σε δομικές αλλαγές στην προσφορά εργασίας. Οι αλλαγές αυτές πραγματοποιούνται, και οι επιδράσεις τους ποσοτικοποιούνται, μέσω τριών καναλιών.

Το πρώτο κανάλι, υποθέτει ότι η κατανομή του εργατικού δυναμικού μεταξύ εργαζομένων χαμηλών, μεσαίων και υψηλών δεξιοτήτων, συγκλίνει σταδιακά και γραμμικά στο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα επόμενα 20 χρόνια (δεδομένα Eurostat). Συγκεκριμένα, γίνεται η υπόθεση ότι το ποσοστό των εργαζομένων χαμηλών δεξιοτήτων μειώνεται κατά 3,94 ποσοστιαίες μονάδες προς τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο, καθώς αυτοί οι εργαζόμενοι αποκτούν μεσαίες δεξιότητες. Αυτό συνεπάγεται ταυτόχρονη αύξηση του ποσοστού των εργαζομένων μεσαίων δεξιοτήτων κατά 1,86 ποσοστιαίες μονάδες ενώ μέρος των εργαζομένων μεσαίων δεξιοτήτων αποκτά υψηλές δεξιότητες με αποτέλεσμα την αύξηση του ποσοστού εργαζομένων υψηλών δεξιοτήτων κατά 2,08 ποσοστιαίες μονάδες. Ως αποτέλεσμα, οι επιχειρήσεις έχουν στη διάθεση τους περισσότερο εργατικό δυναμικό μεσαίας και υψηλής εξειδίκευσης, κάτι που συνεισφέρει στην παραγωγική τους ικανότητα λόγω της υψηλότερης αποτελεσματικότητας των εργαζομένων, δημιουργώντας έτσι μακροπρόθεσμη αύξηση του Α.Ε.Π. Επιπλέον, η αύξηση του αριθμού των εργαζομένων και υψηλών δεξιοτήτων οδηγεί σε αύξηση της απασχόλησης τους στον τομέα Έρευνας και Ανάπτυξης καθώς και σε αύξηση των επενδύσεων σε Έρευνα και Ανάπτυξη. Μακροπρόθεσμα, αυτό

²⁴ Βλ. Francesca D'Auria, Andrea Pagano, Marco Ratto and Janos Varga (2009), "A comparison of structural reform scenarios across the EU member states: Simulation-based analysis using the QUEST model with endogenous growth", Economic Papers 392.

οδηγεί σε αύξηση του ρυθμού παραγωγής νέων τεχνολογιών (πατέντες), το οποίο με τη σειρά του αυξάνει ενδογενώς την παραγωγικότητα του φυσικού κεφαλαίου.

Το δεύτερο κανάλι υποθέτει αύξηση της αποτελεσματικότητας των εργαζομένων μεσαίας και υψηλής εξειδίκευσης, ώστε να συγκλίνουν σταδιακά και γραμμικά στο μέσο όρο της Ευρωζώνης και στο μισό του μέσου όρου, αντίστοιχα, μετά από 20 χρόνια.²⁵ Η μεταβολή αυτή αυξάνει σταδιακά το οριακό προϊόν εργασίας στη συνάρτηση παραγωγής των τελικών αγαθών, το οποίο δημιουργεί σημαντικές θετικές επιδράσεις στην οικονομική δραστηριότητα βραχυπρόθεσμα αλλά κυρίως μακροπρόθεσμα. Ταυτόχρονα, η αύξηση του οριακού προϊόντος οδηγεί σε αύξηση των πραγματικών μισθών και της κατανάλωσης. Ταυτόχρονα, η αυξημένη παραγωγικότητα μειώνει το οριακό κόστος παραγωγής, κάτι που ενισχύει την ανταγωνιστικότητα της εγχώριας παραγωγής και, κατά συνέπεια, τις εξαγωγές.

Το τρίτο κανάλι υποθέτει ότι το σύνολο των μεταρρυθμίσεων μειώνει τις πραγματικές τριβές (real frictions) στην αγορά εργασίας κατά 1 ποσοστιαία μονάδα στο επίπεδο τιμής της σχετικής παραμέτρου. Η δυσκολία στην ακριβή ποσοτικοποίηση του μεγέθους αυτού οδηγεί στον ορισμό της μεταβολής στον ελάχιστο θετικό διακριτό αριθμό, ακολουθώντας την πρακτική αντίστοιχων εμπειρικών ασκήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.²⁶ Οι μακροπρόθεσμες επιδράσεις που προκύπτουν από την ανάλυση είναι θετικές για την πραγματική απασχόληση και τους πραγματικούς μισθούς, αποτελέσματα τα οποία τελικά αυξάνουν την κατανάλωση και το Α.Ε.Π.

Τέλος, το υπόδειγμα QUEST που χρησιμοποιήθηκε στην άσκηση του Σ.Ο.Ε επιτρέπει την ποσοτικοποίηση της επίδρασης της θετικής εξωτερικότητας που δημιουργεί για την ελληνική οικονομία η ταυτόχρονη εφαρμογή των εθνικών Σχεδίων Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας των υπολοίπων χωρών της ευρωζώνης. Συγκεκριμένα, οι επιδράσεις στην Ελληνική οικονομία προέρχονται από την αύξηση της εξωτερικής ζήτησης που οδηγεί σε αύξηση των ελληνικών εξαγωγών.

Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την ανάλυση του Σ.Ο.Ε. συμφωνούν με εκείνα της Τράπεζας της Ελλάδος σε ότι αφορά τις μεσοπρόθεσμες οικονομικές επιδράσεις του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς επίσης και στη σημασία των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για τη μακροχρόνια ανάπτυξη της οικονομίας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Σ.Ο.Ε. η πλήρης εφαρμογή του Σχεδίου, δηλαδή η χρήση του συνόλου της χρηματοδότησης σε επιχορηγήσεις και δάνεια και η πλήρης εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, μπορεί δυναμικά να αυξήσει το επίπεδο του πραγματικού Α.Ε.Π. κατά 7,7%, έως το 2026, σε σχέση με το σενάριο βάσης. Αυτό συνεπάγεται μια θετική συμβολή στο ρυθμό ανάπτυξης του Α.Ε.Π. κατά περίπου 1,24% ποσοστιαίες μονάδες κατά μέσο όρο κάθε χρόνο, τη περίοδο 2021-2026, με τις ιδιωτικές επενδύσεις να αυξάνονται κατά περίπου 20%.

Σε σχέση με την μελέτη της ΤτΕ, τα αποτελέσματα της συμπληρωματικής άσκησης δείχνουν ακόμα μεγαλύτερη μακροπρόθεσμη επίδραση του Σχεδίου στο ύψος του Α.Ε.Π. Η θετική αυτή διαφορά προκύπτει κυρίως ως αποτέλεσμα της βελτίωσης της πλευράς προσφοράς της αγοράς εργασίας, δηλαδή της αύξησης του μέσου επιπέδου δεξιοτήτων και της μέσης αποτελεσματικότητας του εργατικού

²⁵ Δεν γίνεται αντίστοιχη υπόθεση για τους εργαζόμενους χαμηλής εξειδίκευσης καθώς βάσει της παραμετροποίησης του υποδείγματος QUEST από την Επιτροπή, σε αυτή την κατηγορία εργαζομένων η Ελλάδα υπερτερεί σε σχέση με το μέσο όρο της Ευρωζώνης. Από την άλλη, η καταγεγραμμένη στην παραμετροποίηση του υποδείγματος διαφορά της Ελλάδας από το μέσο όρο της Ευρωζώνης σε ότι αφορά τους εργαζόμενους υψηλής εξειδίκευσης είναι μεγάλη, συνεπώς υποθέτουμε ότι υπάρχει σύγκλιση κατά 50% σε 20 χρόνια.

²⁶ Βλ. Francesca D'Auria, Andrea Pagano, Marco Ratto and Janos Varga (2009)

δυναμικού. Πιο συγκεκριμένα, η πρόβλεψη που προκύπτει από την ανάλυση του Σ.Ο.Ε. είναι ότι οι επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις που περιέχονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αυξάνουν την παραγωγικότητα της εργασίας, κάτι το οποίο επιτρέπει ταυτόχρονη αύξηση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων, της απασχόλησης και των πραγματικών μισθών, ιδιαίτερα σε κλάδους υψηλής προστιθέμενης αξίας. Αυτό θέτει σε λειτουργία έναν αυτοτροφοδοτούμενο ενάρετο κύκλο αυξημένης επένδυσης, εξαγωγών και απασχόλησης, που οδηγούν σε περαιτέρω αύξηση του εθνικού προϊόντος.

Με βάση αξιόπιστα εμπειρικά ευρήματα που αναφέρονται στην οικονομική βιβλιογραφία, η προβλεπόμενη αύξηση του Α.Ε.Π. και της απασχόλησης θα μειώσουν τα ποσοστά φτώχειας και κοινωνικών και οικονομικών αποκλεισμών, καθώς επίσης και τις εισοδηματικές και άλλες ανισότητες. Ο επιπλέον δημοσιονομικός χώρος που θα προκύψει από την αύξηση του Α.Ε.Π θα ενισχύσει αυτά τα θετικά αποτελέσματα. Ταυτόχρονα, η μακροπρόθεσμη αύξηση των εξαγωγών θα μειώσει τον βαθμό έκθεσης της οικονομικής δραστηριότητας σε αρνητικά σοκ που επηρεάζουν με ασυμμετρικό τρόπο την εγχώρια ζήτηση. Επίσης, οι μεταρρυθμίσεις στις αγορές εργασίας και προϊόντος αναμένεται να αυξήσουν την ικανότητα της οικονομίας να προσαρμόζεται γρήγορα και αποτελεσματικά σε αρνητικά σοκ προσφοράς και ζήτησης. Μέσα από αυτά τα κανάλια, και λαμβάνοντας υπόψη μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν το σύστημα υγείας και την λειτουργία των θεσμών, η ποιοτική πρόβλεψη που προκύπτει από την ανάλυση του Σ.Ο.Ε. ταυτίζεται με αυτή της μελέτης της ΤτΕ, σύμφωνα με την οποία το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα αυξήσει την οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανθεκτικότητα της Ελλάδας.

Μέρος 3

Αποτελέσματα Διαβούλευσης και Παρακολούθηση Υλοποίησης

---

11. Αποτελέσματα διαβούλευσης

Η διαβούλευση επί του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας διεξήχθη με γνώμονα την ευρύτερη δυνατή συμμετοχή φορέων και πολιτών.

Ήδη για την διαμόρφωση των Στρατηγικών Κατευθύνσεων και του προσχεδίου συγκεντρώθηκαν προτάσεις από Υπουργεία και φορείς, στο πλαίσιο των βασικών πυλώνων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, και υπήρξε ενεργός συνεργασία με την Επιτροπή Πισσαρίδη.

Εν συνεχεία, ο Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών ανέλαβε την πρωτοβουλία να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ) να πραγματοποιήσει σχετική διαβούλευση μεταξύ των μελών της και ανταποκρίθηκε σε αιτήματα και πραγματοποίησε σειρά συναντήσεων με εκπροσώπους φορέων, οι οποίοι διατύπωσαν σχόλια και παρατηρήσεις. Παράλληλα, έθεσε το κείμενο των “Στρατηγικών κατευθύνσεων για το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας” σε δημόσια διαβούλευση (25.11.2020-20.12.2020), αναρτώντας το στον αντίστοιχο ιστότοπο του Υπουργείου Οικονομικών (www.opengov.gr/minfin/?p=10013).

Σε αυτή τη φάση της διαβούλευσης ανταποκρίθηκαν τόσο η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, όσο και φορείς-μέλη της ΟΚΕ καταθέτοντας και χωριστά σχόλια, αλλά και εκτός αυτής, ερευνητικά κέντρα, εταιρείες, εκπρόσωποι της Κοινωνίας των Πολιτών και πολίτες, συμβάλλοντας απολύτως εποικοδομητικά στην διαδικασία με σειρά αξιολογών προτάσεων. Συνολικά έγιναν 45 παρεμβάσεις ηλεκτρονικά, μέσω του ιστότοπου της διαβούλευσης, ενώ 8 παρεμβάσεις απεστάλησαν εγγράφως στο Υπουργείο Οικονομικών.

Μετά την ολοκλήρωση της δημόσιας διαβούλευσης, έγινε αξιολόγηση του συνόλου των απόψεων και συνεισφορών και η μέγιστη δυνατή αξιοποίηση, κατά την εξειδίκευση του Σχεδίου, όσων εξ αυτών ανταποκρίνονταν στο πλαίσιο των προϋποθέσεων που θέτει ο οικείος Κανονισμός (Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241/12.02.2021, L 57/17).

Οι παρεμβάσεις, στην μεγάλη πλειοψηφία τους, ήταν θετικές επί της αρχής του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και των βασικών στόχων που αυτό θέτει, αναγνωρίζοντας την καθοριστική σημασία που έχει για την χώρα μας και την μοναδική ευκαιρία που αυτό συνιστά για την ελληνική οικονομία και κοινωνία.

Οι διατυπωθείσες επιφυλάξεις εστιάστηκαν κατά κανόνα στην απουσία πιο συγκεκριμένων ή/και μετρήσιμων στοιχείων και δράσεων, ειδικότερου επιμερισμού δαπανών, είδους επιχειρηματικών επενδύσεων που θα χρηματοδοτηθούν από το τμήμα δανείων, συμπληρωματικότητας με ανάλογα έργα που χρηματοδοτούνται από άλλες πηγές κ.ο.κ.

Σημειώνεται ότι η διαβούλευση έγινε με αντικείμενο την στρατηγική του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και ενδεικτικά έργα και δράσεις που αυτό περιλαμβάνει. Πολλές πτυχές των επισημάνσεων περιλαμβάνονται ήδη στην εξειδίκευση του Σχεδίου. Άλλες πτυχές που περιείχαν σκέψεις και προτάσεις, οι οποίες είχαν μεν ενδιαφέρον, αλλά δεν ανταποκρίνονταν στα πολύ συγκεκριμένα κριτήρια επιλεξιμότητας, συγκρατήθηκαν για κατά περίπτωση αξιοποίηση από τα αρμόδια Υπουργεία.

Στη συνέχεια, συντάχθηκε η σχετική Έκθεση Διαβούλευσης, η οποία και αναρτήθηκε στον ιστότοπο της διαβούλευσης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα (N4622/2019, άρθρο 61).

12. Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου

Η υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας βασίζεται σε ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ), που έχει ως στόχο την ενεργή παρακολούθηση των έργων, την έγκαιρη επίτευξη των συμφωνημένων οροσήμων και στόχων, και τη διασφάλιση της αποδοτικής χρήσης των κονδυλίων. Το σύστημα διέπεται από την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και διασφαλίζει τη συμμόρφωση με το εφαρμοστέο εθνικό και ενωσιακό δίκαιο, και ιδίως την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση υποθέσεων απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης.

Ειδικότερα, το ΣΔΕ περιλαμβάνει διαδικασίες (προληπτικούς ελέγχους, διοικητικές επαληθεύσεις, επιτόπιους ελέγχους) που καλύπτουν όλα τα στάδια υλοποίησης των έργων μέχρι την ολοκλήρωσή τους, και διασφαλίζει την επαρκή διαδρομή ελέγχου και την έγκαιρη ανίχνευση τυχόν παρατυπιών ή ενδείξεων απάτης, οι οποίες θα αναφέρονται στα αρμόδια όργανα για την εφαρμογή των προβλεπόμενων μέτρων.

12.1. Δομή του ΣΔΕ

Η δομή του συστήματος περιλαμβάνει τους φορείς που αναλαμβάνουν την ευθύνη υλοποίησης, συντονισμού, πιστοποίησης και ελέγχου, με σαφή καθορισμό και διάκριση των αρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων για τα καθήκοντα που ασκούν. Ειδικότερα:

1. Φορείς υλοποίησης

Τα Υπουργεία έχουν αναλάβει την υποβολή ολοκληρωμένων προτάσεων έργων και μεταρρυθμίσεων προς ένταξη στο Εθνικό Σχέδιο και τον ορισμό των φορέων για την υλοποίηση αυτών.

Οι εν λόγω φορείς έχουν την κυριότητα του έργου, την ευθύνη για την επίτευξη των συμφωνημένων οροσήμων και στόχων και την καταχώρηση των σχετικών πληροφοριών στο Πληροφοριακό Σύστημα (ΠΣ). Οι φορείς υλοποίησης εφαρμόζουν συστήματα που διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο και την αποτελεσματική διαχείριση των πόρων.

Για την επιβεβαίωση της επίτευξης οροσήμων & στόχων και της τήρησης της εφαρμοστέας νομοθεσίας, προβλέπεται η ανάθεση ελέγχων σε εξωτερικούς ανεξάρτητους πιστοποιημένους ελεγκτές και εμπειρογνώμονες. Οι έλεγχοι θα γίνονται με βάση συγκεκριμένες Λίστες Ελέγχου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας και των διεθνών προτύπων ελέγχου.

2. Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης

- Η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης (εφεξής Ειδική Υπηρεσία) έχει συσταθεί με τον ν.4738/2020 ως αυτοτελής υπηρεσία υπάγεται με βάση απόφαση του πρωθυπουργού στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, και προβλέπεται να ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
- Υποστηρίζει και συντονίζει την προετοιμασία και υποβολή του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Εκπροσωπεί τις ελληνικές αρχές στα αρμόδια θεσμικά όργανα της ΕΕ για το Ταμείο Ανάκαμψης και ενεργεί ως μοναδικό σημείο επαφής με τις αρμόδιες διευθύνσεις της ΕΕ.

Μέρος 3: Αποτελέσματα Διαβούλευσης και Παρακολούθηση Υλοποίησης

- Παρακολουθεί και αξιολογεί τις διαδικασίες υλοποίησης των προγραμμάτων και έργων στην Ελλάδα, που θα χρηματοδοτηθούν από τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και παρέχει κατευθύνσεις προς τους αρμόδιους φορείς για την εφαρμογή, απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών αυτών.
- Επεξεργάζεται και εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών και στα αρμόδια συλλογικά κυβερνητικά όργανα, τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων που ανακύπτουν κατά την εκτέλεση των έργων και προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης.
- Επεξεργάζεται και εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών και στα αρμόδια συλλογικά κυβερνητικά όργανα αναθεωρήσεις και τροποποιήσεις του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης.
- Συντάσσει εκθέσεις υλοποίησης των προγραμμάτων και έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και αναφορές για την επίτευξη των οροσήμων και στόχων του προς τον Υπουργό Οικονομικών, τα αρμόδια συλλογικά κυβερνητικά όργανα και τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Διευκολύνει την επικοινωνία για θέματα του Ταμείου Ανάκαμψης μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων σε κάθε πρόγραμμα και έργο φορέων.
- Υποβάλλει τα αιτήματα πληρωμής στην ΕΕ, μετά την επαλήθευση της επίτευξης των ορόσημων & στόχων, συνοδευόμενη από τη διαχειριστική δήλωση καθώς και σύνοψη των ελέγχων που διενεργήθηκαν, συμπεριλαμβανομένων τυχόν αδυναμιών που εντοπίστηκαν και σχετικών διορθωτικών ενεργειών.

Η Ειδική Υπηρεσία αποτελείται από:

- Τη Διεύθυνση Υποστήριξης Προγραμμάτων και Έργων, με βασική αρμοδιότητα την προετοιμασία και παρακολούθηση των διαδικασιών υλοποίησης των προγραμμάτων και έργων του Εθνικού Σχεδίου, την υποστήριξη των αρμόδιων υπουργείων και λοιπών δημοσίων φορέων και την απλούστευση, διευκόλυνση και επιτάχυνση των σχετικών διαδικασιών,
- Τη Διεύθυνση Εκθέσεων και Αναφορών, με αρμοδιότητα την σύνταξη των εκθέσεων και αναφορών που σχετίζονται με την υλοποίηση των οροσήμων και στόχων του Ταμείου Ανάκαμψης προς τους εθνικούς και ευρωπαϊκούς θεσμούς,
- Τη Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης, με αρμοδιότητα τον σχεδιασμό και την υποστήριξη της εφαρμογής των οικονομικών και διοικητικών διαδικασιών που απαιτούνται για τη λειτουργία της Ειδικής Υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής και τεχνολογικής της υποστήριξης.

3. Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ)

Η ΕΔΕΛ υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, και είναι ένα συλλογικό όργανο που υποστηρίζεται από τη διοικητική δομή της Γενικής Διεύθυνσης Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων. Η αποστολή της ΕΔΕΛ είναι να διασφαλίζει την τήρηση των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης για τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Η ΕΔΕΛ λαμβάνει αποφάσεις για όλα τα θέματα που εμπíπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της, σύμφωνα με τους κανόνες και τις εγγυήσεις που παρέχονται από τα διεθνή πρότυπα για τον έλεγχο της λειτουργίας ενός ανεξάρτητου φορέα.

Για την εκτέλεση των απαιτούμενων ελεγκτικών καθηκόντων για το Ταμείο Ανάκαμψης, προβλέπεται να γίνουν οι απαραίτητες νομοθετικές ρυθμίσεις στην οργανωτική δομή για τη δημιουργία ειδικής μονάδας στη Γενική Διεύθυνση Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, στο πλαίσιο της Επιτροπής Οικονομικού Ελέγχου.

Οι έλεγχοι της ΕΔΕΛ διενεργούνται βάσει εγκεκριμένης στρατηγικής ελέγχων, η οποία καθορίζει μεταξύ άλλων τη μέθοδο ανάλυσης κινδύνου, τη μέθοδο δειγματοληψίας για την επιλογή των έργων και των φορέων που πρόκειται να ελεγχθούν, καθώς και τις διαδικασίες αναφοράς και αντιμετώπισης τυχόν αδυναμιών /παρατυπιών. Οι έλεγχοι διενεργούνται επί τόπου ή εξ αποστάσεως, με βάση δικαιολογητικά έγγραφα και δεδομένα που τηρούνται από τους φορείς σε πληροφοριακά συστήματα ή σε έντυπη μορφή.

12.2. Πληροφοριακό Σύστημα

Η υλοποίηση και ο έλεγχος των έργων στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης βασίζεται σε ένα νέο πληροφοριακό σύστημα (ΠΣ). Το σύστημα υλοποιείται με στόχο την πλήρη υποστήριξη όλων των διαδικασιών υλοποίησης, παρακολούθησης και ελέγχου, την τήρηση όλων των απαιτούμενων δεδομένων και πληροφοριών, και την παραγωγή των απαραίτητων αναφορών. Η προβλεπόμενη διαλειτουργικότητα του ΠΣ με άλλα συστήματα του Δημοσίου διασφαλίζει τον μέγιστο συντονισμό με τους εμπλεκόμενους φορείς, τη μείωση του διοικητικού φόρτου καθώς και τη διαφάνεια, την αξιοπιστία των δεδομένων και την αποτελεσματικότητα στη διαδικασία διαχείρισης και ελέγχου.

Επιπλέον, για λόγους ενημέρωσης, δημοσιότητας και διαφάνειας, προβλέπεται ειδικός ιστότοπος όπου θα αναρτώνται αναλυτικές πληροφορίες για το Σχέδιο, το θεσμικό πλαίσιο και τις διαδικασίες, καθώς και για την πρόοδο υλοποίησης των έργων και μεταρρυθμίσεων.

13. Στρατηγική για την ενημέρωση των πολιτών

Η Στρατηγική για την Ενημέρωση των πολιτών έχει ως βασικό στόχο να ενημερωθούν οι πολίτες για όλες τις πτυχές του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν στο πιο φιλόδοξο Σχέδιο των τελευταίων ετών για την ανάταξη και το μετασχηματισμό της χώρας, σε οικονομικό, κοινωνικό, τεχνολογικό και θεσμικό επίπεδο.

Βασική αποστολή της Στρατηγικής Ενημέρωσης είναι να φέρει το Σχέδιο κοντά στους πολίτες, χρησιμοποιώντας εύληπτα στον μέσο πολίτη και αξιόπιστα μηνύματα, υπηρετώντας ταυτοχρόνως και την υποχρέωσή μας, από τον Κανονισμό του Ταμείου Ανάκαμψης, να προβάλλουμε την χρηματοδότηση της ΕΕ και τις δράσεις του Σχεδίου «παρέχοντας συνεκτική, αποτελεσματική και αναλογική στοχευμένη πληροφόρηση σε πολλαπλά ακροατήρια, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης και του κοινού» (Κανονισμός, άρθρο 34.2).

Θα αναδειχθούν και θα προβληθούν τα ισχυρά μηνύματα που βασίζονται στις μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις του Σχεδίου που το καθιστούν:

- Πράσινο
- Ψηφιακό
- Εξωστρεφές
- Ανταγωνιστικό
- Προσβάσιμο σε όλους

Ο χαρακτήρας των μηνυμάτων και η συνολική προσέγγιση της επικοινωνίας θα είναι πολιτοκεντρική και θα εξηγεί:

- Ποια είναι η ταυτότητα του Σχεδίου & και πως συντελεί το Σχέδιο στην επίτευξη των προβλεπόμενων από το ίδιο στόχων που εμπεριέχει.
- Τι πρέπει να γνωρίζει ο κάθε πολίτης (αλλά και οι ειδικές ομάδες του κοινού που εμπλέκονται με οποιονδήποτε τρόπο στην υλοποίηση του σχεδίου), για το σχέδιο για να αξιοποιήσει ο ίδιος τις δυνατότητές του (χρηστικές πληροφορίες).
- Τι πρέπει να γνωρίζει ο κάθε πολίτης για τα οφέλη του σχεδίου για τον ίδιο και για τη χώρα και πώς μπορεί να έχει πλήρη και προσιτή πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες που αφορούν στην υλοποίησή του.

Θα δοθεί έμφαση στη σύνδεση του περιεχομένου του Σχεδίου (μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις) με τα άμεσα και έμμεσα οφέλη για κάθε πολίτη ή ομάδα ενδιαφερομένων, με ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία, στην αντιστοίχιση επιμέρους αξόνων και συγκεκριμένων δράσεων του Σχεδίου με επιμέρους ομάδες ωφελουμένων και στην ανάδειξη τρόπων συμμετοχής του πολίτη.

Παράλληλα, και με στόχο την μέγιστη δυνατή διαφάνεια και αποτελεσματικότητα, θα υπάρχει έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση του πολίτη για την πορεία έγκρισης και υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων/επενδύσεων του Σχεδίου και διαρκής τροφοδότηση με νέες εξελίξεις ανά πυλώνα, άξονα και έργο.

Θα δημιουργηθεί και ειδική ιστοσελίδα για το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η οποία θα αποτελεί σημείο αναφοράς για την ενημέρωση των πολιτών σε κάθε στάδιο, από την έγκριση του Σχεδίου έως και την υλοποίηση επιμέρους έργων.

Μέρος 3: Αποτελέσματα Διαβούλευσης και Παρακολούθηση Υλοποίησης

Τέλος, θα αναδειχθεί η ευρωπαϊκή διάσταση του Σχεδίου, περιλαμβανομένων των κατάλληλων σημάτων, σύμφωνα με τον Κανονισμό και τις σχετικές κατευθύνσεις της Επιτροπής, με την οποία θα προβλεφθούν και κοινές επικοινωνιακές δράσεις.

Παράρτημα:

Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 1.1: Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον	Επένδυση	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΑΠΕ	Ενίσχυση της αποθήκευσης ενέργειας ισχύος ύψους μέχρι 1.380 MW (αντλησιοταμίευση – μπαταρίες) έτσι ώστε η διανομή ρεύματος να μην αντιμετωπίζει κινδύνους και παράλληλα να μπορεί να αξιοποιείται αποτελεσματικότερα η παραγωγή των ανανεώσιμων πηγών χωρίς να χάνεται το πλεόνασμα παραγωγής τους που προκαλούν οι διαφορετικές ροές προσφοράς και ζήτησης.	450
'Άξονας 1.1: Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον	Επένδυση	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΔΑΦΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΛΙΓΝΙΤΩΡΥΧΕΙΩΝ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗ	Αποκατάσταση εδαφών παλαιών ορυχείων λιγνίτη στη Δυτική Μακεδονία και Μεγαλόπολη. Η αποκατάσταση των εδαφών αποτελεί κυρίαρχη πρόκληση της δίκαιης μετάβασης, τόσο στην περιβαλλοντική (εξυγίανση, ανάπλαση, και υλοποίηση παρεμβάσεων αποκατάστασης του τοπίου και του περιβάλλοντος), όσο και στην αναπτυξιακή της διάσταση, με αναπροσαρμογή των χρήσεων γης και τη δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων δραστηριοτήτων.	242
'Άξονας 1.1: Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον	Επένδυση	ΠΡΩΘΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ	Διασύνδεση Κυκλάδων–Φάση Δ, και εναέρια γραμμή Κόρινθος–ΚΥΤ Κουμουνδούρου 400 KV και συνοδευτικά έργα. Έργα που θωρακίζουν την ενεργειακή ασφάλεια της χώρας ενώ παράλληλα αξιοποιούν τις μεγάλες δυνατότητες παραγωγής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην θαλάσσια επικράτεια μας και στην Πελοπόννησο. Διευκολύνουν επίσης τη μείωση του κόστους ενέργειας οδηγώντας σε νέες επενδύσεις και θέσεις εργασίας στους ενεργειοβόρους κλάδους της οικονομίας.	195
'Άξονας 1.1: Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον	Επένδυση	ΥΠΟΓΕΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΕ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΩΡΑΚΙΣΗ ΤΟΥΣ ΕΝΑΝΤΙ ΑΚΡΑΙΩΝ ΚΑΙΡΙΚΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ	Υπογειοποίηση και αναδιάταξη του δικτύου ηλεκτρικού ρεύματος σε οικισμούς με ιδιαίτερη πολιτιστική ή τουριστική αξία και σε κέντρα πόλεων με προτεραιότητα στις περιοχές όπου το δίκτυο είναι ευάλωτο σε καιρικά φαινόμενα (π.χ. βαριές χιονοπτώσεις). Ο στόχος είναι να	60

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
			βελτιωθεί η ανθεκτικότητα του δικτύου, η ποιότητα ζωής και η τουριστική ανάπτυξη.	
'Άξονας 1.1: Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον	Επένδυση	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΕ ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ	Αντικατάσταση γυμνών καλωδίων εναερίων δικτύων ΜΤ, υπογειοποίηση ή μετατόπιση του δικτύου σε δασικές περιοχές, τοποθέτηση μονωτικών καλυμμάτων σε στοιχεία του δικτύου. Στόχος να βελτιωθεί η αξιοπιστία του δικτύου (δείκτες ποιότητας ενέργειας SAIDI, SAIFI) και να προστατευθούν καλύτερα τα δάση μας.	40
'Άξονας 1.1: Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον	Επένδυση	ΑΥΞΗΣΗ ΙΣΧΥΟΣ ΥΠΟΣΤΑΘΜΩΝ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΘΕΙ Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΝΕΩΝ ΑΠΕ	Αύξηση της εγκατεστημένης ισχύος σε υφιστάμενους υποσταθμούς ΥΤ/ΜΤ (προσθήκη νέων μετασχηματιστών ισχύος ή αντικατάσταση υφιστάμενων με μεγαλύτερους), ώστε να αρθούν τεχνικοί περιορισμοί για σύνδεση νέων μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές (800ΜVA).	12
'Άξονας 1.1: Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον	Μεταρρύθμιση	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΕΛΑΠΕ)	Με την προτεινόμενη μεταρρύθμιση θα πραγματοποιηθούν: (α) Δομικές παρεμβάσεις στον υφιστάμενο ΕΛΑΠΕ για την εξασφάλιση της οικονομικής του βιωσιμότητας μετά το πλήγμα που υπέστη λόγω της πανδημίας. (β) Δημιουργία νέου ΕΛΑΠΕ αποκλειστικά για τις νέες ΑΠΕ (που εντάσσονται μετά την 1.1.2021) με εγγενώς εξασφαλισμένη την βιωσιμότητά του. Η μεταρρύθμιση στοχεύει στην αύξηση της εμπιστοσύνης των επενδυτών και διευκολύνει τη χρηματοδότηση των νέων έργων σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.	202
'Άξονας 1.1: Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον	Μεταρρύθμιση	ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΔΕΙΟΔΟΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΕ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	Μεταρρύθμιση της αδειοδοτικής διαδικασίας που περιλαμβάνει απλοποίηση και ψηφιοποίηση διαδικασιών, σύντομους και δεσμευτικούς χρόνους ανταπόκρισης της διοίκησης και διαδικασίες λογοδοσίας για αναίτιες καθυστερήσεις, μείωση των αναγκαίων εγγράφων και διαδικασιών κ.λπ., καθώς και πρόβλεψη αδειοδοτικών διαδικασιών για τις υπερράπιες ΑΠΕ. Στόχος η επιτάχυνση του	0

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
			διπλασιασμού της εγκατεστημένης ισχύος των ΑΠΕ ενόψει και της απολιγνιτοποίησης της χώρας.	
'Άξονας 1.2: Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση	Μεταρρύθμιση	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	Μεταρρύθμιση για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ενεργειακής φτώχειας των ευάλωτων νοικοκυριών. Δημιουργία πλαισίου που θα ορίζει τα ενεργειακά φτωχά νοικοκυριά (σύμφωνα και με τις σχετικές οδηγίες της Ε.Ε. 944/2019 και 2002/2018) και θα εισάγει μηχανισμούς παρακολούθησης και μείωσης της ενεργειακής φτώχειας. Στόχος η μείωση κατά 50% έως το 2025 και κατά 75% έως το 2030 του αποτυπώματος των ενεργειακά φτωχών νοικοκυριών.	0
'Άξονας 1.2: Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση	Επένδυση	ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ ΚΑΤ'ΟΙΚΟΝ	Ενίσχυση δράσεων ενεργειακής εξοικονόμησης των νοικοκυριών, με στόχο εξοικονόμηση ενέργειας κατ' ελάχιστον 30%. Περιλαμβάνει αντικατάσταση κουφωμάτων, αναβάθμιση συστημάτων ψύξης και θέρμανσης, ηλιακούς θερμοσίφωνες, αντλίες θερμότητας, «έξυπνα» συστήματα ενεργειακής εξοικονόμησης και διαχείρισης οικιακών συσκευών, φωτοβολταϊκά στις στέγες κ.λπ. Το έργο θα μειώσει το κόστος της θέρμανσης και ψύξης, καθώς και κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας στις κατοικίες και θα έχει σημαντικές ωφέλειες από πλευράς οικονομικής δραστηριότητας και θέσεων εργασίας για τους παρόχους των εργασιών και τις σχετικές βιομηχανίες.	1,081
'Άξονας 1.2: Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση	Επένδυση	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ	Στρατηγικές αστικές αναπλάσεις που πυροδοτούν την αστική ανάπτυξη και βελτιώνουν σημαντικά την ποιότητα ζωής και το αστικό περιβάλλον (π.χ. στον Ελαιώνα, στη Δυτική Αθήνα, στο νότιο παραλιακό μέτωπο της Αττικής, στη Θεσσαλονίκη, την Πάτρα και άλλες πόλεις, μικρές και μεγάλες). Οι αναπλάσεις αυτές θα βελτιώσουν την ζωή των κατοίκων και θα αποτελέσουν πόλους έλξης επισκεπτών, επενδύσεων και νέων θέσεων εργασίας.	475
'Άξονας 1.2: Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και	Επένδυση	ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ ΕΠΙΧΕΙΡΩΝΤΑΣ	Ενίσχυση των ενεργειών βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας της λειτουργίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με στόχο εξοικονόμηση κατ' ελάχιστον 30%. Περιλαμβάνονται ενεργειακές αναβαθμίσεις κτιρίων, ενεργειακή αναβάθμιση παραγωγικών	450

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
χωροταξική μεταρρύθμιση			διαδικασιών, συστήματα ανάκτησης θερμότητας στο πλαίσιο παραγωγικών διαδικασιών, εγκατάσταση «έξυπνων» ενεργειακών συστημάτων, ηλεκτρικά οχήματα διανομής κ.λπ. Το έργο θα βοηθήσει στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και θα δημιουργήσει τόνωση δραστηριότητας και θέσεων εργασίας για τους παρόχους των εργασιών και τις σχετικές βιομηχανίες.	
'Άξονας 1.2: Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση	Επένδυση	ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ	Ανακαίνιση και ενεργειακή αναβάθμιση υποδομών και κτιρίων του Δημοσίου και της τοπικής αυτοδιοίκησης και ενεργειακή αναβάθμιση του οδοφωτισμού, με την σύμπραξη του ιδιωτικού τομέα. Το «Εξοικονομώ στο δημόσιο» πέρα από τις επενδύσεις, τη μόχλευση οικονομικής δραστηριότητας και την επακόλουθη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, θα οδηγήσει σε σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας που επιβαρύνει σήμερα τον κρατικό προϋπολογισμό.	200
'Άξονας 1.2: Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση	Επένδυση	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΡΩΗΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΚΤΗΜΑΤΩΝ ΤΑΤΟΪΟΥ	Ανακαίνιση των ιστορικών κτιρίων (42 κτίρια) και των υποδομών του κτήματος και ανάπτυξη περιπατητικών και ποδηλατικών διαδρομών στο δάσος του Τατοΐου. Στόχος η απόδοση του ανακαινισμένου κτήματος στους κατοίκους του λεκανοπεδίου για επαφή με τη φύση και ψυχαγωγία και η δημιουργία ενός νέου πόλου έλξης για τον εισερχόμενο τουρισμό στην Αττική.	45
'Άξονας 1.2: Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση	Επένδυση	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΟΑΚΑ	Ανακαινίζουμε και αναβαθμίζουμε την μεγαλύτερη αθλητική εγκατάσταση της χώρας ώστε να γίνει πόλος έλξης δραστηριοτήτων και ψυχαγωγίας των κατοίκων του λεκανοπεδίου της Αθήνας.	43
'Άξονας 1.2: Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και	Μεταρρύθμιση	ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	Η κατάρτιση και η επικύρωση πολεοδομικών σχεδίων, τοπικών και ειδικών καθώς και η οριοθέτηση περιοχών και ζωνών υποδοχής μεταφοράς συντελεστή δόμησης, η οριοθέτηση οικισμών και τα σχέδια χαρακτηρισμών κοινόχρηστων οδών θα καλύψουν ολόκληρη την χώρα οδηγώντας μέσα στην επόμενη πενταετία στην ολοκλήρωση του	250

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
χωροταξική μεταρρύθμιση			πολεοδομικού χάρτη της χώρας (σήμερα καλύπτεται μόλις το 20%). Η μεταρρύθμιση θα διευκολύνει τη νόμιμη δόμηση λύνοντας ένα από τα μεγάλα προβλήματα που διαχρονικά καθυστερεί και εμποδίζει την προσέλκυση επενδύσεων και την φιλική προς το περιβάλλον πολεοδομική ανάπτυξη.	
'Άξονας 1.2: Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση	Μεταρρύθμιση	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	Εφαρμογή της θαλάσσιας και παράκτιας πολιτικής και των σχετικών θαλάσσιων χωροταξικών σχεδίων. Η μεταρρύθμιση στοχεύει στην εφαρμογή ενός νέου θαλάσσιου χωρικού σχεδιασμού με στόχο μεταξύ άλλων την προσέλκυση επενδύσεων σε υπεράκτιες Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (υπεράκτιες ανεμογεννήτριες κ.λπ.), που θα αξιοποιήσουν το τεράστιο αιολικό δυναμικό της ελληνικής θαλάσσιας επικράτειας.	0
'Άξονας 1.2: Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση	Μεταρρύθμιση	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΑΠΕ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	Η μεταρρύθμιση στοχεύει στην εφαρμογή ενός νέου θαλάσσιου χωρικού σχεδιασμού με στόχο μεταξύ άλλων την προσέλκυση επενδύσεων σε υπεράκτιες Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (υπεράκτιες ανεμογεννήτριες κ.λπ.), που θα αξιοποιήσουν το τεράστιο αιολικό δυναμικό της ελληνικής θαλάσσιας επικράτειας.	0
'Άξονας 1.3: Μετάβαση σε ένα πράσινο και βιώσιμο σύστημα μεταφορών	Επένδυση	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ & ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ – ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΔΕΣΜΕΥΣΗΣ & ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ	Δημιουργία νέων ή αναβάθμιση βιομηχανικών μονάδων τελευταίας πράσινης τεχνολογίας, με υποχρεωτική λειτουργία τμήματος έρευνας και ανάπτυξης για την προώθηση καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών. Ενίσχυση επενδύσεων μείωσης του αποτυπώματος CO2 στην επιβατηγό ναυτιλία. Ενίσχυση της νέας τεχνολογίας συλλογής του διοξειδίου του άνθρακα και αποθήκευσής του.	300
'Άξονας 1.3: Μετάβαση σε ένα πράσινο και βιώσιμο σύστημα μεταφορών	Μεταρρύθμιση	ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΦΟΡΤΙΣΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	Αλλαγές στη νομοθεσία για την μετάβαση του τομέα μεταφορών προς την ηλεκτροκίνηση, την υιοθέτηση ανταγωνιστικού μοντέλου για τη ανάπτυξη ηλεκτρικών αυτοκινήτων και την προσφορά υπηρεσιών φόρτισης και δημιουργία εθνικού αρχείου για προσβάσιμους φορτιστές ηλεκτρικών οχημάτων.	0

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 1.3: Μετάβαση σε ένα πράσινο και βιώσιμο σύστημα μεταφορών	Επένδυση	ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΣΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΦΟΡΤΙΣΤΕΣ ΠΑΝΤΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΑΣΤΙΚΑ ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ, ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΤΑΞΙ)	Η μετάβαση στην ηλεκτροκίνηση αποτελεί στρατηγική επιλογή για την Ευρώπη και την χώρα μας για λόγους περιβάλλοντος, ανταγωνιστικότητας, μείωσης της εξάρτησης από εισαγόμενα καύσιμα και του υψηλού κόστους συντήρησης των αστικών λεωφορείων. Επιδoteίται με το πρόγραμμα αυτό η δημιουργία σταθμών φόρτισης για ηλεκτροκίνητα οχήματα σε ολόκληρη την Ελλάδα (αεροδρόμια, εθνικές οδοί, σταθμοί εξυπηρέτησης οχημάτων, πρατήρια καυσίμων κ.λπ.). Προωθείται η αντικατάσταση μέρους του στόλου των αστικών συγκοινωνιών στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη με ηλεκτρικά λεωφορεία και επιδοτείται η αντικατάσταση των παλαιών ρυπογόνων ταξί με ηλεκτρικά.	220
'Άξονας 1.4: Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας	Επένδυση	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	Ενίσχυση των δικτύων ύδρευσης περιοχών της Δυτικής Ελλάδας (Πρέβεζα, Άρτα) και νησιών (Λέσβος, Λευκάδα, Κέρκυρα). Ενισχύεται έτσι η ανθεκτικότητα των περιοχών στην κλιματική αλλαγή, αλλά και η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.	290
'Άξονας 1.4: Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας	Επένδυση	ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΔΑΣΩΣΗΣ	Αναδάσωση 16.500 εκταρίων (165.000 στρέμματα) σε όλη την Ελλάδα με έμφαση σε περιαστικές περιοχές. Το έργο στοχεύει στην αποκατάσταση καμένων περιοχών αλλά και την ποιοτική διαφοροποίηση των νέων αναδασωμένων εκτάσεων με νέες ποικιλίες ανθεκτικότερες στις θερινές πυρκαγιές. Στο ίδιο σχέδιο εντάσσονται ως ειδικότερα έργα η ολοκληρωμένη παρέμβαση στην περιοχή της Πάρνηθας και αντίστοιχη στην Θεσσαλονίκη. Στόχος η αναβάθμιση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.	224
'Άξονας 1.4: Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και	Επένδυση	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΚΣΥΧΡΟΝΙΣΜΟΣ	Δημιουργία υποδομών επεξεργασίας αστικών λυμάτων σε οικισμούς κάτω των 2000 κατοίκων σε τουριστικά και περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές (παραλιακά μέτωπα Κορινθίας, δυτικό παραλιακό μέτωπο Βόλου, περιοχή Μόρνου, οικισμοί σε Ιωάννινα, Πέλλα, Κερατέα, οικισμοί σε νησιά όπως Κρήτη, Κέρκυρα, Σκύρος, Σκόπελος κ).	230

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
διατήρηση της βιοποικιλότητας		ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΣΕ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ	Εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων επεξεργασίας αστικών λυμάτων και επανάχρηση του επεξεργασμένου ύδατος, σε σημαντικές πόλεις της χώρας (π.χ. Αλιβέρι, Σέρρες, Σιθωνία, Λαμία, Τρίκαλα, Λάρισα, Νάουσα της Πάρου) και στην Μοναστική Κοινότητα Αγίου Όρους. Υποδομές διαχείρισης υλός σε μεγάλες πόλεις (π.χ. Σέρρες, Ιωάννινα, Καβάλα, Αλεξανδρούπολη). Στόχος η προστασία του περιβάλλοντος, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και η βιώσιμη αστική και τουριστική ανάπτυξη.	
'Άξονας 1.4: Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας	Επένδυση	ΜΕΓΑΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΡΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΕ ΣΔΙΤ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	Μεγάλες επενδύσεις σε αρδευτικά δίκτυα και συστήματα (κατασκευή και εκσυγχρονισμός φραγμάτων, αρδευτικών δικτύων, δεξαμενών κα) σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα (ΣΔΙΤ), ώστε να υπάρξει αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων και κατά συνέπεια της αγροτικής παραγωγής με παράλληλη έξυπνη διαχείριση των υδατικών πόρων και την εξοικονόμηση των διαθέσιμων υδατικών αποθεμάτων. Στόχος των έργων που θα φτάσουν σε σύνολο προϋπολογισμού τα 750 εκ. ευρώ, η αύξηση της ανταγωνιστικότητας του αγροτοδιατροφικού τομέα, η αύξηση του αγροτικού εισοδήματος και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στη διάρκεια της κατασκευής και στη συνέχεια συντήρησης των έργων.	200
'Άξονας 1.4: Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας	Επένδυση	ΕΡΓΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΠΟΣΙΜΟΥ ΝΕΡΟΥ	Κατασκευή και εκσυγχρονισμός-των υποδομών υδροδότησης και διαχείρισης πόσιμου νερού ώστε να βελτιωθεί η ποιότητά του και να γίνει η καλύτερη εξοικονόμηση των διαθέσιμων αποθεμάτων. Περιλαμβάνονται εδώ και εγκαταστάσεις αφαλάτωσης με συνεργασία δημόσιου ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ). Εγκατάσταση έξυπνων συστημάτων Τηλεμετρίας – Τηλεχειρισμού και τοποθέτηση έξυπνων υδρομέτρων με σκοπό την ορθολογική διαχείριση του πόσιμου ύδατος και την ανίχνευση των διαρροών, ώστε να αποφευχθεί η μη πληρωμή-ατιμολόγητο νερό-σε επίπεδο δικτύου και σε επίπεδο τελικού καταναλωτή. Πρόγραμμα «εξοικονόμησης ύδατος» για την καλύτερη διαχείριση του πόσιμου νερού.	200

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 1.4: Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας	Επένδυση	ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ	Δημιουργία εθνικού δικτύου με μονοπάτια και διαδρομές πεζοπορίας σε ολόκληρη την Ελλάδα. Αποκατάσταση αναβαθμίδων (ξερολιθιές), που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο Μεσογειακό περιβάλλον όπως η προστασία από τη διάβρωση και τις πλημμύρες. Δημιουργία και αναβάθμιση μουσειακών χώρων για τη Φυσική ιστορία της Ελλάδας και ψηφιοποίηση συλλογών της Ελληνικής Φυσικής Ιστορίας. Δημιουργία Εθνικού Συστήματος Παρακολούθησης ειδών, βιοτόπων και προστατευόμενων περιοχών, και άλλες δράσεις προστασίας της βιοποικιλότητας.	100
'Άξονας 1.4: Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας	Επένδυση	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ ΕΝΑΕΡΙΩΝ ΜΕΣΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	Η άμεση και έγκαιρη επέμβαση είναι κρίσιμη για τη διαχείριση των κρίσεων που δημιουργούν οι φυσικές καταστροφές και προπαντός αυτές που γίνονται όλο και πιο επικίνδυνες λόγω κλιματικής αλλαγής (πυρκαγιές, πλημμύρες κα). Έτσι πολλαπλασιάζουμε και βελτιώνουμε τα εναέρια μέσα που διατίθενται για ανάγκες Πολιτικής Προστασίας. Περιλαμβάνεται εδώ ο εκσυγχρονισμός 7 αεροσκαφών Canadair, 2 ελικοπτέρων Super Pumas και 3 BK 117, και η προμήθεια 15 νέων μικρών αμφιβίων αεροσκαφών για παρεμβάσεις πυρόσβεσης σε νησιωτικές περιοχές, ελικοπτέρων και drones, που θα χρησιμοποιηθούν για μεταφορές, ιατρική χρήση, έκτακτη ανάγκη, επιτήρηση και πυρόσβεση.	155
'Άξονας 1.4: Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας	Επένδυση	ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	Επενδύσεις πολλαπλών χρήσεων με στόχο τον περιορισμό των κινδύνων πλημμύρας και την παροχή νερού για αρδευτικούς σκοπούς σε περιοχές με μεγάλη ξηρασία κατά τη θερινή περίοδο και την ενίσχυση της αποτελεσματικής διαχείρισης υδάτων σε επιλεγμένες περιοχές στην Ελλάδα (Κρήτη, Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, Κεντρική Μακεδονία).	110
'Άξονας 1.4: Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και	Επένδυση	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΗΣ & ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (ΟΧΗΜΑΤΑ, ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ κ.λπ.)	Προμήθεια πυροσβεστικών και άλλων οχημάτων και εξοπλισμού για τοπικές αρχές (Περιφέρειες & Δήμοι) και την Πολιτική Προστασία. Ανάπτυξη έργων πρόληψης. Προμήθεια μεταφερόμενων γεφυρών τύπου Bailey για αντιμετώπιση πλημμυρών.	115

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
διατήρηση της βιοποικιλότητας				
'Άξονας 1.4: Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας	Επένδυση	ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	Ολοκλήρωση της κατασκευής, του ψηφιακού εξοπλισμού και των κέντρων διαχείρισης τηλεπικοινωνιών των κτιρίων της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (ΦΑΡΟΣ, ΑΤΛΑΝΤΑΣ, κτιριακές εγκαταστάσεις εκπαίδευσης και επιμόρφωσης). Τηλεπικοινωνιακός εξοπλισμός για τα 13 Περιφερειακά Κέντρα Επιχειρήσεων. Στόχος η βελτίωση της ταχύτητας αντίδρασης και η αποτελεσματικότερη διαχείριση κινδύνων που εντάσσονται στις αρμοδιότητες της Πολιτικής Προστασίας (πυρκαγιές, πλημμύρες, σεισμοί, υγειονομικές κρίσεις κ.λπ.).	74
'Άξονας 1.4: Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας	Επένδυση	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	Σύγχρονος τεχνολογικός εξοπλισμός Πολιτικής Προστασίας. Περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων: Αισθητήρες GPS στα οχήματα της πυροσβεστικής και σε άλλα οχήματα πολιτικής προστασίας, μετεωρολογικοί σταθμοί, σειсмоγράφοι, κάμερες, συστήματα ανίχνευσης πυρκαγιών, αισθητήρες που προειδοποιούν για την άνοδο των υδάτων καθώς και δημιουργία χαρτών πλημμυρικών κινδύνων και συστήματα κατάσβεσης πυρκαγιών σε κρίσιμους αρχαιολογικούς χώρους, καθώς και σε περιοχές natura, περιοχές μεγάλου φυσικού κάλους κ.λπ.	45
'Άξονας 1.4: Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας	Επένδυση	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 13 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	Κατασκευάζονται 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Κέντρα τελευταίας τεχνολογίας για την Πολιτική Προστασία με την μέθοδο των ΣΔΙΤ. Γίνεται έτσι πιο έγκαιρη και αποτελεσματική η διαχείριση των κινδύνων και των κρίσεων και σε περιφερειακό επίπεδο.	19
'Άξονας 1.4: Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και	Μεταρρύθμιση	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΜΕ ΝΕΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΒΙΩΣΙΜΩΝ	Μέτρα και κίνητρα για την τη μείωση αστικών στερεών αποβλήτων. Αντιμετώπιση του προβλήματος της υγειονομικής ταφής που αποτελεί την επικρατέστερη επιλογή διαχείρισης αποβλήτων, φτάνοντας το 80% των συνολικών αστικών στερεών αποβλήτων. Επίτευξη των στόχων	0

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
διατήρηση της βιοποικιλότητας		ΧΩΡΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΩΝ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ	μείωσης στο 10% των αστικών στερεών αποβλήτων στους χώρους υγειονομικής ταφής μέχρι το 2030 και αύξησης του ποσοστού ανακύκλωσης κατά τουλάχιστον 55% μέχρι το 2025.	
'Άξονας 2.1: Συνδεσιμότητα για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, το κράτος	Επένδυση	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΜΙΚΡΟΔΟΥΡΥΦΩΡΩΝ	Ανάπτυξη μικροδουρυφόρων, αξιοποίηση των διαστημικών τεχνολογιών και εφαρμογών και ενσωμάτωσή τους στην εθνική οικονομία. Έργο που σχετίζεται με την παροχή υποστήριξης σε υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, χαρτογράφησης, χωροταξικού σχεδιασμού, στη ναυτιλία, γεωργία καθώς και σε άλλους τομείς της οικονομίας, παρέχοντας κρίσιμη υποστήριξη σε επενδύσεις νέων τεχνολογικών λύσεων.	161
'Άξονας 2.1: Συνδεσιμότητα για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, το κράτος	Μεταρρύθμιση	ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ 5G ΚΑΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	Εφαρμογή ενός συνεκτικού σχεδίου για την προετοιμασία και παρακολούθηση της ανάπτυξης δικτύων 5ης γενιάς στους Ελληνικούς αυτοκινητόδρομους. Η μεταρρύθμιση στοχεύει στη δημιουργία καινοτόμων ψηφιακών υποδομών, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των βασικών οικονομικών τομέων (π.χ. τουρισμός, μεταφορές) και την αναθεώρηση διαδικασιών για την ανάπτυξη νέων καινοτόμων πρωτοβουλιών που θα αξιοποιήσουν τα οφέλη των δικτύων πέμπτης γενιάς.	0
'Άξονας 2.1: Συνδεσιμότητα για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, το κράτος	Επένδυση	ΑΣΥΡΜΑΤΑ ΔΙΚΤΥΑ ΠΕΜΠΤΗΣ ΓΕΝΙΑΣ (5G) ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΔΡΟΜΩΝ	Ανάπτυξη υποδομής wireless network 5G σε έξι (6) ελληνικούς αυτοκινητόδρομους (2011 χιλιόμετρα). Το έργο θα οδηγήσει σε νέες επενδύσεις στην συνδεδεμένη και αυτόνομη κινητικότητα και στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της εφοδιαστικής αλυσίδας της χώρας.	130
'Άξονας 2.1: Συνδεσιμότητα για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, το κράτος	Μεταρρύθμιση	ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΕ ΓΡΗΓΟΡΕΣ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ - 100/200 Mbps (UltraFast)	Η μεταρρύθμιση περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός εκτεταμένου δικτύου ευρυζωνικών υποδομών υψηλής ταχύτητας, με την εγκατάσταση οπτικών ινών σε κτίρια καθώς υποβρυχίων καλωδίων στα νησιά με δυνατότητα παροχής ταχύτητας σύνδεσης στο διαδίκτυο τουλάχιστον 100 Mbps και δυνατότητα αναβάθμισης σε 1 Gbps, με στόχο την κάλυψη ευρυζωνικών υπηρεσιών περίπου 2.400.000 πολιτών (στόχος ορισμένος στην Ψηφιακή Βίβλο). Απώτερος σκοπός	0

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
			είναι και η βελτίωση της θέσης της χώρας στη διεθνή κατάταξη των ευρυζωνικών συνδέσεων και η ενίσχυση όλων των υπηρεσιών που παρέχονται μέσω αυτών των συνδέσεων.	
'Άξονας 2.1: Συνδεσιμότητα για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, το κράτος	Επένδυση		Σύνδεση της ηπειρωτικής χώρας με τα ελληνικά νησιά και με την Κύπρο μέσω σύγχρονων υποθαλάσσιων καλωδίων οπτικών ινών	89
'Άξονας 2.1: Συνδεσιμότητα για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, το κράτος	Επένδυση	ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΟΠΤΙΚΩΝ ΙΝΩΝ ΣΕ ΚΤΙΡΙΑ	Εγκατάσταση υποδομών οπτικών ινών σε κτίρια προκειμένου να επιταχυνθεί η υιοθέτηση υποδομής επόμενης γενιάς (next-generation infrastructure) από τους πολίτες. Υλοποίηση βασισμένη στο μοντέλο του «Εξοικονομώ κατ'οίκον». Στόχος η ανάπτυξη σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών και η βέλτιστη διασύνδεση των πολιτών με τις πηγές των δεδομένων. Το έργο θα οδηγήσει σε πολλαπλές νέες επενδύσεις, θέσεις εργασίας και αύξηση εισοδημάτων.	73
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Μεταρρύθμιση	ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ «ΠΕΛΑΤΟΚΕΝΤΡΙΚΩΝ» ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	Κατάρτιση σχεδίου δράσης για την παροχή “πελατοκεντρικών” υπηρεσιών προσανατολισμένων προς τους Έλληνες πολίτες που εξυπηρετούνται από τη Δημόσια Διοίκηση και ανάπτυξη πολιτικών και διαδικασιών που θα διευκολύνουν την εφαρμογή του Ψηφιακού Μετασχηματισμού στο δημόσιο περιβάλλον.	0
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ	Ψηφιοποίηση καίριων αρχείων σε διάφορους τομείς (δικαιοσύνη, πολεοδομίες, κτηματολόγιο, μετανάστευση, ΕΦΚΑ κα) και ενσωμάτωσή τους σε αντίστοιχα πληροφοριακά συστήματα. Η εμβληματική και μεγάλη αυτή επένδυση θα οδηγήσει σε δραστική βελτίωση της ταχύτητας εξυπηρέτησης του πολίτη από τις κρατικές υπηρεσίες ενώ ταυτόχρονα θα απελευθερώσει δημόσιους πόρους λόγω της μείωσης του κόστους πρόσβασης του δημοσίου στα αρχεία του. Καλύτερο, ταχύτερο και πιο παραγωγικό κράτος είναι ο στόχος της επένδυσης αυτής.	565

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ (CRM) ΜΕ ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΚΟΜΒΟΥ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ	Σχεδιασμός, ανάπτυξη και εφαρμογή πληροφοριακού συστήματος για τη διαχείριση κάθε είδους συναλλαγής ή αλληλεπίδρασης της Δημόσιας Διοίκησης με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Το έργο θα οδηγήσει σε εξατομίκευση της προσέγγισης με τον πολίτη και θα προωθήσει υψηλότερο επίπεδο υπηρεσιών από ένα μόνο ψηφιακό σημείο, όπως για παράδειγμα την αναζήτηση της έκδοσης οποιασδήποτε άδειας (π.χ. οικοδομής, άδειες λειτουργίας, περιβαλλοντικές άδειες κλπ).	80
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΕΠ	Εκσυγχρονισμός και ολοκλήρωση του ψηφιακού μετασχηματισμού των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών ΚΕΠ έτσι ώστε να μπορούν να εξυπηρετούν τους πολίτες και από απόσταση (με τηλεδιάσκεψη) και ανάπτυξη νέων εφαρμογών (συστήματα αξιολόγησης, υπηρεσίες κινητών, αυτόματες μηχανές εισιτηρίων κα).	19
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	Επανασχεδιασμός και εφαρμογή νέου Πληροφοριακού Συστήματος Δημοσίων Συμβάσεων ώστε να ολοκληρωθεί η ηλεκτρονική υλοποίηση τους και να ενσωματωθούν σε αυτό νέες εξελιγμένες υπηρεσίες διαλειτουργικότητας. Στόχος η μεγαλύτερη διαφάνεια και ταχύτητα υλοποίησης δημοσίων έργων και προμηθειών και η εξοικονόμηση δημόσιων πόρων.	17
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ (ΕΝΙΑΙΑ ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΥΛΗ, ΑΠΟΜΑΚΡΥΣΜΕΝΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ, ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΞΕΝΕΙΩΝ κα)	Δημιουργία ενιαίας ψηφιακής πύλης, διασυνδεδεμένης στην κεντρική πύλη gov.gr, κόμβου για άμεση απομακρυσμένη εξυπηρέτηση προς τους πολίτες, εκσυγχρονισμός και απλούστευση διαδικασιών σε ό,τι αφορά τις ψηφιακές υπηρεσίες που παρέχουν τα κατά τόπους προξενεία. Στόχος η ασφαλής και ταχύτερη επικοινωνία του Υπουργείου με τους πολίτες και τις υπόλοιπες δημόσιες αρχές.	49
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΗ ΠΑΡΟΧΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΕΛΤΑ	Ψηφιακός μετασχηματισμός των ΕΛΤΑ, μέσω της αναβάθμισης των πληροφοριακών συστημάτων, αυτοματοποίησης των κέντρων διαλογής και παροχής καλύτερων και περισσότερων ψηφιακών	48

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
			υπηρεσιών προς τους πολίτες, που αφορούν τις υποχρεώσεις της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας.	
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΘΗΤΕΙΑ	Έργο που στοχεύει στην ενσωμάτωση προγράμματος επανακατάρτισης και κατάρτισης σε ψηφιακές δεξιότητες των στρατεύσιμων κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής θητείας. Στόχος είναι να αξιοποιηθεί καλύτερα ο χρόνος των στρατευσίμων στη διάρκεια της θητείας, η προσαρμογή τους στις ψηφιακές ανάγκες των σύγχρονων ενόπλων δυνάμεων και η δεξιότητές τους όταν θα εισέλθουν στην οικονομία μετά την λήξη της θητείας τους.	32
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ (ΕΔΥΤΕ)	Αναβάθμιση και βελτίωση των υποδομών και υπηρεσιών του Εθνικού Δικτύου Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ), συμπεριλαμβανομένων: (α) της αναβάθμισης και βελτίωσης των υπηρεσιών λογισμικού και cloud computing στα μέλη της ερευνητικής και ακαδημαϊκής κοινότητας, (β) της επέκτασης και αναβάθμισης του εθνικού υπερ-υπολογιστικού συστήματος (HPCS) ARIS - Φάση Β, και (γ) της μίσθωσης υποδομής οπτικών ινών.	63
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Μεταρρύθμιση	ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ & ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικής για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και την προστασία των συστημάτων, δεδομένων και πληροφοριών. Δημιουργία Εθνικού Κέντρου Επιχειρήσεων για την ασφάλεια στον Κυβερνοχώρο. Στόχος η βελτίωση της κυβερνο-ασφάλειας και της αντίστοιχης αξιοπιστίας των δημόσιων συστημάτων και πληροφοριών και η εμπέδωση της εμπιστοσύνη των πολιτών σε αυτά.	32
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	Επένδυση που αποσκοπεί στην αύξηση της ασφάλειας στις κρίσιμες υποδομές της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (ΓΓΠΣΔΔ), στον εκσυγχρονισμό του Κέντρου Διαλειτουργικότητάς της, καθώς και στην αναβάθμιση των μεθόδων διαχείρισης δεδομένων στα Πληροφοριακά Συστήματα του Δημόσιου Τομέα που είναι εγκατεστημένα στο G-Cloud.	11

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Μεταρρύθμιση	ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΜΗΤΡΩΩΝ & ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	Σχεδιασμός ολοκληρωμένης βάσης και υπόβαθρου για την διασύνδεση και διαλειτουργικότητα συστημάτων και επιμέρους μητρώων και μεμονωμένων εφαρμογών μεταξύ φορέων του Δημοσίου Τομέα. Η μεταρρύθμιση ακολουθεί το Ευρωπαϊκό πλαίσιο Διαλειτουργικότητας (New European Interoperability Framework, EIF) και δημιουργεί το υπόβαθρο για να μην υποκατασταθεί η γραφειοκρατία με μια «ψηφιακή γραφειοκρατία» μεμονωμένων και μη επικοινωνούντων ψηφιακών συστημάτων.	0
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΔΙΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΗΤΡΩΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	Δημιουργία μιας κεντρικής υποδομής και σχετικών υπηρεσιών (Cloud, Enterprise Service Bus) για την διαλειτουργικότητα και την διασύνδεση συστημάτων και μητρώων μεταξύ φορέων του Δημοσίου. Αναβάθμιση της εθνικής πύλης ανοικτών δεδομένων συνδέοντας την παράλληλα με την Ευρωπαϊκή Πύλη. Καίριο έργο για να επιταχυνθεί ουσιαστικά η ροή της πληροφορίας στο δημόσιο και να είναι δυνατή η παροχή on line υπηρεσιών στους πολίτες, που απαιτούν την αυτόματη συλλογή πληροφοριών από διαφορετικά υπουργεία και υπηρεσίες.	97
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΟΤ	Εκσυγχρονίζεται ψηφιακά ο ΕΟΤ με την εφαρμογή ενός ψηφιακού τουριστικού χάρτη και ενός ψηφιακού αποθετηρίου πολιτιστικών πόρων της χώρας. Η καινοτομία θα παρέχει πληροφορίες σε τουρίστες και πολίτες βασισμένη στην τεχνολογία τεχνητής νοημοσύνης 2ης γενιάς. Στόχος η αύξηση της συνολικής επισκεψιμότητας της χώρας.	8
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	Επένδυση για τη δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας μητρώου τουριστικών επιχειρήσεων και διαλειτουργικότητας της με δημόσια μητρώα και συστήματα.	8
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Μεταρρύθμιση	ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ (Cloud computing, Business Intelligence -AI, Artificial Intelligence-AI, Machine Learning κα) ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	Η μεταρρύθμιση στοχεύει να αναπτύξει μια καινοτόμα και σταθερή βάση για την ενσωμάτωση νέων τεχνολογικών εξελίξεων (π.χ. Cloud computing, Business Intelligence -AI, Artificial Intelligence-AI, Machine Learning) στη Δημόσια Διοίκηση. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην επιτυχή συλλογή, αποθήκευση και παρουσίαση δεδομένων και στην	0

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
			επαρκή συντήρηση συστημάτων και υποδομών. Στόχος είναι να μην μένει πίσω ο δημόσιος τομέας καθώς οι σχετικές τεχνολογίες διαρκώς βελτιώνονται.	
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΕΞΥΠΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ	Ολοκληρωμένος ψηφιακός μετασχηματισμός επιλεγμένων πόλεων σε πιλοτική βάση, μέσα από την ολοκληρωμένη ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών και υπηρεσιών των Δήμων τους, που βελτιώνουν την καθημερινότητα του πολίτη. Αφορά στην ψηφιακή αναβάθμιση κρίσιμων τομέων όπως στάθμευση, διαχείριση απορριμμάτων, κυκλοφορία, υγεία, ύδρευση, κλπ. Το έργο βελτιώνει την ποιότητα ζωής και ενισχύει το τουριστικό προϊόν.	73
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΝΕΦΟΥΣ	Η αποτελεσματική ψηφιοποίηση και διασύνδεση των υπηρεσιών του Δημοσίου επιτυγχάνεται με την εγκατάσταση νέας υποδομής και υπηρεσιών Cloud Computing. Το έργο είναι απαραίτητο για την γενική στρατηγική ψηφιακής μετάβασης των κρατικών υπηρεσιών.	95
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑΣ (BUSINESS CONTINUITY) ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	Σχέδιο για τη διασφάλιση της επιχειρησιακής συνέχειας (business continuity), στη Δημόσια Διοίκηση και αναγκαίος εξοπλισμός για την εφαρμογή του. Στόχος οι υπάλληλοι του δημοσίου να μπορούν, εφόσον χρειαστεί, να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους και από απόσταση, με δημιουργία όλης της απαιτούμενης ασφαλούς υποδομής (δίκτυα VPN, G-Cloud κα). Το έργο θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα των δημοσίων υπηρεσιών και την ποιότητα εξυπηρέτησης των πολιτών ιδίως σε περιόδους κρίσεων.	39
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	«ΣΥΖΕΥΞΙΣ II» ΓΙΑ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ	Επέκταση του Εθνικού Δικτύου του Δημοσίου Τομέα (ΣΥΖΕΥΞΙΣ II) για την παροχή αναβαθμισμένων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης για τρία συνεχόμενα χρόνια. Οι δημόσιοι φορείς αποκτούν πρόσβαση σε αναβαθμισμένες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες και το δημόσιο μπορεί να προγραμματίσει πιο ορθολογικά τις δαπάνες για τις τηλεπικοινωνιακές	26

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
			του ανάγκες (σταθερή, κινητή τηλεφωνία, καθώς και υπηρεσίες δεδομένων / διαδικτύου και τηλεδιάσκεψης).	
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Μεταρρύθμιση	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ (GDPR)	Δημιουργία ενός κεντρικού πλαισίου Διακυβέρνησης Δεδομένων για την διασφάλιση και την παρακολούθηση της αξιοπιστίας, ιδιωτικότητας, χρηστικότητας και τυποποίησης των δεδομένων που φιλοξενούνται σε υποδομές υπολογιστικού νέφους σε συμφωνία με τον νόμο 4727/2020. Ανάπτυξη του θεσμού μέσω του ΕΚΤ ως αρμόδιου φορέα, της υποδομής, των δυνατοτήτων και ικανοτήτων για τη διακυβέρνηση των ανοιχτών δεδομένων του δημοσίου, τη διάθεσή τους για επανάχρηση και την παροχή σχετικών υπηρεσιών στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα σε συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ (GDPR). Στόχος η εγγύηση των δικαιωμάτων στη χρήση των δεδομένων όλων των ενδιαφερομένων.	26
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΟΛΥΔΙΑΣΤΑΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΜΕΓΑΛΟΥ ΟΓΚΟΥ (Big data)	Η διαχείριση και ανάλυση πολυδιάστατων δεδομένων μεγάλου όγκου (big data), είναι βασική νέα δυνατότητα που προσφέρει στις χώρες η 4η τεχνολογική επανάσταση. Με την επένδυση αυτή η Πολιτεία αποκτά τη δυνατότητα να αξιοποιήσει εργαλεία Data Analytics στον σχεδιασμό των κρατικών υπηρεσιών.	16
'Άξονας 2.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	Επένδυση	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ	Επέκταση του υπό υλοποίηση συστήματος διαχείρισης εγγράφων ώστε να περιλάβει την λειτουργικότητα των σχετικών υπηρεσιών και προς τους πολίτες και προς τις επιχειρήσεις	5
'Άξονας 2.3: Ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων	Μεταρρύθμιση	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΟΥ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΜΜΕ	Η μεταρρύθμιση στοχεύει στη δημιουργία ενός ψηφιακού επιχειρησιακού οικοσυστήματος που προωθεί τον ψηφιακό μετασχηματισμό των ΜΜΕ με: (α) δημιουργία ψηφιακής υποδομής μέσω χρηματοδοτήσεων για την απόκτηση και εφαρμογή ψηφιακών εργαλείων και διαδικασιών, καθώς και την αύξηση της ψηφιακής ευαισθητοποίησης των στελεχών των επιχειρήσεων και (β) την άμεση ενθάρρυνση των επενδύσεων στον ψηφιακό μετασχηματισμό, χρησιμοποιώντας φορολογικά κίνητρα σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία, προκειμένου να αλλάξει το επιχειρησιακό περιβάλλον και να	0

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
			αυξηθούν οι επενδύσεις σε σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες, και (γ) ταμειακές μηχανές και αναβάθμιση οικοσυστήματος POS.	
'Άξονας 2.3: Ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	Ενισχύεται με επιδοτήσεις ο ψηφιακός μετασχηματισμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ώστε να βελτιώσουν την λειτουργία τους και την ανταγωνιστικότητα τους ενσωματώνοντας νέες τεχνολογίες ηλεκτρονικών πληρωμών, εργασίας από απόσταση, ψηφιακού γραφείου (διαχείριση εγγράφων, έργων κ.λπ.), digital marketplace, κυβερνοασφάλειας κ.λπ. με κριτήρια διασποράς της ενίσχυσης και έμφαση στην κάλυψη και των μικρότερων επιχειρήσεων.	375
'Άξονας 3.1: Αύξηση των θέσεων εργασίας και προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας	Μεταρρύθμιση	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	Μεταρρύθμιση του εργασιακού νόμου με άξονες: 1. Εργάνη II 2. Εκσυγχρονισμός συλλογικού εργατικού και συνδικαλιστικού δικαίου 3. Προσαρμογή στην τηλεργασία 4. Αντιμετώπιση παρενόχλησης και βίας στην εργασία 5. Ισορροπία επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής	0
'Άξονας 3.1: Αύξηση των θέσεων εργασίας και προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Ψηφιακά έργα για την προσαρμογή στην εφαρμογή των διατάξεων της μεταρρύθμισης του εργατικού νόμου, όπως την ψηφιακή κάρτα εργασίας, τον μηχανισμό προσδιορισμού του κατώτατου μισθού, το ψηφιακό σύστημα για την Υγιεινή και την Ασφάλεια στους χώρους εργασίας, την ψηφιοποίηση του ΣΕΠΕ. Το έργο βοηθάει στην αποκατάσταση ενός ομαλού εργασιακού περιβάλλοντος για εργαζόμενους και επιχειρήσεις και στην μείωση των φαινομένων άτυπης εργασίας.	62
'Άξονας 3.1: Αύξηση των θέσεων εργασίας και προώθηση της	Μεταρρύθμιση	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	Η μεταρρύθμιση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης (ALMP) ανασχεδιάζει το χαρτοφυλάκιο των ενεργών πολιτικών και προωθεί ταυτόχρονα σημαντικές επενδύσεις σε προγράμματα επιδοτούμενης απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα για άνεργους (απόκτηση	479

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
συμμετοχής στην αγορά εργασίας			εργασιακής εμπειρίας μέσω ορισμένου χρόνου αμειβόμενης πλήρους απασχόλησης), καθώς και ειδικά προγράμματα απασχόλησης για περιοχές μετάβασης (απολιγνιτοποίησης), περιοχές με προβλήματα αποβιομηχάνισης και περιοχές με μεγάλα ποσοστά εποχικής απασχόλησης.	
'Άξονας 3.1: Αύξηση των θέσεων εργασίας και προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας	Μεταρρύθμιση	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΠΑΘΗΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	Η μεταρρύθμιση των παθητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας, αποσκοπεί στη βελτίωση της κάλυψης και της δίκαιης κατανομής των παροχών ανεργίας. Διασφαλίζει την ενεργητική αναζήτηση εργασίας από την πλευρά των επωφελουμένων από τα επιδόματα ανεργίας, δίνει οικονομικά κίνητρα για την ταχύτερη επάνοδο στην αγορά εργασίας και μειώνει τα αντικίνητρα συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης και επανακατάρτισης. Στόχος η ενίσχυση του δικτύου κοινωνικής ασφάλειας και η προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας	162
'Άξονας 3.1: Αύξηση των θέσεων εργασίας και προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας	Επένδυση	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ & ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΟΥ ΟΑΕΔ	Επενδύσεις σε 118 τοπικά Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης του ΟΑΕΔ, με ανανεωμένη εστίαση στις προσαρμοσμένες υπηρεσίες αντιστοιχίας καθώς και στη βελτιωμένη συμβουλευτική και προσέγγιση ανέργων. Συμπεριλαμβάνονται εδώ και σημαντικές ανακαινίσεις. Στόχος η καλύτερη αντιμετώπιση της ανεργίας.	41
'Άξονας 3.1: Αύξηση των θέσεων εργασίας και προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας	Επένδυση	ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΟΑΕΔ	Επένδυση στην αναβάθμιση και στην ψηφιοποίηση των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ για την καλύτερη και ταχύτερη ανταπόκριση του στην αντιμετώπιση της ανεργίας	16
'Άξονας 3.2: Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής	Μεταρρύθμιση	ΝΕΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ & ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	Μεταρρύθμιση που στοχεύει στην ριζική αναθεώρηση και στον εκσυγχρονισμό του συστήματος αναβάθμισης δεξιοτήτων του ενεργού πληθυσμού. Η νέα στρατηγική προβλέπει συστηματική και διαρκή αξιολόγηση των παρόχων, συνδέει την αμοιβή τους και την αμοιβή των καταρτιζομένων με πιστοποιημένη από τρίτους απόκτηση δεξιοτήτων	1,04

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
εκπαίδευσης και κατάρτισης			και διασφαλίζει τη διαρκή σύνδεση της κατάρτισης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Επίσης η μεταρρύθμιση προβλέπει τη σύσταση ενός Εθνικού Συμβουλίου για τις Δεξιότητες. Συνδεδεμένη επένδυση με τη συγκεκριμένη μεταρρύθμιση είναι ένα μεγάλο οριζόντιο πρόγραμμα κατάρτισης σε νέες δεξιότητες (ψηφιακές, πράσινες και ήπιες) για το εργατικό δυναμικό της χώρας μέσα από ένα στοχευμένο σύστημα ανάλυσης των κενών στις δεξιότητες και των αναγκών κάθε ομάδας στόχου.	
'Άξονας 3.2: Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	Μεταρρύθμιση	ΠΡΩΘΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ, ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΣΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ	Η πρόταση στοχεύει στην ενίσχυση της ποιότητας και της εξωστρέφειας των ελληνικών πανεπιστημίων και την ενίσχυση της ερευνητικής δραστηριότητας, στο πλαίσιο των σύγχρονων αναγκών των επιχειρήσεων και της αγοράς εργασίας. Στα αναμενόμενα αποτελέσματά του περιλαμβάνεται η αναβάθμιση του επιστημονικού δυναμικού της χώρας και η βελτίωση της διεθνούς κατάταξης των ελληνικών πανεπιστημίων. Τα επί μέρους προγράμματα προϋποθέτουν επίσης, ως επί το πλείστον, πρόσθετη χρηματοδότηση από τον ιδιωτικό τομέα και αφορούν σε: Ομάδες ερευνητικής αριστείας (Clusters of Research Excellence). Επισκέπτες Καθηγητές που αναπτύσσουν νέα συγχρηματοδοτούμενα με τον ιδιωτικό τομέα ερευνητικά προγράμματα. Συγχρηματοδοτούμενα διδακτορικά συνδεδεμένα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, Προώθηση της διασύνδεσης των Πανεπιστημίων με άλλα Ιδρύματα στο εξωτερικό. Πιστοποιητικό Εκπαιδευτή για τους αποφοίτους Πανεπιστημίων ώστε να αποκτούν (όπου είναι αναγκαίο) εκτός από την επιστημονική γνώση του τομέα στον οποίο θα διδάξουν και επιστημονική γνώση της ίδιας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.	471
'Άξονας 3.2: Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής	Μεταρρύθμιση	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΑΕΔ	Ο στόχος της μεταρρύθμισης του συστήματος μαθητείας του ΟΑΕΔ είναι να ενισχυθούν οι Σχολές Μαθητείας και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: Ανασχεδιασμό των προγραμμάτων σπουδών (με τη συμβολή των κοινωνικών εταίρων και των εργοδοτών) για την ευθυγράμμιση με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας. Νέο σύστημα ποιοτικού	143

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
εκπαίδευσης και κατάρτισης			ελέγχου και παρακολούθηση της προόδου των μαθητών στην αγορά εργασίας. Απλοποίηση μαθησιακών διαδικασιών και ενσωμάτωση νέων μεθοδολογιών και εργαλείων όπως πλατφόρμες ηλεκτρονικής μάθησης και ψηφιακό περιεχόμενο εκπαίδευσης.	
'Άξονας 3.2: Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	Μεταρρύθμιση	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΟΑΕΔ & ΤΟΥ ΛΑΕΚ	Εκσυγχρονισμός του συστήματος επαγγελματικής κατάρτισης για ανέργους του ΟΑΕΔ, με έμφαση κυρίως στην απόκτηση βασικών και ψηφιακών δεξιοτήτων. Μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται: Η αναθεώρηση και ο εκσυγχρονισμός των προγραμμάτων σπουδών. Η βελτίωση του ποιοτικού ελέγχου των μονάδων επαγγελματικής κατάρτισης του ΟΑΕΔ. Η προώθηση συνεργασιών με άλλους ενδιαφερόμενους/ παρόχους κατάρτισης, ιδίως Πανεπιστήμια. Επίσης προωθείται η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός του ΛΑΕΚ για τη χρηματοδότηση των εταιρειών σε προγράμματα κατάρτισης.	131
'Άξονας 3.2: Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	Μεταρρύθμιση	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	Αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης επιταχύνοντας την εφαρμογή του σχετικού νόμου που ψηφίστηκε στο τέλος του 2020. Περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: Ίδρυση και ενίσχυση θεματικών και πειραματικών ΙΕΚ (Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης) και πρότυπων επαγγελματικών λυκείων (ΕΠΑΛ). Ψηφιοποίηση ΕΟΠΠΕΠ, ανάπτυξη πλατφόρμας ψηφιακών εξετάσεων, πλατφόρμας ψηφιακής μάθησης (e-learning και αντίστοιχης ψηφιακής βιβλιοθήκης) και ανάπτυξη και πιστοποίηση 200 επαγγελματικών προφίλ στους τομείς της ενέργειας, του περιβάλλοντος και της ψηφιακής οικονομίας.	69
'Άξονας 3.2: Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Η επένδυση εστιάζει στον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: - Ψηφιοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού και περιεχόμενου - Ψηφιακές υποδομές σε όλες τις τάξεις για διαδραστικό ψηφιακό μάθημα και αντίστοιχος αναβαθμισμένος εξοπλισμός στα εργαστήρια - Voucher για απόκτηση τεχνολογικών εργαλείων για τους μαθητές	364

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
			- Robotics, STEM εργαλεία και εξοπλισμός για το σύνολο των σχολικών μονάδων - Ψηφιακά και τεχνολογικά εργαλεία για μαθητές με αναπηρία και ειδικές ανάγκες μάθησης - Επανακατάρτιση των εκπαιδευτικών στις νέες τεχνολογίες και εργαλεία που ενσωματώνονται στην εκπαίδευση - Ψηφιακές υπηρεσίες στα σχολεία (e-school) - Επαγγελματικός προσανατολισμός με ψηφιακά εργαλεία (περιλαμβάνονται και εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης) - Ψηφιακά εργαλεία για τα Πανεπιστήμια	
'Άξονας 3.2: Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	Επένδυση	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ – ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΙΕΚ, ΕΠΑΛ κ.λπ.	Εκσυγχρονίζονται και ανανεώνονται οι υποδομές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης σε όλη την Ελλάδα με την αναβάθμιση του εργαστηριακού εξοπλισμού για τον σύνολο των Εργαστηριακών Κέντρων των ΙΕΚ, ΕΠΑΛ, Τμήματα Μετα-δευτεροβάθμιας Μαθητείας και Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης. Στόχος η αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και η διαμόρφωση ανθρώπινου δυναμικού υψηλών δεξιοτήτων, που διευκολύνει τη δημιουργία νέων ποιοτικών θέσεων εργασίας και την αύξηση των εισοδημάτων.	92
'Άξονας 3.3: Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του συστήματος υγείας	Μεταρρύθμιση	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ CLAWBACK & ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΕ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ & ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	Μεταρρύθμιση του συστήματος clawback για τον μεσοπρόθεσμο δραστικό περιορισμό του και ταυτόχρονος συμψηφισμός επιστροφών clawback με δαπάνες κλινικών μελετών, δαπάνες για Έρευνα & Ανάπτυξη ή επενδυτικές δαπάνες των υπόχρεων για την επιστροφή εταιριών για την περίοδο 2021-2023, καθώς και πολιτικές για τον εξορθολογισμό της φαρμακευτικής δαπάνης.	300
'Άξονας 3.3: Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας	Μεταρρύθμιση	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ	Αναβάθμιση των υποδομών και του ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού των κέντρων υγείας και αναδιοργάνωση της δομής τους με επανεκπαίδευση του προσωπικού ώστε να δράσουν αποτελεσματικά σαν φροντίδα πρώτης γραμμής, σε στενή αλληλεπίδραση με τη	273

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
και της ποιότητας του συστήματος υγείας			δευτεροβάθμια περίθαλψη (ιδίως σε ό,τι αφορά στην προσφυγή σε νοσοκομειακή φροντίδα - gatekeeping). Παράλληλα στον σχεδιασμό δίνεται έμφαση στην φροντίδα χρόνιων νοσημάτων και την παρηγορητική φροντίδα. Το έργο θα οδηγήσει σε βελτίωση των υπηρεσιών υγείας προς τους πολίτες και θα υποστηρίξει την αρχή ισότιμης πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και την κοινωνική συνοχή.	
'Άξονας 3.3: Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του συστήματος υγείας	Μεταρρύθμιση	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ «ΣΠΥΡΟΣ ΔΟΞΙΑΔΗΣ»	Αναβαθμίζεται η ποιότητα ζωής του πληθυσμού με τη δημιουργία ενός ευρύτατου συστήματος πρόληψης, πρωτοβάθμιας, δευτερογενούς και τριτοβάθμιας. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει ενδεικτικά: Εθνικό πρόγραμμα για την προώθηση της σωματικής άσκησης και της υγιεινής διατροφής. Εθνικό πρόγραμμα εμβολιασμού. Υλοποίηση του Εθνικού Προγράμματος Screening - εισαγωγή προληπτικών διαγνωστικών εξετάσεων για καρκίνο του μαστού. Εθνικό Πρόγραμμα Προληπτικού Ελέγχου νεογνών. Εθνικό Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Ένταξης και Αποκατάστασης για άτομα με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα κα. Στόχος του προγράμματος η μείωση των παραγόντων κινδύνου για τη δημόσια υγεία και η (έμμεση) ανακούφιση του νοσοκομειακού μας συστήματος.	254
'Άξονας 3.3: Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του συστήματος υγείας	Μεταρρύθμιση	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	Διασφάλιση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας συγκεκριμένων πληθυσμών που πάσχουν από ψυχικά νοσήματα και εθισμούς με στόχο την αποτροπή της περιθωριοποίησης ή της ιδρυματοποίησής τους. Στην μεταρρύθμιση δίνεται έμφαση μεταξύ άλλων σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας για ασθενείς με άνοια και νόσο Alzheimer, για ασθενείς με αυτισμό και για ασθενείς στην ηλικιακή ομάδα παιδιών, εφήβων και νεαρών ενηλίκων. Αναπτύσσονται επίσης διαδικτυακές εφαρμογές και ψηφιοποίηση υπηρεσιών ψυχικής υγείας και δράσεις για την υποστήριξη εξαρτημένων ατόμων.	55
'Άξονας 3.3: Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας	Μεταρρύθμιση	ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ (ΚΕΤΕΚΝΥ, ΟΔΙΠΥ)	Εξορθολογισμός των αποζημιώσεων των ιατρικών πράξεων των νοσοκομείων και δημιουργία πλαισίου που θα εξασφαλίσει τη δημιουργία αξιόπιστων, ποιοτικών διαδικασιών και μετρήσεων της απόδοσης που σχετίζονται με τη φροντίδα των ασθενών, τις ανάγκες υγείας και την παροχή φροντίδας. Δημιουργία εθνικού χάρτη υγείας	9

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
και της ποιότητας του συστήματος υγείας			που καταγράφει τη ζήτηση και την προσφορά υπηρεσιών στο σύστημα υγείας και θεσπίζει πλαίσιο για την αξιολόγηση της ποιότητας. Η μεταρρύθμιση στοχεύει σε μεγαλύτερη διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στο σύστημα υγείας.	
'Άξονας 3.3: Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του συστήματος υγείας	Επένδυση	ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	Ολοκληρωμένη παρέμβαση εκσυγχρονισμού των υλικοτεχνικών υποδομών των νοσοκομείων σε ολόκληρη την Ελλάδα με ανακαίνιση κτιρίων και προμήθεια νέου ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού. Παρέχονται έτσι στο ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό του Εθνικού Συστήματος Υγείας τα κρίσιμα εργαλεία για την βελτίωση της ποιότητας και θεραπευτικής αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.	317
'Άξονας 3.3: Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του συστήματος υγείας	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	Ψηφιακός Μετασχηματισμός του Συστήματος Υγείας που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: α) ανάπτυξη Εθνικού Ηλεκτρονικού Φακέλου Υγείας του Πολίτη β) βελτίωση της ψηφιακής ετοιμότητας των Νοσοκομείων με έμφαση την ανάπτυξη κλινικών πληροφοριακών συστημάτων και την τροφοδότηση του Εθνικού Ηλεκτρονικού Φακέλου Υγείας γ) πρόγραμμα ψηφιακού μετασχηματισμού για την διαχείριση του καρκίνου και δ) ενίσχυση δράσεων τηλεϊατρικής.	278
'Άξονας 3.3: Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του συστήματος υγείας	Επένδυση	ΙΔΡΥΣΗ ΚΕΝΤΡΟΥ ΑΚΤΙΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΣΩΤΗΡΙΑ	Ίδρυση και κατασκευή Κέντρου Ακτινοθεραπείας σε ένα από τα εμβληματικά μας νοσοκομεία που βοηθά στην κάλυψη των αναγκών των ασθενών με καρκίνο και την αυξημένη ζήτηση τμημάτων Ακτινοθεραπείας στη χώρα.	32
'Άξονας 3.3: Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας	Επένδυση	ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤ'ΟΙΚΟΝ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ	Δημιουργία συστήματος κατ' οίκον νοσηλείας για στοχευμένες ευαίσθητες ομάδες ασθενών με χρόνιες αναπηρίες. Η κατ' οίκον φροντίδα συνδυάζεται με παράλληλη οργανωμένη υποστήριξη από μονάδες υγειονομικής περίθαλψης και αφορά παιδιά, εφήβους και ενήλικες με σοβαρά χρόνια προβλήματα υγείας που προκαλούν μακροχρόνιες ή μόνιμες αναπηρίες. Έτσι βελτιώνεται η ποιότητα ζωής	12

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
και της ποιότητας του συστήματος υγείας			των ασθενών, ενώ παράλληλα απελευθερώνονται νοσοκομειακά κρεβάτια και εξοικονομούνται πόροι για το εθνικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης.	
'Άξονας 3.3: Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του συστήματος υγείας	Επένδυση	ΝΕΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΣΤΟ ΓΕΝ. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ	Δημιουργία νέων κτιρίων για την στέγαση των Εργαστηρίων Κυτταρικής και Γενετικής Θεραπείας και Αιματολογικής Κλινικής στο Νοσοκομείο Παπανικολάου για να συμβαδίσει η παροχή υπηρεσιών του με τις αυξημένες απαιτήσεις φροντίδας ασθενών (κακοήθεις αιματολογικές ασθένειες και ολοένα αυξανόμενη απαίτηση για μεταμοσχεύσεις αιμοποιητικών κυττάρων), καθώς και τις σύγχρονες βιοϊατρικές τεχνολογίες.	7
'Άξονας 3.4: Αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές	Μεταρρύθμιση	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	Ολοκληρωμένη παρέμβαση για την παιδική προστασία που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: (1) μεταρρύθμιση των προγραμμάτων των βρεφονηπιακών σταθμών για την καλύτερη προετοιμασία των παιδιών για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, (2) επιδότηση δημιουργίας βρεφονηπιακών σταθμών ή θέσεων σε σταθμούς για πολύ μικρά παιδιά (από 2 μήνες ως 2,5 έτη), (3) ένταξη της τεχνολογίας σε Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, (4) ενίσχυση των προγραμμάτων αποϊδρυματοποίησης παιδιών με σοβαρές αναπηρίες ή σοβαρά προβλήματα ψυχικής υγείας με αξιοποίηση μεταξύ άλλων και της επαγγελματικής αναδοχής, Το έργο βάζει στο επίκεντρο τα παιδιά και το μέλλον της χώρας.	184
'Άξονας 3.4: Αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές	Μεταρρύθμιση	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, της ανεξάρτητης διαβίωσης, της απασχόλησης και της προσχολικής παρέμβασης σε άτομα και παιδιά με αναπηρία διαφόρων κατηγοριών (κινητικά προβλήματα, αισθητήρια προβλήματα, αυτισμός). Περιλαμβάνει υποέργα όπως: - Προσβασιμότητα και υποστήριξη υποδομών για άτομα με προβλήματα κινητικότητας και αισθητήρια προβλήματα. - Προσωπική βοήθεια για άτομα με αναπηρίες. - Υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης & πρόωρη παιδική παρέμβαση για τα άτομα με διαταραχές του φάσματος του αυτισμού (ASD).	104

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 3.4: Αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές	Επένδυση	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ	Δημιουργία προγραμμάτων επανένταξης και κατάρτιση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (αστέγων, δικαιούχων Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος) στην αγορά εργασίας, επανεκπαίδευσης ψηφιακά ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρίες σε νέες τεχνολογίες και προγραμμάτων στέγασης που απευθύνονται σε ευάλωτες ομάδες. Το έργο και τα υποέργα του προωθούν την κοινωνική συνοχή και την αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας στους περισσότερο ευάλωτους.	166
'Άξονας 3.4: Αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ	Δημιουργία Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης για την πρόσβαση στην Κοινωνική Προστασία, Ψηφιακής Πύλης για την αναπηρία και Κάρτας Αναπηρίας, ψηφιακή αναβάθμιση των δομών του ΟΠΕΚΑ, ψηφιοποίηση της ακίνητης περιουσίας της Πρόνοιας, παροχή ψηφιακών δεξιοτήτων στους εργαζομένους στην κοινωνική πρόνοια. Το έργο απλουστεύει και διευκολύνει την πρόσβαση των ευάλωτων πολιτών σε υπηρεσίες και παροχές κοινωνικής φροντίδας με έμφαση στα άτομα με αναπηρίες.	12
'Άξονας 3.4: Αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές	Μεταρρύθμιση	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΑΠΌ ΑΘΕΜΙΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ	Η μεταρρύθμιση αφορά στην προστασία του συστήματος των κοινωνικών παροχών από αθέμιτες πρακτικές, και την εκροή συναλλάγματος προς τρίτες χώρες. Αξιοποιεί τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής από τους πολίτες που λαμβάνουν επιδόματα από ΟΠΕΚΑ και ΟΑΕΔ. Η νέα αυτή πρακτική θα συνοδεύεται από ευνοϊκές ρήτρες/ρυθμίσεις προς όσους πολίτες χρησιμοποιούν ηλεκτρονικά μέσα και συναλλαγές για την κατανάλωση (διάθεση) των ποσών που προέρχονται από τα κοινωνικά επιδόματα.	0
'Άξονας 3.4: Αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές	Επένδυση	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ	Πρόγραμμα κατάρτισης σε θέματα διακρίσεων και διαφορετικότητας σε εργαζόμενους στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης δεδομένων για την ισότητα και τις διακρίσεις, πιστοποίησης και βράβευσης. Το έργο θα βοηθήσει στην παροχή ίσων ευκαιριών σε ομάδες που υφίστανται διακρίσεις.	46

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 3.4: Αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές	Επένδυση	ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Δημιουργία συστήματος ενίσχυσης χώρους φύλαξης παιδιών που θα εγκατασταθούν σε χώρους εργασίας στον ιδιωτικό τομέα έτσι ώστε να διευκολυνθούν οι νέοι γονείς, κυρίως μητέρες, να αναζητήσουν ευκαιρίες απασχόλησης ή να επιστρέψουν ομαλά και γρήγορα στις εργασίες τους. Το έργο έχει ως στόχο τη διευκόλυνση των μητέρων μικρών παιδιών στην ανεύρεση εργασίας και τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους όταν είναι ταυτόχρονα εργαζόμενες.	14
'Άξονας 3.4: Αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές	Επένδυση	ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Πρωώθηση προγράμματος ανάλυσης δεξιοτήτων, συμβουλευτικής, κατάρτισης και επανακατάρτισης για εύρεση εργασίας παρέχοντας κατάλληλες δεξιότητες (γλωσσομάθεια, τεχνικές επαγγελματικές δεξιότητες και βασικές ψηφιακές δεξιότητες), στον πληθυσμό των προσφύγων έτσι ώστε να έχει μεγαλύτερες δυνατότητες ομαλής ένταξης στις τοπικές κοινωνίες.	32
'Άξονας 3.4: Αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	Ψηφιοποίηση των διαδικασιών μετανάστευσης και του αρχείου ασύλου ώστε να γίνει αποτελεσματική διαχείριση των αιτήσεων και να επιτευχθεί ταχύτερη ενσωμάτωση των νόμιμων μεταναστών και προσφύγων. Το έργο θα βοηθήσει σε καλύτερο έλεγχο των μεταναστευτικών ροών αλλά και θα διευκολύνει εκείνους που νομίμως θέλουν να μεταναστεύσουν στην χώρα μας.	42
'Άξονας 4.1: Φορολογικά εργαλεία πιο φιλικά για την ανάπτυξη και βελτίωση της φορολογικής διοίκησης	Επένδυση	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΗΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	Αναβάθμιση των ψηφιακών συστημάτων της ΑΑΔΕ (με τη χρήση τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης, καθώς και άλλων προηγμένων μεθόδων ανάλυσης δεδομένων), ώστε να αξιοποιηθούν οι μεγάλοι όγκοι δεδομένων που διαθέτει και να διευκολυνθεί ο ψηφιακός έλεγχος των οικονομικών συναλλαγών. Το έργο θα αυξήσει την οικειοθελή συμμόρφωση, την αποτελεσματικότητα του ελεγκτικού μηχανισμού και θα συμβάλει στην ενίσχυση των δημοσίων εσόδων.	6
'Άξονας 4.1: Φορολογικά εργαλεία πιο φιλικά για την	Μεταρρύθμιση	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ & ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ	Κωδικοποίηση και απλούστευση του φορολογικού πλαισίου (κώδικας ΦΠΑ, κώδικας τελωνείων, νόμοι που αφορούν στην έμμεση φορολόγηση, δασμοί κτλ) με την συνδρομή της ΑΑΔΕ. Στοχεύει στη	2

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
ανάπτυξη και βελτίωση της φορολογικής διοίκησης			μείωση του διοικητικού βάρους και του κόστους συμμόρφωσης των φορολογούμενων διευκολύνοντας την οικονομική ανάπτυξη και τις επενδύσεις.	
'Άξονας 4.1: Φορολογικά εργαλεία πιο φιλικά για την ανάπτυξη και βελτίωση της φορολογικής διοίκησης	Μεταρρύθμιση	ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ ΦΠΑ	Η πρόταση στοχεύει στην απλοποίηση των διαδικασιών μεταξύ των φορολογικών υπηρεσιών και των επιχειρήσεων. Αναμένεται να εφαρμοστεί σε όλες τις ψηφιακές συναλλαγές με σκοπό την περιορισμένη ανθρώπινη παρέμβαση και την μέγιστη δυνατή αυτοματοποίηση των επιστροφών του ΦΠΑ.	0
'Άξονας 4.1: Φορολογικά εργαλεία πιο φιλικά για την ανάπτυξη και βελτίωση της φορολογικής διοίκησης	Μεταρρύθμιση	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	Μέτρα για την ενίσχυση των ηλεκτρονικών συναλλαγών. Απλοποίηση των διαδικασιών επικοινωνίας μεταξύ επιχειρήσεων και ΑΑΔΕ, μείωση του διοικητικού βάρους για τις επιχειρήσεις μέσω των ηλεκτρονικών βιβλίων (myData), ηλεκτρονικών τιμολογίων και την διασύνδεση των ταμειακών μηχανών με τα πληροφοριακά συστήματα της ΑΑΔΕ. Η μεταρρύθμιση θα ολοκληρωθεί με την αξιοποίηση δεδομένων των ηλεκτρονικών συναλλαγών από τον ελεγκτικό μηχανισμό, τα οποία θα χρησιμοποιούνται για την προ-συμπλήρωση των δηλώσεων των φορολογούμενων.	0,3
'Άξονας 4.1: Φορολογικά εργαλεία πιο φιλικά για την ανάπτυξη και βελτίωση της φορολογικής διοίκησης	Μεταρρύθμιση	ΥΠΕΡΑΠΟΣΒΕΣΗ ΣΕ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	Ενίσχυση των επενδύσεων εξοπλισμού μικρομεσαίων επιχειρήσεων που αφορούν στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στην ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση υλικών και άλλες δράσεις της κυκλικής οικονομίας, καθώς και στον ψηφιακό μετασχηματισμό παραγωγικών δραστηριοτήτων. Η ενίσχυση θα γίνει μέσω ειδικής φορολογικής μεταχείρισης (υποδιπλασιασμός του χρόνου απόσβεσης του παγίου ή διπλασιασμός του ποσοστού ετήσιας απόσβεσης), των επενδύσεων αυτών. Ο στόχος είναι η ταμειακή διευκόλυνση και η ενθάρρυνση των επενδύσεων αυτών και η αντίστοιχη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στην πράσινη οικονομία.	0
'Άξονας 4.1: Φορολογικά εργαλεία	Μεταρρύθμιση	ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟΥ	Διαμόρφωση νέου πλαισίου καταπολέμησης του λαθρεμπορίου στα προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης (καπνικά,	0

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
πιο φιλικά για την ανάπτυξη και βελτίωση της φορολογικής διοίκησης			αλκοόλ, ενέργεια) μέσα από την δημιουργία ενοποιημένου συστήματος παρακολούθησης συναλλαγών και διαδικασιών σε πραγματικό χρόνο, σύγχρονης υποδομής εντοπισμού εμπορευμάτων και ηλεκτρονική παρακολούθηση μεταφοράς εμπορευμάτων. Το έργο θα καταπολεμήσει την φοροδιαφυγή και θα ενισχύσει τον υγιή ανταγωνισμό.	
'Άξονας 4.1: Φορολογικά εργαλεία πιο φιλικά για την ανάπτυξη και βελτίωση της φορολογικής διοίκησης	Μεταρρύθμιση	ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ	Μεταρρύθμιση διασύνδεσης των ταμειακών μηχανών και των POS αλλά και των τιμολογήσεων εν γένει με τις φορολογικές και ελεγκτικές αρχές, με θέσπιση κινήτρων για την προσαρμογή των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στις νέες απαιτήσεις και στη προμήθεια του σχετικού εξοπλισμού. Το έργο θα ενισχύσει τη διαφάνεια και θα καταπολεμήσει την φοροδιαφυγή.	0
'Άξονας 4.1: Φορολογικά εργαλεία πιο φιλικά για την ανάπτυξη και βελτίωση της φορολογικής διοίκησης	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ & ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΑΡΧΩΝ	Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της ΑΑΔΕ. Περιλαμβάνεται: (α) ο ανασχεδιασμός και η αναβάθμιση των υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων της ΑΑΔΕ (TAXIS, TAXISnet, ELENXIS) και η ανάπτυξη νέων πληροφοριακών συστημάτων και υποδομών, (β) η αναβάθμιση της εξυπηρέτησης μέσω ψηφιοποίησης των παρεχόμενων υπηρεσιών, και (γ) η αναβάθμιση του εργασιακού, οργανωτικού και υλικοτεχνικού πλαισίου των υπαλλήλων. Στόχος η αύξηση της αποτελεσματικότητας του κράτους στη συλλογή των φόρων και η φιλικότερη προς τον πολίτη πρόσβαση στα συστήματα της ΑΑΔΕ.	174
'Άξονας 4.2: Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης	Μεταρρύθμιση	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	Μεταρρύθμιση που στοχεύει στον εκσυγχρονισμό του Δημόσιου Τομέα και την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού του μέσα από τους εξής πυλώνες: - προσδιορισμός του συστήματος διακυβέρνησης και των αρμοδιοτήτων στο Δημόσιο Τομέα - εργαλείο που αξιοποιεί τις δυνατότητες της τεχνητής νοημοσύνης για το στρατηγικό προγραμματισμό του ανθρώπινου δυναμικού	51

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
			- εκσυγχρονισμός της διαδικασίας προσέλκυσης και επιλογής υποψηφίων για θέσεις ευθύνης - ολοκληρωμένο πρόγραμμα ανάπτυξης των δεξιοτήτων - μελέτη θέσπιση συστήματος ανταμοιβών και κινήτρων απόδοσης	
'Άξονας 4.2: Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης	Μεταρρύθμιση	ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	Δημιουργία και υποστήριξη πολιτικών και δράσεων για την αύξηση της αποτελεσματικότητας στην καταπολέμηση του παραεμπορίου και την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας.	16
'Άξονας 4.2: Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης	Μεταρρύθμιση	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ	Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της Εθνικής Υπηρεσίας κατά της Διαφθοράς μέσω στοχευμένων δράσεων ευαισθητοποίησης και παρεμβάσεων που βελτιώνουν τα συστήματα ανίχνευσης και πρόληψης φαινομένων διαφθοράς.	8
'Άξονας 4.2: Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης	Μεταρρύθμιση	ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	Απλοποίηση και υποστήριξη των διαδικασιών κρατικών ενισχύσεων μέσω της δημιουργίας πλατφόρμας και ψηφιακών εργαλείων και της διασύνδεσης των συστημάτων των Υπουργείων με εθνικά και ευρωπαϊκά πληροφοριακά συστήματα. Το έργο θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των ελέγχων των κρατικών ενισχύσεων και την διαφάνεια του συστήματος.	0,4
'Άξονας 4.2: Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης	Μεταρρύθμιση	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (βελτίωση του πλαισίου AML/CFT)	Μεταρρύθμιση για την ενίσχυση του πλαισίου καταπολέμησης της πρακτικής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, μέσα από την οριοθέτηση ενός καλύτερου πλαισίου και κανόνων διαφάνειας (καλύπτονται θέματα όπως virtual currencies, politically exposed persons, ενσωμάτωση ευρωπαϊκών οδηγιών κ.λπ.). Αποσκοπεί στην ενίσχυση των ήδη υπάρχουσών δράσεων, καταπολεμώντας αποτελεσματικά την φοροδιαφυγή και την διαφθορά.	0,3

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 4.2: Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης	Μεταρρύθμιση	ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	Μετάβαση στα λογιστικά πρότυπα δημόσιας λογιστικής και σε ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Περιλαμβάνει: (α) θέσπιση των βασικών πολιτικών εφαρμογής των λογιστικών προτύπων δημόσιας λογιστικής, (β) σχεδιασμό, υλοποίηση και λειτουργία του ενιαίου πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης και προγραμματισμού των πόρων του δημοσίου (GOV-ERP), (γ) εισαγωγή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στο πληροφοριακό σύστημα GOV-ERP, (δ) αντίστοιχη εκπαίδευση των στελεχών των οικονομικών υπηρεσιών των φορέων του Δημοσίου στο νέο Λογιστικό Σχέδιο της Γενικής Κυβέρνησης (GGAF) και στα εξειδικευμένα ζητήματα που σχετίζονται με τη δημόσια χρηματοοικονομική διαχείριση και (ε) εκπόνηση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.	0
'Άξονας 4.2: Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης	Μεταρρύθμιση	ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	Δημιουργία ενός σύγχρονου και ολοκληρωμένου πλαισίου για τη λειτουργία και τη διαχείριση των δημόσιων επιχειρήσεων και των οργανισμών της χώρας. Το νέο νομικό πλαίσιο θα περιέχει οδηγίες εταιρικής διακυβέρνησης και ειδικούς κανόνες σχετικά με τη διαχείριση των κρατικών εταιρειών, μεταξύ των οποίων κανόνες για το διορισμό προέδρου, διευθυνόντων συμβούλων και εκτελεστικών διευθυντών από το διοικητικό συμβούλιο, πρόβλεψη για ίδρυση επιτροπών εσωτερικού ελέγχου προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφάνεια κα.	0
'Άξονας 4.2: Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ	Το έργο αφορά στο μετασχηματισμό της χρηματοοικονομικής και δημοσιονομικής διαχείρισης του κράτους με στόχο τον εκσυγχρονισμό και την αύξηση της αποτελεσματικότητάς του. Περιλαμβάνει: (α) Βελτιστοποίηση διαδικασιών και λειτουργία ενός σύγχρονου Συστήματος Ενδοεπιχειρησιακού Σχεδιασμού (ERP) για την υποστήριξη της δημοσιονομικής και χρηματοοικονομικής διαχείρισης της Κεντρικής Κυβέρνησης και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, (β) Λειτουργία Συστημάτων ERP για φορείς της γενικής κυβέρνησης, και (γ) Επιτάχυνση των διαδικασιών πληρωμής των δημοσίων συμβάσεων και συνολική υποστήριξη της ηλεκτρονικής τιμολόγησης.	102

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 4.2: Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΩΝ & ΔΑΝΕΙΩΝ	Η επένδυση αφορά στον ψηφιακό μετασχηματισμό του Ταμείου Παρακαταθηκών & Δανείων (ΤΠΔ) και περιλαμβάνει την ψηφιοποίηση αρχείων δανείου και την ανάπτυξη ενός Συστήματος Διαχείρισης Εγγράφων (DMS), ενός Ολοκληρωμένου Συστήματος Πληροφοριών (IIS), συμπεριλαμβανομένων υποσυστημάτων για την υποστήριξη κρίσιμων επιχειρηματικών λειτουργιών και ανάπτυξη ενός συστήματος Ενδοεπιχειρησιακού Σχεδιασμού (ERP) που θα επικοινωνεί με τα DMS και IIS.	7
'Άξονας 4.3: Βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος δικαιοσύνης	Επένδυση	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	Αναβάθμιση υφιστάμενων και δημιουργία νέων δικαστικών κτιρίων και ταυτόχρονα βελτίωση, με την καταγραφή των αναγκών, των ελληνικών δικαστικών υποδομών μέσα από την ίδρυση ενός μητρώου δεδομένων ηλεκτρονικής καταγραφής και ταυτότητας για όλα τα δικαστικά κτίρια. Το έργο θα βελτιώσει την απονομή δικαιοσύνης κάνοντας την φιλικότερη προς τους πολίτες και τους υπαλλήλους.	98
'Άξονας 4.3: Βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος δικαιοσύνης	Μεταρρύθμιση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	Ανάπτυξη του Εθνικού Ολοκληρωμένου Συστήματος Ηλεκτρονικής Δικαιοσύνης (e-justice) με αναβάθμιση των υφιστάμενων συστημάτων, την ανάπτυξη του Justice Cloud και εφαρμογών Τεχνητής Νοημοσύνης στην Δικαιοσύνη, την ομογενοποίηση διαδικασιών και την παροχή των απαραίτητων υποστηρικτικών υπηρεσιών. Το έργο θα βοηθήσει στην επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης.	81
'Άξονας 4.3: Βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος δικαιοσύνης	Μεταρρύθμιση	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του δικαστικού συστήματος με δράσεις και σύγχρονα προγράμματα κατάρτισης (προπαντός σε ψηφιακές δεξιότητες) τόσο των δικαστών όσο και των δικαστικών υπαλλήλων και αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών της Εθνικής Σχολής Δικαστών. Το έργο θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα και την ταχύτητα του δικαστικού συστήματος.	32
'Άξονας 4.3: Βελτίωση της αποτελεσματικότητας	Μεταρρύθμιση	ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	Μεταρρύθμιση για να επιταχυνθεί η απονομή δικαιοσύνης, που είναι κρίσιμος παράγοντας για την ποιότητα ζωής των πολιτών αλλά και την οικονομική ανάπτυξη. Περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων:	20

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
του συστήματος δικαιοσύνης			Επανασχεδιασμός της αξιολόγησης και προαγωγής των δικαστών και δικαστικών λειτουργών. Χρηματοοικονομικά κίνητρα σε δικαστικούς υπαλλήλους για τη μείωση των καθυστερήσεων στην απονομή της δικαιοσύνης εφόσον επιτυγχάνονται συγκεκριμένα ορόσημα στην μείωση των εκκρεμών υποθέσεων. Αξιολόγηση του χωροταξικού σχεδιασμού και της οργάνωσης και διοίκησης των δικαστικών κτιρίων. Ίδρυση ανεξάρτητου γραφείου για την συστηματική συλλογή, παρακολούθηση και επεξεργασία στοιχείων για την εύρυθμη λειτουργία του δικαστικού συστήματος. Επικαιροποίηση νόμων για την επιτάχυνση της δικαστικής διαδικασίας.	
'Άξονας 4.4: Ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα και των κεφαλαιαγορών	Μεταρρύθμιση	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ	Ενίσχυση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς με την Κωδικοποίηση και την αναθεώρηση νόμων και διατάξεων καθώς και την αναβάθμιση των πληροφοριακών της συστημάτων. Το έργο θα ενισχύσει την πρόσβαση επιχειρήσεων σε κεφάλαια και θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη στη λειτουργία της Κεφαλαιαγοράς.	16
'Άξονας 4.4: Ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα και των κεφαλαιαγορών	Μεταρρύθμιση	ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ, ΙΔΡΥΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΡΥΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ	Δημιουργία βάσης δεδομένων παρακολούθησης του ιδιωτικού χρέους. Εφαρμογή της στρατηγικής για την αφεργγυότητα, που αποτελεί θεμελιώδη μεταρρύθμιση για την αντιμετώπιση των υποχρεώσεων και την παρακολούθηση του ιδιωτικού χρέους. Δημιουργία και λειτουργία Γραφείου Δημοσίων Πιστώσεων, το οποίο θα παρέχει πληροφορίες για την πιστοληπτική ικανότητα των οφειλετών (επιχειρήσεις και ιδιώτες), βάσει δημόσιων δεδομένων και πληροφοριών. Δημιουργία και λειτουργία Κεντρικού Μητρώου Πιστώσεων, με στόχο την ενίσχυση της παροχής πιστώσεων στο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα Στόχος η αντιμετώπιση των δυσκολιών επιχειρήσεων και ιδιωτών σε ό,τι αφορά τη λήψη δανείων και άλλων μορφών χρηματοδότησης, μετά από τις πολυετείς πολλαπλές οικονομικές κρίσεις, μέσω της ευκολότερης πρόσβασης στην πιστωτική πληροφορία.	5

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 4.4: Ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα και των κεφαλαιαγορών	Μεταρρύθμιση	ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΧΡΕΩΝ – ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ	Δημιουργία των κατάλληλων ψηφιακών συστημάτων για την υποστήριξη μηχανισμού έγκαιρης προειδοποίησης αφερεγγυότητας ιδιωτικών χρεών. Το έργο στοχεύει στην επιτάχυνση διαδικασιών αναδιάρθρωσης χρέους, στη μείωση των περιπτώσεων που φτάνουν στα δικαστήρια και στη βελτίωση του εξωδικαστικού μηχανισμού, μέσω ενός νέου ενοποιημένου πλαισίου για την διαχείριση χρέους ιδιωτών και νομικών προσώπων, για την πτώχευση και για την αποποίηση χρεών (πλαίσιο 2ης ευκαιρίας). Στοχεύει επίσης στην αποτελεσματικότερη υποστήριξη ευάλωτων νοικοκυριών που αντιμετωπίζουν θέματα χρεών.	3
'Άξονας 4.4: Ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα και των κεφαλαιαγορών	Μεταρρύθμιση	ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ	Ίδρυση Παρατηρητηρίου Πιστοληπτικής Επέκτασης για την συλλογή δεδομένων που αφορούν στη ρευστότητα που παρέχεται από τράπεζες (δάνεια και άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα) σε ιδιώτες και επιχειρήσεις. Το έργο θα βοηθήσει τις δημόσιες πολιτικές προώθησης νέων δανείων για την αύξηση της χρηματοδότησης της οικονομίας.	1
'Άξονας 4.5: Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας	Επένδυση	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΓΓΕΚ	Επένδυση στην αναβάθμιση των ερευνητικών υποδομών της χώρας. Περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την αναβάθμιση και επέκταση των υποδομών Ερευνητικών Κέντρων που λειτουργούν υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας. Το έργο θα συγχρηματοδοτηθεί από την ΕΤΕπ και θα ενισχύσει σημαντικά την ερευνητική ικανότητα σε σημαντικούς τομείς της επιστήμης και της τεχνολογίας.	207
'Άξονας 4.5: Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας	Επένδυση	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΒΑΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	Δημιουργία δομών για την υποστήριξη της βασικής και της εφαρμοσμένης έρευνας. Περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: (1) Χρηματοδότηση της βασικής έρευνας με οριζόντια υποστήριξη για όλες τις επιστήμες, (2) Βιοϊατρική έρευνα σε διεθνώς ανταγωνιστικά επίπεδα, (3) Εφαρμοσμένη έρευνα για ιατρική ακριβείας, (4) Εφαρμοσμένη έρευνα για την ανάπτυξη Drones με χρηματοδότηση για Κέντρο Έρευνας και Ανάπτυξης Μη Επανδρωμένων Συστημάτων, (5) Ίδρυση Ινστιτούτου E & A για εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης,	140

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
			επεξεργασίας δεδομένων και ανάπτυξης αλγορίθμων, (6) Μεταφραστική Έρευνα σε τεχνολογίες βιώσιμων υλικών (σε συνεργασία με το MIT), (7) Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκές συνεργασίες	
'Άξονας 4.5: Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας	Επένδυση	ΤΗ20RAX - ΕΞΕΛΙΞΙΜΟ ΟΛΙΣΤΙΚΟ ΥΒΡΙΔΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΑΥΤΟΝΟΜΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (ΑΜΥΝΑ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ)	Αφορά στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος πληροφόρησης «επόμενης γενιάς» (Trellis Holistic & Hybrid Operational Ruggedized Autonomous eXemplary system) για τη χώρα, βασισμένο σε τεχνολογίες AI & Machine-to-Machine Learning το οποίο «συνθέτει» διαφορετικούς τύπους και μορφές συνεργατικών υποδομών με άμεση επίπτωση στον τρόπο με τον οποίο τα θεσμικά όργανα λαμβάνουν αποφάσεις σε πραγματικό χρόνο σε θέματα ασφάλειας, άμυνας και πολιτικής προστασίας.	50
'Άξονας 4.5: Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας	Επένδυση	ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ - ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ	Η επένδυση χρηματοδοτεί προτάσεις συνεργατικών έργων Ε&Α μεταξύ επιχειρήσεων και Ερευνητικών Φορέων που αξιολογήθηκαν με πολύ υψηλή βαθμολογία στο κριτήριο «αριστείας». Οι επιλέξιμοι τομείς χρηματοδότησης της RIS3 είναι οι ακόλουθοι: 1) ΤΠΕ 2) Περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη 3) Ενέργεια 4) Προηγμένα Υλικά-Κατασκευές, 5) Αγροδιατροφικός Τομέας, 6) Υγεία και φαρμακευτικά προϊόντα, 7) Μεταφορές και Εφοδιαστική, 8) Τουρισμός, Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες.	25
'Άξονας 4.5: Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας	Επένδυση	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ - HORIZON 2020	Χρηματοδότηση έργων του HORIZON 2020 με τη "Σφραγίδα Αριστείας" με στόχο να ενισχυθούν κορυφαίες καινοτόμες εταιρείες για την παραγωγή εξαιρετικά προηγμένων προϊόντων ή/και υπηρεσιών.	18
'Άξονας 4.5: Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας	Μεταρρύθμιση	ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	Ανάπτυξη της πλατφόρμας ELEVATE GREECE, ψηφιακής πύλης για διαπιστευμένες νεοσύστατες επιχειρήσεις με χαρακτηριστικά καινοτομίας και επεκτασιμότητας.	3
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της	Επένδυση	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	Αποκατάσταση του οδικού δικτύου και επισκευή επικίνδυνων οδοστρωμάτων σε διάφορες περιοχές της χώρας προκειμένου να βελτιωθεί το επίπεδο λειτουργίας και ασφάλειας των οδικών	450

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας			μεταφορών. Το πρόγραμμα μειώνει τους κινδύνους οδικών ατυχημάτων και τις συνέπειές τους (απώλειες ζωής, τραυματισμοί, αναπηρίες) και έχει θετικές αναπτυξιακές επιπτώσεις, ιδίως στις περιοχές με υψηλή φόρτιση του οδικού δικτύου -λόγω τουρισμού- στη διάρκεια των θερινών μηνών.	
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΔΡΟΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ E-65 ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ	Αυτοκινητόδρομος Τρίκαλα - Γρεβενά - Εγνατία Οδός (κεντρικός δρόμος, δρόμοι εξυπηρέτησης/δρόμοι σύνδεσης και συμπληρωματικές εργασίες), συνολικού μήκους 70,47 χλμ. Ολοκληρώνεται έτσι, με την κατασκευή του βόρειου τμήματός του, ο E65, ένας από τους βασικούς αυτοκινητοδρόμους της χώρας που συνδέει την Κεντρική Ελλάδα με τη Θεσσαλία και τη Δυτική Μακεδονία και φέρνει ταυτόχρονα πιο κοντά ολόκληρη τη νότια Ελλάδα με τα βόρεια σύνορά μας και την Ευρώπη.	452
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΒΟΡΕΙΟΣ ΟΔΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΚΡΗΤΗΣ	Επένδυση στην κατασκευή του ΒΟΑΚ που θα συνδέσει τις 4 μεγάλες πόλεις της Κρήτης αναβαθμίζοντας την μεγαλύτερη τουριστική περιοχή της χώρας και εκσυγχρονίζοντας το νησί. Η επένδυση θα βελτιώσει καταλυτικά την οδική ασφάλεια και θα κινητοποιήσει πολλές επιπλέον περιφερειακές επενδύσεις.	427
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΕΞΥΠΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ (Smart Infrastructure)	Η επένδυση αποσκοπεί στη βελτίωση των τομέων του περιβάλλοντος και του πολιτισμού με ανάπτυξη «έξυπνων υποδομών» (Smart Infrastructure). Περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την ανάπτυξη: (1) Πληροφοριακού Συστήματος οριοθέτησης υδατορευμάτων, (2) Ψηφιακής τράπεζας για συναλλαγές αναλογίας κτιρίου-οικοπέδου, (3) Ψηφιακής δράσης μέτρησης και παρακολούθησης των ατμοσφαιρικών ρύπων και της θαλάσσιας ρύπανσης, (4) Έξυπνης υποδομής για τα δημόσια κτίρια και (5) Ανάπτυξης διαδραστικών ψηφιακών υπηρεσιών και παραγωγής ψηφιακού περιεχομένου για την προώθηση πολιτιστικών εκθεμάτων με επαυξημένη και εικονική πραγματικότητα στα μουσεία.	174

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΜΕ ΕΡΓΟ ΣΔΙΤ	Εκσυγχρονισμός μέσω Σύμπραξης Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα του δικτύου σιδηροδρόμων με εμβληματική παρέμβαση στην ηλεκτροδότηση, σηματοδότηση, τηλεπικοινωνίες, ηλεκτρομηχανολογικών συστημάτων, της γραμμής από Πειραιά/Αθήνα έως Θεσσαλονίκη. Στόχος η ολοκλήρωση του μετασχηματισμού των σιδηροδρομικών μεταφορών για να γίνει η χώρα πύλη εμπορίου προς την Ευρώπη.	130
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	Δημιουργείται μια νέα γραμμή μήκους 36 χλμ προαστιακού σιδηροδρόμου από τα Άνω Λιόσια μέχρι τα Μέγαρα. Ενώνεται έτσι πολύ αποτελεσματικότερα από πλευράς Μέσων Μαζικής μεταφοράς η Δυτική Αττική με την Αθήνα και την υπόλοιπη Αττική, βελτιώνοντας την ποιότητα των μετακινήσεων των κατοίκων και των εργαζομένων στη Δυτική Αττική και δίνοντας πρόσθετες δυνατότητες ανάπτυξης στις επιχειρήσεις της περιοχής και νέες ευκαιρίες στις δραστηριότητες αλυσίδων εφοδιασμού στην περιοχή.	85
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ	"Επένδυση στον περαιτέρω εκσυγχρονισμό, τη βελτίωση και την αναβάθμιση περιφερειακών αεροδρομίων με έργα υποδομής (κανονισμοί της ΕΕ 1139/2018), που αποτελούν συμβατική υποχρέωση του κράτους. Η επένδυση αφορά τα 13 περιφερειακά αεροδρόμια και περιλαμβάνει: (α) Σχεδιασμό, μελέτη και σχετικές άδειες για τους αεροδιαδρόμους, (β) Κατασκευή (ανασχηματισμός) λωρίδων αεροδιαδρόμου, (γ) Κατασκευή Περιοχής Ασφαλείας αεροδιαδρόμου, (δ) Σηματοδότηση αεροδιαδρόμου, (ε) Περιμετρική περίφραξη τύπου NATO, (στ) Φωτισμός αεροδιαδρόμου. Στόχος να ανταποκριθεί το κράτος στις υποχρεώσεις που το αφορούν για την προσαρμογή των αεροδρομίων στους Ευρωπαϊκούς κανονισμούς και να τονωθεί η περιφερειακή ανάπτυξη στις αντίστοιχες περιοχές, πολλές από τις οποίες είναι εμβληματικές πύλες εισόδου τουριστών και επισκεπτών."	107
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και	Επένδυση	ΕΞΥΠΝΕΣ ΓΕΦΥΡΕΣ	Δημιουργία συστήματος παροχής πληροφοριών με ειδικά συστήματα μετρήσεων και αισθητήρες για την προληπτική συντήρηση γεφυρών	81

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας			σε διάφορες περιοχές της χώρας. Το έργο θα αυξήσει το επίπεδο ασφαλείας των οδικών μεταφορών με σύγχρονες τεχνολογικές μεθόδους.	
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΔΙΟΔΙΑ	Ανάπτυξη ενός αξιόπιστου, οικονομικού και φιλικού στους χρήστες διαλειτουργικού συστήματος ηλεκτρονικών διοδίων για όλη την Ελλάδα. Το έργο αναπτύσσει ένα δίκαιο και διαφανή μηχανισμό χρέωσης για όλους τους χρήστες των αυτοκινητοδρόμων, βελτιώνει το επίπεδο εξυπηρέτησης που προσφέρουν (διαθεσιμότητα διαφορετικών επιλογών για αυτόματες ηλεκτρονικές πληρωμές) και δημιουργεί πολλαπλές οικονομίες στην λειτουργία τους.	65
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΟΣΕ	Αναβάθμιση της τηλεπικοινωνιακής υποδομής του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ) με την εγκατάσταση ειδικής τεχνολογικής υποδομής και κεραιών για τη μετάδοση σήματος σε όλο το σιδηροδρομικό δίκτυο, επιτρέποντας ανοικτή πρόσβαση σε τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες, ικανοποιώντας τις λειτουργικές ανάγκες των τρένων καθώς και των επιβατών. Επιπλέον, στους σιδηροδρομικούς σταθμούς θα εγκατασταθεί υποδομή για γρήγορη πρόσβαση στο Διαδίκτυο, καθώς και σε ψηφιακές υπηρεσίες ενημέρωσης του κοινού. Η επένδυση προτείνεται να υλοποιηθεί με τη μορφή Σύμπραξης Δημοσίου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ).	24
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Μεταρρύθμιση	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	Εγκατάσταση υπερσύγχρονου πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης χαρτοφυλακίου έργων και περιουσιακών στοιχείων στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, έτσι ώστε να παρέχονται ακριβείς πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο για τα στάδια όλων των εκτελούμενων έργων. Το έργο θα αυξήσει σημαντικά την αποτελεσματικότητα των υποδομών της χώρας.	10

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Μεταρρύθμιση	ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	Ψηφιακή αναβάθμιση των υπηρεσιών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών απλοποιώντας παράλληλα τις διαδικασίες μεταβιβάσεων οχημάτων, έκδοσης και ανανέωσης αδειών οδήγησης, διαχείρισης των εξετάσεων οδήγησης κα. Στόχος η μείωση της γραφειοκρατίας, η αύξηση της διαφάνειας και η βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων στους πολίτες υπηρεσιών.	1
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Μεταρρύθμιση	ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	Εισαγωγή μέτρων και κινήτρων για να αυξηθεί η δηλωμένη εργασία για τους επαγγελματίες του κλάδου και να θωρακιστούν οι εργαζόμενοι, με παράλληλη ενίσχυση των μηχανισμών καταπολέμησης της πειρατείας. Το έργο θα συνδυαστεί με μέτρα απλούστευσης του φορολογικού και εργασιακού πλαισίου.	30
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΩΣ ΚΙΝΗΤΗΡΙΟΣ ΜΟΧΛΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	Πρωώθηση προγραμμάτων που αξιοποιούν τον πολιτισμό ως μοχλό ανάπτυξης ενισχύοντας ταυτόχρονα την ανθεκτικότητα του πολιτιστικού τομέα και την ενδυνάμωση των εργαζομένων στην πολιτιστική δημιουργία. Περιλαμβάνονται εδώ μεταξύ άλλων δράσεις για την αξιοποίηση του πολιτισμού ως πυλώνα ανάπτυξης τοπικών οικονομιών, για την ενίσχυση και ανάδειξη της χειροτεχνίας, τη δημιουργία υποδομών και την στήριξη σύγχρονων πολιτιστικών δράσεων σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία, την ενθάρρυνση ανάπτυξης ψηφιακών αναπτυξιακών μοντέλων στον πολιτισμό, την στήριξη της εθνικής κινηματογραφικής παραγωγής και την προώθηση των ελληνικών πολιτιστικών προϊόντων στο εξωτερικό.	168
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΕΝΑΛΙΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ	Η Ελλάδα έχει ένα τεράστιο πλούτο εναλίων αρχαιοτήτων που αυξάνεται συνεχώς όσο αναπτύσσεται η υποβρύχια τεχνολογία. Με το νέο σύγχρονο Μουσείο στο λιμάνι του Πειραιά καλύπτεται ένα κρίσιμο μουσειακό κενό, δημιουργείται ένα νέο τοπόσημο που θα βοηθήσει την τουριστική ανάπτυξη της πόλης και της Αττικής και βελτιώνεται ο αστικός ιστός, με έμμεση συνέπεια νέες επενδύσεις και θέσεις εργασίας στον Πειραιά.	50

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ «ΑΣΗΜΕΝΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ» & ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	Ανάπτυξη υποδομών και προγραμμάτων για προσέλκυση επισκεπτών τρίτης ηλικίας και ατόμων με ειδικές ανάγκες στους πολιτιστικούς χώρους καθώς και για τη δυνατότητα αξιοποίησης της τέχνης ως συνταγογραφούμενης θεραπείας («art on prescription»), για θέματα ψυχικής υγείας. Το έργο προάγει την κοινωνική συνοχή και φροντίζει για τους ηλικιωμένους και τους ευάλωτους.	38
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ & ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ (πρώην ΤΑΠΑ)	Ο Οργανισμός Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (πρώην ΤΑΠΑ) διαθέτει σημαντικά εργαστήρια κατασκευής εκμαγείων, ακριβών αντιγράφων και απομνημάτων και τα αντίστοιχα φυσικά και ηλεκτρονικά καταστήματα και η επένδυση αφορά στην ανακαίνιση υποδομής και του εξοπλισμού του με τη χρήση νέων τεχνολογιών αιχμής και την αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται από τα καταστήματα του (φυσικά καταστήματα και διαδικτυακά). Στόχος η συνδρομή στην τουριστική ανάπτυξη και τα αυξημένα δημόσια έσοδα από τις πωλήσεις των σχετικών προϊόντων.	33
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ & ΦΥΣΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ	Η επένδυση στοχεύει στην ενίσχυση της ταξιδιωτικής εμπειρίας για τουρίστες που επισκέπτονται περιοχές με ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε ό,τι αφορά τα μνημεία και τις φυσικές διαδρομές. Αντικείμενο είναι η αναβάθμιση των φυσικών υποδομών των μνημείων καθώς και υποδομών 5G που πρόκειται να εγκατασταθούν κατά μήκος των φυσικών και πολιτισμικών διαδρομών. Οι υποδομές συμπληρώνονται με: (α) Ψηφιακές υπηρεσίες, π.χ. πληροφοριών, (β) Υπηρεσίες ηλεκτρονικού εμπορίου και (γ) Υπηρεσίες πιστοποίησης για παρόχους τοπικών αγαθών και υπηρεσιών.	30
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ	Προστασία εμβληματικών τόπων και μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας (Δίον, Δελφοί, Κνωσός, Φίλιπποι, Νερατζιά, Μυστράς) από τις επιπτώσεις των ακραίων καιρικών φαινομένων και την κλιματική αλλαγή (πυρκαγιές, πλημμύρες, διάβρωση & κατολισθήσεις κ.λπ.).	24

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Επένδυση στην αναβάθμιση των υποδομών, φυσικών και ψηφιακών και των προγραμμάτων σπουδών των ανώτερων κρατικών σχολών καλλιτεχνικής εκπαίδευσης για τις τέχνες και τη δημιουργική βιομηχανία που βρίσκονται υπό την εποπτεία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Το έργο έρχεται να αντιμετωπίσει όλα τα νομικά, ακαδημαϊκά, θεσμικά και άλλου είδους εμπόδια που αντιμετωπίζει η καλλιτεχνική εκπαίδευση. Η επένδυση στοχεύει ταυτόχρονα στη στήριξη ιδιωτικών σχολών καλλιτεχνικής εκπαίδευσης.	14
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ	Σχεδιασμός και υλοποίηση πέντε εμβληματικών πολιτιστικών διαδρομών με θεματικές αφηγήσεις και δύο με γεωγραφική αφήγηση, που καλύπτουν όλες τις περιόδους της ελληνικής ιστορίας και συνδέουν τουριστικούς προορισμούς σε όλη την ελληνική επικράτεια. Οι δράσεις που θα αναπτυχθούν γύρω τους περιλαμβάνουν την ανάπτυξη ψηφιακών διαδραστικών εφαρμογών, την αναβάθμιση της υποδομής υπηρεσιών και την συντήρηση και αποκατάσταση επιλεγμένων μνημείων. Το έργο θα δώσει την δυνατότητα ανάπτυξης παράλληλων καλλιτεχνικών και πολιτιστικών δράσεων.	11
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕΡΓΑ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΥΛΑΞΗΣ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ	Εργασίες αποκατάστασης για τον Παρθενώνα και τα τείχη, συντήρηση συγκεκριμένων τμημάτων όλων των μνημείων της Ακρόπολης, ενοποίηση και σταθεροποίηση των πετρωμάτων και έργα πρόσβασης των επισκεπτών. Κατά τη διάρκεια αυτού του έργου, οι εργασίες τεκμηρίωσης θα πραγματοποιηθούν χρησιμοποιώντας ένα συνδυασμό συμβατικών και ψηφιακών μέσων.	8
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	Επένδυση σε δράσεις και προγράμματα κατάρτισης δεξιοτήτων στους επαγγελματίες του πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα. Η κατάρτιση στηρίζεται σε συνεργασίες με πολιτιστικά, εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα για τη δημιουργία ειδικών προγραμμάτων κατάρτισης για εργαζόμενους του κλάδου, και περιλαμβάνει τόσο ψηφιακές όσο και φυσικές (δια ζώσης) δράσεις. Στόχος είναι η ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού του τομέα, η θωράκιση των εργαζομένων του κλάδου και η μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων του.	5

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	Επένδυση στην ανάπτυξη και στην διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος με παρεμβάσεις για τον Ορεινό τουρισμό, τον Τουρισμό Υγείας και Ευεξίας (αξιοποίηση Ιαματικών πηγών), τον Αγροτουρισμό και την Γαστρονομία, την αναβάθμιση των τουριστικών λιμανιών, τον Καταδυτικό τουρισμό, την προσβασιμότητα στις παραλίες. Στόχοι η βελτίωση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος, η βελτίωση της απόδοσης των υφιστάμενων τουριστικών επενδύσεων και η διεύρυνση της τουριστικής περιόδου.	260
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	Επαναπροσδιορισμός και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού τουριστικών επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα απασχόλησης. Αφορά ιδίως εποχιακούς εργαζόμενους, μακροχρόνια άνεργους και υπαλλήλους που τέθηκαν σε αναστολή λόγω του COVID-19. Επικέντρωση σε 7 επαγγελματικές ειδικεύσεις. Το έργο θα οδηγήσει σε βελτίωση της απασχόλησης, καλύτερες αμοιβές αλλά και θα διευκολύνει τις τουριστικές επιχειρήσεις στην ανεύρεση προσωπικού με σύγχρονες δεξιότητες και αυξημένη εξειδίκευση.	46
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ	Επένδυση στην δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων μεταποιητικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων της εφοδιαστικής αλυσίδας, που αποτελούν οργανικά ολοκληρωμένα σύνολα δομών υπηρεσιών και υποδομών. Το έργο θα ενισχύσει την επιχειρηματικότητα και την απασχόληση και θα προωθήσει τον ψηφιακό μετασχηματισμό και την κυκλική οικονομία του μεταποιητικού και επιχειρηματικού τομέα.	100
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΕΞΥΠΝΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	Επιτάχυνση της αναβάθμισης του παραγωγικού εξοπλισμού και των υποδομών των μεταποιητικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων με οικονομική ενίσχυση των σχετικών επενδύσεων σε συστήματα έξυπνης μεταποίησης και τεχνητής νοημοσύνης. Στόχος η βελτίωση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας της μεταποίησης και η ενίσχυση ποιοτικών θέσεων εργασίας. Προβλέπεται συγχρηματοδότηση μέχρι 50%.	75

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	Πρωώθηση προγραμμάτων οικονομικής ενίσχυσης του αγροτοδιατροφικού τομέα για την πραγματοποίηση επενδύσεων με προσανατολισμό την πράσινη γεωργία και την γεωργία ακριβείας, έμφαση στην συγχρηματοδότηση (μέσος όρος συγχρηματοδότησης 50%) και πρόταξη των συνεργασιών τόσο οριζόντιων (σε επίπεδο πρωτογενούς τομέα), όσο και κάθετων που αφορούν cluster που μπορούν να συνδυάζουν επιχειρήσεις και συνεργατικά σχήματα του πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα με στόχο την καινοτομία και την εξωστρέφεια. Περιλαμβάνεται εδώ και η συμβολιακή γεωργία. Τα προγράμματα αφορούν μεταξύ άλλων την καινοτομία και την οικολογική επεξεργασία γεωργικών προϊόντων, τον εκσυγχρονισμό του πρωτογενούς τομέα, την αναδιάρθρωση καλλιεργειών και την γενετική βελτίωση ζώων. Η επένδυση στοχεύει στην αύξηση της ποιότητας και της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων, στην αύξηση της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής και στην αύξηση των εξαγωγών.	520
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	Δημιουργία μιας τεχνολογικής πλατφόρμας και υποδομής για την υποστήριξη του εκσυγχρονισμού της γεωργίας που θα αποτελεί τον κεντρικό πυλώνα για την εφαρμογή πολιτικών (εθνικών και ευρωπαϊκών) για τον ψηφιακό μετασχηματισμό του γεωργικού τομέα. Περιλαμβάνεται εδώ: (α) Η υποστήριξη των εξαγωγικών δραστηριοτήτων (πλατφόρμα που διευκολύνει την έκδοση πιστοποιητικών αναγκαίων για εξαγωγές, σύστημα Business Intelligence για εισαγωγές και εξαγωγές, πύλη για την προώθηση ελληνικών αγροτικών προϊόντων), (β) Η αγορά και ανάπτυξη τεχνολογικού εξοπλισμού χρήσιμου για την υποστήριξη του πρωτογενούς τομέα (X-band Meteorological Radar, Telemetry & Remote-Control Stations, Unmanned Aerial Vehicle Systems, υψηλής ανάλυσης δορυφορικές εικόνες και υποδομές για την ανάλυσή τους κ.λπ.) και (γ) Η ανάπτυξη ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων (για τη νέα ΚΑΠ, για την ασφάλιση αγροτικών προϊόντων, Management Information System για θέματα άρδευσης κ.λπ.).	47

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ	Ενίσχυση του εκσυγχρονισμού της παραγωγής των υδατοκαλλιεργειών και της διαφοροποίησης της παραγωγής. Οι ενισχύσεις αφορούν μεταξύ άλλων τις καινοτόμες λύσεις εξοπλισμού, την έρευνα, την μεταφορά τεχνολογίας και την εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού. Επίσης, προβλέπεται η δημιουργία τράπεζας γενετικού υλικού για απειλούμενα είδη και εμπορικά είδη ψαριών γλυκού νερού. Στόχος η αύξηση της παραγωγικότητας, η μείωση του κόστους παραγωγής, η αύξηση των εξαγωγών των προϊόντων του κλάδου και των θέσεων εργασίας που δημιουργεί.	35
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ	Παρεμβάσεις αναβάθμισης μικρότερων περιφερειακών λιμένων σε νησιά και περιοχές με αναπτυγμένη τουριστική δραστηριότητα.	20
'Άξονας 4.6: Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	Επένδυση	ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΒΑΤΗΓΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑΤΟΣ CO2	Κατάρτιση αναλυτικού σχεδίου και μελέτης για την σταδιακή ανανέωση του στόλου των επιβατηγών πλοίων της χώρας στο πλαίσιο του πράσινου μετασχηματισμού της οικονομίας και σχεδιασμός της στρατηγικής και του μηχανισμού χρηματοδότησης για τον σκοπό αυτό.	1
'Άξονας 4.7: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και πρόωθηση ιδιωτικών επενδύσεων και εξαγωγών	Μεταρρύθμιση	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	Μεταρρύθμιση του νομικού πλαισίου σχετικά με την προσέλκυση στρατηγικών επενδύσεων (Μέρος Β Ν.4608 / 2019). Ειδικές ενισχύσεις για την προσέλκυση εμβληματικών επενδύσεων από διακεκριμένες οντότητες που ενισχύουν σημαντικά την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας σε διεθνές επίπεδο.	175

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 4.7: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων και εξαγωγών	Μεταρρύθμιση	ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ & ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ	Ψηφιοποίηση του εθνικού δικτύου οικονομικής διπλωματίας και ενίσχυση της ψηφιακής ικανότητας του Enterprise Greece. Το έργο θα υποβοηθήσει την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων και την αύξηση των εξαγωγών. Παράλληλα το Enterprise Greece θα προχωρήσει σε δράσεις κατάρτισης εξαγωγικών επιχειρήσεων.	12
'Άξονας 4.7: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων και εξαγωγών	Μεταρρύθμιση	ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	Η μεταρρύθμιση αφορά τη διευκόλυνση του εμπορίου. Περιλαμβάνει σειρά δράσεων για απλοποίηση τελωνειακών διαδικασιών, αφαίρεση διοικητικών βαρών, αποτελεσματική υλοποίηση ελέγχων στο εμπόριο στα σύνορα, ρυθμιστικά πλαίσια στα αρμόδια υπουργεία. Η μεταρρύθμιση αυτή θα διευκολύνει τις εμπορικές επιχειρήσεις διευρύνοντας την ανταγωνιστικότητά τους.	2
'Άξονας 4.7: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων και εξαγωγών	Μεταρρύθμιση	ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	Απλούστευση του θεσμικού πλαισίου για την επιχειρηματική δραστηριότητα. Το έργο θα άρει αντικίνητρα που σήμερα επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις και θα υποβοηθήσει τις αποφάσεις για νέες επενδύσεις και θέσεις εργασίας. Περιλαμβάνεται εδώ η επέκταση των υφιστάμενων μεταρρυθμίσεων απλοποίησης της αδειοδότησης σε πρόσθετες οικονομικές δραστηριότητες, κωδικοποιήσεις νομοθεσίας, αναθεώρηση της πολιτικής ποιότητας (τυποποίηση, πιστοποιήσεις κ.λπ.) για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης κα.	2
'Άξονας 4.7: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων και εξαγωγών	Μεταρρύθμιση	ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Η μεταρρύθμιση θα εφαρμοστεί μέσω 20 επιμέρους έργων προκειμένου να διευκολυνθεί η επιχειρηματική δραστηριότητα. Ο αναμενόμενος αντίκτυπος της μεταρρύθμισης θα είναι: (α) Βελτίωση των διεθνών δεικτών και ιδίως της βαθμολογίας της Παγκόσμιας Τράπεζας Doing Business, (β) Μείωση διαδικασιών γραφειοκρατίας, χρόνου και κόστους σε έξι (6) υποπεριοχές: εκτέλεση συμβάσεων, λήψη πίστωσης, λήψη ηλεκτρικής ενέργειας, καταχώριση ακινήτων, καταβολή φόρων και λήψη άδειας κατασκευής και (γ) Διασφάλιση ενός σταθερού και προβλέψιμου νομοθετικού πλαισίου.	3

Παράρτημα: Συγκεντρωτικός πίνακας μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων

Άξονας	Είδος	Τίτλος	Περιγραφή	€ εκ.
'Άξονας 4.7: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων και εξαγωγών	Μεταρρύθμιση	ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ, ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ & ΕΞΑΓΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΠΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ	Θέσπιση σειράς κινήτρων για να ενθαρρυνθούν πολύ μικρές (κυρίως ατομικές), μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να συνεργαστούν ή να αξιοποιήσουν τα εργαλεία των συγχωνεύσεων ή των εξαγορών με στόχο τη δημιουργία αποτελεσματικότερων οικονομικών μεγεθών. Το έργο θα ενισχύσει την παραγωγικότητα και την διεθνή ανταγωνιστικότητα και θα οδηγήσει σε αύξηση εισοδημάτων και θέσεων εργασίας, τη μείωση της άτυπης οικονομικής δραστηριότητας και τη βελτίωση προϊόντων και υπηρεσιών.	0
'Άξονας 4.7: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων και εξαγωγών	Τεχνική Βοήθεια	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	. Τεχνική Βοήθεια	40